

HOOFDSTUK 4: LETTROMETRIE IN DE PRAKTIJK

1. Lettrometrie en informatica

Het rekenwerk - Toen ik meer dan veertig jaar geleden begonnen ben met het decoderen van literaire teksten moesten vrijwel alle computerprogramma's nog zelf worden geschreven, werd er nog met ponskaarten gewerkt, bestonden er nog geen thuiscomputers, moest er voor berekeningen nog naar een universitair rekencentrum worden gelopen, en was de computer uiteindelijk enkel geschikt om gemiddelden en standaardafwijkingen te berekenen, om voor vier kenmerken van literariteit z-scores om te zetten in normaalprobabiliteiten en om per tekst gemiddelden van die vier getallen te berekenen teneinde de innovatieprobabiliteit van een gedecodeerde tekst te kennen. Uiteraard was dit nuttig, want telkens er een tekst, behorend tot "Mijn wereldliteratuur" werd gedecodeerd en toegevoegd aan de vorige gedecodeerde teksten, veranderden alle eerder gevonden probabiliteiten inzake (1) informatiegraad van de tekst, (2) graad van wereldvisie van de tekst, (3) graad van entropie van de tekst en (4) graad van openheid van de tekst – dus finaal ook de bekomen innovatieprobabiliteit die een gemiddelde van die vier was. Waarom was dat zo? Dat was omdat er vertrokken werd van de veronderstelling dat alle getallen normaal waren verdeeld zodat voor vijf kolommen met n teksten het algemeen gemiddelde voor de wereldliteratuur steeds 50 % moest wezen. Kwam er een $n + 1$ -de tekst bij dan veranderden de vijf standaardafwijkingen, dus ook alle z-scores en uiteindelijk alle normaalprobabiliteiten. Zolang het aantal gedecodeerde teksten nog gering was, waren na de invoering van de resultaten van een nieuw gedecodeerde tekst wijzigingen merkbaar in het cijfermateriaal van de eerder gedecodeerde teksten, maar naarmate het aantal gedecodeerde teksten opliep zag men zelfs geen wijzigingen meer in het tweede getal na de komma na de toevoeging in de lijst van een nieuw gedecodeerde tekst.

Taal en computer - Meer dan veertig jaar geleden, toen er al sprake was van optische lezers, was de verwachting hooggespannen dat het mogelijk zou worden teksten als foto in te scannen, ze daarna samen met de chronologisch gerangschikte databank van vroegere nieuwe taalcodes op te slaan in het computergeheugen, om ten slotte met behulp van informatica de in de tekst gevonden mogelijk nieuwe literaire codes te kunnen vergelijken met de aangelegde databank. Optische lezers kwamen op de markt, teksten konden worden ingescand en in het computergeheugen worden opgeslagen, maar uiteindelijk kon de gebruiker er weinig meer mee doen dan hopeloos tijd verknoeien. Inderdaad waren de blad per blad ingescande teksten beelden (foto's) met een aantal pixels, maar bij het omzetten van die beelden in zuivere tekst werden zoveel fouten gemaakt dat de computer de verkeerd gespelde woorden voor nieuwe taalcodes aanzag, zodat er een massa tijd kroop in het debuggen van omzettingfouten, meer nog dan de tijd die in het inscannen van soms honderden bladzijden tekst.

Ook werd snel duidelijk dat talen te rijk zijn geschakkeerd om te kunnen worden gereduceerd tot het binaire wereldje van de informatica. Uiteindelijk gaat het om werken die in vijf talen moesten worden gedecodeerd: Nederlands, Frans, Engels, Duits en Fries. In de loop der eeuwen zijn de grammaticale regels van de gebruikte talen meerdere keren veranderd. Er bestaan geen software programma's voor middelnederlands, oud-Fries, het vooroorlogse Nederlands, oud-Frans, enzovoort. Maar zelfs voor relatief jonge teksten, waarvoor geen grammaticale moeilijkheden zijn, is de computer weinig behulpzaam omdat er geen softwarepakketten zijn voor semiotiek. Decoderen per computer was uiteindelijk niet meer dan een niet te realiseren wensdroom. Finaal kan de computer enkel worden gebruikt voor het opslaan van teksten, voor het bijhouden van de chronologische lijst met vroegere taalcodes die toen nieuw waren, en voor het benodigde rekenwerk.

In 1981 bracht IBM dan de eerste *personal computer* uit, de 5150 PC, maar met een prijs van 4445 gulden of 80.000 BF, kostte die al gauw een half jaarloon, en was hij voor een

particulier veel te duur. Het vervelende systeem met ponskaarten was inmiddels in onbruik geraakt, maar het bleef dus wachten tot Olivetti zijn eerste betaalbare thuiscomputer op de markt bracht (de M20 in 1987 tegen een prijs die amper een vierde bedroeg dan die van een IBM PC) alvorens het heen en weer rijden naar het universitair rekencentrum aan de Gentse Sterre kon worden gestopt. De M20 gaf geen problemen bij het rekenwerk maar had veel te weinig geheugen om naast ellenlange lijsten van chronologisch gerangschikte eerdere taalcodes, desgevallend nog eens 794 literaire teksten van vóór 1771 in op te slaan, laat staan de meer dan duizend uit de wereldliteratuur van na 1771 die nog gepland waren en de meer dan duizend uit de Nederlandse, Vlaamse en Friese literatuur die nog op stapel stonden.

Waarom? - Kortom de eerste 794 literaire teksten uit de wereldliteratuur van vóór 1771 zijn allemaal manueel gedecodeerd geworden, ongetwijfeld met grote fouten voor wat de teksten uit de Griekse en Romeinse Oudheid of uit de Middeleeuwen betreft. Met dat werk was ik klaar eind 1984, nog vóór de Olivetti M20 in huis kwam. Het is ook nooit de bedoeling geweest de resultaten publiceren omdat ik in literatuurwetenschap en semiotiek niet meer ben dan een geïnteresseerd amateur, geen degelijk opgeleide specialist. Ook zie ik in dat zelfs voor een volleerd semioticus decoderen een subjectieve bezigheid is, deconstrueren des te meer. Eigenlijk was ik geïnteresseerd in antwoorden op een reeks vragen die niemand anders scheen te stellen, bijvoorbeeld (1) kon het waar zijn dat Nederlanders beter schreven dan Vlamingen; (2) was het wel waar dat Ieren zoveel beter schreven dan de rest van de wereld; (3) en hoe zat dat, had Hugo Claus gelijk, toen hij mij zei dat de beste schrijvers nooit een Nobelprijs kregen; (4) en kon het waar zijn dat vrouwen slechter schreven dan mannen (iets waarvoor, mocht het al waar zijn, geen zinnige verklaring te vinden was); (5) was het niet zo dat de beste teksten werden geschreven in de jaren 1920 bij de volledige ontbolstering van het Modernisme; (6) schreef men ten tijde van het Classicisme dan zoveel beter als de auteurs tijdens de Oudheid die men imiteerde; (7) was de Romantiek geen duidelijke verarming t.o.v. de Geniezeit van Sturm und Drang? Allemaal dingen die ik gewoon voor mezelf wilde weten, niet met de bedoeling iemand anders dan mezelf te overtuigen. Later, toen ik twee zonen kreeg, kwam daar de overweging bij dat ik hen toch wel wou kunnen vertellen welk boek het lezen waard was en welk ander boek niet. Voor de rest was er vooral mijn nieuwsgierigheid naar de fantastische inhaalbeweging die onze letteren hebben meegemaakt na het verdwijnen van de Gouden Eeuw, die mij stuwde. Maar de resultaten van mijn onderzoek wereldkundig maken? Ik dacht er niet aan. Die resultaten waren verspreid over duizenden fiches, over tientallen oude computer discs en USB sticks, te veel om op te kuisen en systematisch te ordenen – dit alles uitgedrukt in een dieventaaltje dat alleen ik verstond, als ik het na zoveel jaren al nog verstond.

Daar kwam niet eerder dan in 2010 verandering in. Dat jaar schafte ik mij de achtste druk aan van de fameuze *The Norton Anthology of English Literature* aan, een boek dat sedert 1962 al in tien miljoen exemplaren was verkocht – een boek ook dat leraren van overal ter wereld gebruikten om leerlingen te adviseren wat de grote werken uit de Engelstalige literatuur zijn. Groot was mijn verbolgenheid als ik zag dat er nauwelijks schrijfsters zaten tussen de gecanoniseerde auteurs, ook toen ik zag dat werken met een innovatieprobabiliteit van soms minder dan 40 % onverdeeld in het canon werden opgenomen. Dus vond ik dat daaraan iets moest worden gedaan, dat ik misschien toch maar beter de resultaten van mijn persoonlijk onderzoek te boek stelde. Het opruimen en ordenen van al mijn nota's heeft meer dan twee jaar geduurd. Het schrijven van onderhavige tekst amper twee maanden.

2. Het probleem met de vertaalde teksten

Wat de wereldliteratuur betreft – die als toetssteen wordt gebruikt om teksten uit de Lage Landen van na 1770 te normeren – rees er een duidelijk probleem met teksten die in vertaling moesten worden gelezen. Het is zonder meer duidelijk dat bij de vertaling een goed aantal taalcodes verloren zijn geraakt. Voorts maakt het wel een verschil uit of oud-Griekse teksten al dan niet in prozavorm werden vertaald. Een vluchtige test wees uit dat de

innovatieprobabiliteiten makkelijk tot tien punten of meer kunnen verschillen indien men werkt met vertalingen in versvorm of vertalingen in prozavorm. Voorts werd de lijst "Mijn Wereldbibliotheek" meer dan veertig jaar geleden samengesteld. Een aantal werken dat destijds niet in vertaling te vinden was, is dit nu wel. Daardoor is het plateau van teksten dat ik als toets gebruik om literatuur uit de Lage Landen te beoordelen allicht te smal uitgevallen. Ook kan men er niet om heen dat veel waardevol literair werk nooit werd vertaald, dat vaak enkel populaire teksten werden vertaald, zodat men een verkeerd beeld kan krijgen van literaturen in talen die men zelf niet machtig is. Jacq Vogelaar (1986: 229-230) gaf ooit het voorbeeld van de Frans-onkundige Nederlander die een beeld zou willen krijgen van de Franse letteren. Daarover schreef hij:

"Nu het Frans uit het onderwijs verdwijnt, zou je mogen verwachten dat daardoor de noodzaak om juist meer vertalingen uit die taal uit te geven des te dingender gevoeld wordt – het tegendeel is het geval. Hetzelfde mechanisme moet, maar dan omgekeerd, in het spel zijn bij de toename van de vertaalde Angelsaksische literatuur, een ontwikkeling die al even opmerkelijk is gezien het feit dat Engels, naar men beweert, voor veel Nederlanders een tweede taal zou geworden zijn. Voor het Frans komt daar nog bij, dat de titels die wel in het Nederlands verschijnen al sinds jaar en dag een nauwelijks representatieve keuze vormen. Wie aan de hand van vertalingen de Franse literatuur wil volgen komt er bekaaid af. Het is net zoiets als wanneer een buitenlander voor een overzicht van de Nederlandse literatuur niets anders dan Toon Kortooms, Jan Wolkers, Maarten 't Hart, Mensje van Keulen, Anja Meulenbelt en Tessa de Loo krijgt voorgeschoteld."

Als decoderende en deconstruerende instantie van teksten in vertaling maakt men makkelijk de fout te geloven dat de vertaalde tekst en de oorspronkelijke tekst bij decoding en deconstructie ongeveer eenzelfde aantal nieuwe taalcodes zullen bevatten. Dat dit niet het geval is bewijzen de resultaten van de decoding van de oorspronkelijke tekst en van de vertaalde tekst van *De kapellekensbaan* (1953) van Louis-Paul Boon:

	<i>informatie</i>	<i>wereldvisie</i>	<i>entropie</i>	<i>openheid</i>	<i>Innovatie-probabiliteit</i>
<i>De Kapellekensbaan</i>	82.26	80.08	90.45	84.56	84,34
<i>The Chapelroad</i>	79.65	80.00	88.13	78.22	81.50

Een foutenmarge van 3.37 % dus.

3. Problemen van temporocentrisme en ethnocentrisme

De empirist Francis Bacon (1561-1621) heeft er destijds op gewezen dat onze waarnemingen beïnvloed worden door "biases" ontstaan uit "language difficulties". In dit opzicht vermeldde hij *temporocentrisme* (we zijn allen kind van onze tijd) en *ethnocentrisme* (we zijn allen kind van onze ethnie). Wanneer een decoderende en deconstruerende instantie in teksten op zoek gaat naar open plaatsen of naar een geuite wereldvisie dan zal hij dat altijd doen vanuit de tijd en de maatschappij waarin hij leeft. Je hoeft geen oosterling te zijn, of vice versa, om de literatuur van een westerling anders te benaderen. Zelfs een Fries leest anders dan een Vlaming, een Vlaming anders dan een Nederlander. Men kan anno 2013 een boek van 1767 niet lezen alsof men zelf deel uitmaakte van de samenleving van 1767. Tal van nuances die voor de tijdgenoten uit 1767 evident waren zijn dit voor de lezer van 2013 niet meer. Ik neem een overbekend voorbeeld.

Als Laurence Sterne bij het begin van zijn *Tristram Shandy* (1767) uiteenzet dat de ouders van Tristram achteloos zijn en dan de moeder laat vragen "Pray, my Dear, have you not forgot to wind up the clock?", dan lijkt er niet direct iets aan de hand, dan denk je "Ja, er waren nog geen elektronische klokken in die tijd." Dan lees je dat de vader zich ergert over zulke vraag, en ook dat meen je te kunnen begrijpen, want de vader reageert: "Good G—!",

cried my father, making an exclamation, but taking care to moderate his voice at the same time. – 'Did ever woman, since the creation of the world, interrupt a man with such a silly question?'. Dan zijn we geneigd daarin een binaire oppositie te zien (de man/vrouw relatie met de man in de dominerende positie) en menen we dit te kunnen begrijpen omdat in die tijd de emancipatie van de vrouw ver te zoeken was. Vier bladzijden verder blijkt dan plots dat Sterne iets totaal anders bedoelde. Dan blijkt dat de vader enkel op de eerste dag van de maand betrekkingen heeft met zijn vrouw en dat hij dezelfde avond altijd eerst de klok opwindt, dus dat de vraag onder het vrijen werd gesteld, misschien niet het beste ogenblik voor "silly questions". Het is aardig daarin een narratologische omkering van het tijdsverloop te zien, getuigend van een nieuwe verteltechniek die modern aandoet. Maar wat weten wij anno 2013 over de bedgewoontes van de *petite bourgeoisie* uit die tijd. Moeten we de vraag van de vrouw als iets ongewoons aanzien – vrijden koppels ooit zo koel? – of was dat soort dingen in Engelse burgermiddens toen gewoon? Kortom men kan de omkering van het tijdsverloop en de ermee samenhangende binaire oppositie net zo goed aanzien voor een nieuwe taalcode dan dat men die zou weigeren.

Veel literaire teksten zijn een "som van kunstgrepen" zoals Viktor Sjklovski (1893-1984) het ooit verwoordde. Sternes omkering van de tijd, gekoppeld aan een binaire oppositie, lijkt zo'n kunstgreep, maar we hebben onvoldoende inzicht in de laat 18de eeuwse samenleving om correct te kunnen inschatten of het hier al dan niet om een vernieuwing ging. Ethnocentrisme en temporocentrisme zullen aanleiding geven tot de meeste fouten bij de beoordeling van de graad van vernieuwende levensvisie en van de graad van vernieuwende openheid van teksten. Dingen die ons nu onbegrijpelijk overkomen waren dit misschien vroeger niet en andere die ons nu heel begrijpelijk overkomen waren dit vroeger misschien helemaal niet.

4. Het validiteitsvraagstuk

Met lettrometrie doet men een poging om de nieuwe graad van informatie, van wereldvisie, van entropie en van openheid van een literaire tekst te *meten*. Die *meting* verschilt aardig van de manier waarop een fysicus meet hoeveel een ijzeren staaf door de warmte is uitgezet. De meetinstrumenten van de literatuurwetenschapper – semiotiek, decodering en deconstructie – hebben nu eenmaal niet dezelfde precisie als de meetinstrumenten van de exacte wetenschapper. Rest de vraag in hoeverre lettrometrie datgene meet dat het denkt te meten, namelijk de nieuwe esthetiek van een gedocodeerde en een geconstrueerde literaire tekst? Alles hangt ervan af of men het eens is met de manier waarop de graad van literariteit van een tekst omschreven werd in Hoofdstuk 1.

Er zijn allicht nog tientallen manieren denkbaar om de graad van literariteit van een tekst te meten omdat een tekst nog andere structurelementen bevat dan graad van taal informatie, graad van wereldvisie, graad van entropie en graad van openheid. Vraag is dan alleen of die andere kenmerken ook *meetbaar* zijn. Van de vier door mij gebruikte termen is de ideologische, die van de wereldvisie, ongetwijfeld de zwakste. Hiervoor is postmodernistische **deconstructie** nodig bij de analyse van de gevonden codes van binaire oppositie. Enerzijds hebben Derrida, De Man & Cie nooit preciese richtlijnen voor deconstructie uitgeschreven, en anderzijds is de "vision du monde" die uit de deconstructie naar voren komt niet direct wat men in het dagelijkse taalgebruik onder "ideologie" verstaat. Codes van binaire oppositie zijn hooguit een *indicator*, een *aanwijzing* van een ideologisch standpunt.

Wat aan het slot van decodering en deconstructie als getal voor de innovatieprobabiliteit uit de bus komt lijkt een *kardinale grootheid* te zijn, maar is in werkelijkheid slechts een *ordinale grootheid*. Het gaat dus om hetzelfde **soort getal** als men gebruikt bij de meting van warmte of geluidssterkte. Daarmee bedoel ik: net zoals men bij een temperatuur van 30° Celsius niet kan beweren dat het twee keer zo warm is als bij 15° Celsius, betekent een innovatieprobabiliteit van 80 niet dat een tekst twee keer meer innoverend is dan een andere die 40 scoort. Het betekent enkel dat de ene tekst heel wat meer innoverend is dan de andere.

Ondanks de nog vele tekortkomingen kan lettrometrie een aardige *aanwinst voor de literatuurwetenschap* worden, ook al werd die slechts ontworpen door een amateur, voor de rest door een geschoold econometrist die gewoon is om met cijfers te werken. Ik volg de Britse mathematicus en filosoof Sir Alfred North Whitehead (1861-1947) – die met Bertrand Russell de *Principia Mathematica* (1910-1913) schreef – dat iedere wetenschap op weg naar volwassenheid wordt *verwiskundigd*. Wiskunde is niet meer dan een betrouwbare metataal die op zichzelf niets zegt over de buitentalige werkelijkheid, maar die men perfect kan gebruiken om uitspraken over die buitentalige werkelijkheid te doen. Met behulp van wiskunde wordt het inderdaad mogelijk een heel ander soort literatuurgeschiedenis te schrijven dan tot voorheen mogelijk was: de literairhistorie *zonder namen* waarover Kudička en Barthes het hadden wordt daardoor perfect mogelijk zoals zal blijken uit de grafieken aan het slot van dit betoog.

5. Lettrometrie en waardeoordelen

Een literaire tekst met een hoge innovatieprobabiliteit is niet noodzakelijk “schoon”, of “boeiend” of “ontroerend”. Het is best mogelijk dat een tekst vlot geschreven is zoals *Donnadieu* (1991) van Aster Berkhof; dat hij uitermate boeiend zoals een detectiveverhaal van Jean Ray, Georges Simenon of Agatha Christie; dat hij erg ontroerend is zoals *Wuthering heights* (1847) van Emily Brontë, maar dat de innovatieprobabiliteit ervan laag is. Teksten die nauwelijks voor vernieuwing zorgen zullen in het door mij voorgestelde systeem van lettrometrie altijd laag scoren, terwijl teksten die voor heel wat vernieuwing zorgen hoog zullen scoren. Een laag of een hoog cijfer heeft niets te maken met afkeuring of goedkeuring indien alle onderzochte teksten steeds op één en dezelfde manier werden benaderd tijdens het decoderen of tijdens de deconstructie. Op zichzelf zijn de hierna gepubliceerde cijfers vanaf Tabel 6 geen uiting van een waardeoordeel. Desalniettemin schuilt er een **onrechtstreeks waardeoordeel** achter, namelijk het feit dat “vernieuwing” of “innovatie” op zichzelf een waardeoordeel is. Ik had net zo goed een ander metingscriterium hebben kunnen kiezen. Zeggen dat een tekst niet *déjà vu* mag zijn, niet *déjà lu* mag zijn, is goed en wel een waardeoordeel. Heel wat lezers verwachten van een literaire tekst heel wat anders dan dat hij een hoge innovatieprobabiliteit heeft. Romans van Alain Robbe-Grillet, Nicole Sarraute of Michel Butor scoren hoog maar zijn ongetwijfeld “saai” voor de doorsnee lezer. De meeste lezers verwachten van een literaire tekst op de eerste plaats *ontspanning*, geen *inspanning*. Daarbij zal het de doorsnee lezer worst wezen of een boek een schat aan nieuwe taalinformatie over een fictieve werkelijkheid bevat of niet, of een boek een nieuwe wereldvisie uitdraagt of niet, of de entropie van een boek hoog is of laag, en of een boek veel open plaatsen bevat of niet. Veel lezers zullen een roman van Jan de Hartog of Maarten 't Hart – handig en vlot geschreven – verkiezen boven een gecompliceerde maar originele tekst met een hoge innovatieprobabiliteit van Sybren Polet, Lidy van Marissing, James Joyce of Samuel Beckett.

Voorts zullen alle gevonden cijfers vertekend zijn door een ander onrechtstreeks waardeoordeel. In “Mijn Wereldbibliotheek” nam ik bijvoorbeeld zowat alle toneelstukken van William Shakespeare of Joost van de Vondel op, maar amper enkele werken van Lev N. Tolstoj of Kenzaburo Oë. Dat impliceert een verzwegen waardeoordeel. Idem dito voor het niét opnemen van bepaalde teksten in de lijst. Hoe objectief de menswetenschapper poogt te werk te gaan bij de benadering van zijn studieobject, waarde vrije menswetenschap zal altijd een **illusie** blijven.

In een poging het decoderen en deconstrueren zo *objectief* mogelijk te laten verlopen werd meer dan veertig jaar geleden aansluiting gezocht bij de toenmalige **ergocentrische methode** zoals die tijdens de jaren 1960 en 1970 werd toegepast door de redacteurs van het vroeg heengegane literair tijdschrift *Merlyn*. Met in het achterhoofd *La mort de l'auteur* van Roland Barthes werd er louter en alleen naar de tekst gekeken, niet naar de schrijver. Toch ging het om een geheel ander soort *close reading* dan die toegepast door Fens (1972), Oversteegen (1971), Jessurun d'Oliveira (1967), Maatje (1970), W. Blok en A.L. (Guus) Sötemann. De gedecodeerde en gedeconstrueerde tekst wordt in de lettrometrie nooit als

een afgesloten geheel beschouwd, wel als iets wat voortdurend in relatie staat met allerlei andere teksten. Hierdoor ontsnapt mijn ontwerp van lettrometrie aan de bakken kritiek die de voorstanders van de ergocentrische kritiek later wél over zich heen kregen. Hierover schrijft Theo Vitte (2008: 24-25) het volgende:

"De tekstgerichte benadering toonde een nauwe verwantschap met het New Criticism dat zich in de jaren veertig en vijftig in Amerika had ontwikkeld en de Werkimmanente Interpretation die in het naoorlogse Duitsland tot stand was gekomen. In deze benadering, hoe verschillend qua uitgangspunten ze ook zijn, verschoof het object van studie van de literatuurgeschiedenis en biografie naar de tekst zelf en vooral de structuur ervan. Deze 'structuralistische' of 'atonomistische' of ook wel 'ergocentrische opvatting' werd in Nederland verbreid door het tijdschrift Merlyn (1962-1966). Omdat de redactie van dit tijdschrift niet uit literatuurwetenschappers maar uit literatuurcritici bestond (...) was het de opvatting (...) dat het werk voor zich moest spreken en dat de cultuurhistorische context niet van belang was. De methode die de redacteurs van Merlyn gebruikten, kreeg bekendheid als de close reading-methode en werd gemeengoed in de Neerlandistiek en het literatuuronderwijs."

"In de jaren zeventig en tachtig kregen de ergocentristische en structuralistische opvattingen kritiek te verduren op de geïsoleerde en autonome benadering van de literaire tekst. De receptie-esthetica vroeg aandacht voor de rol van de lezer in het proces van betekenis geven en waarderen van literaire teksten. (...) Ook het functioneren van literatuur in sociaal opzicht werd daarin een belangrijk thema (...). Wie bepaalt bijvoorbeeld welke werken gerekend worden tot de literaire canon. Wie bepaalt überhaupt wat literatuur is? Wie heeft de macht en wie neemt de beslissingen? Dat de canon een sociale constructie is die onderhevig is aan maatschappelijke veranderingen drong ook in de literatuurwetenschap steeds meer door."

Het verdwijnen van de ergometrische methode – die in Nederland nog tot in 1990 werd toegepast door Tom van Deel – had veel minder te maken met de doorbraak van de receptietheorie (die uiteindelijk ook geen uitweg bood uit de impasse, vermits onbruikbaar voor teksten van een eeuw of meer oud), dan wel dat de aanhangers van het ergocentrisme bij de lezer als tekstdecoderende instantie deerlijk faalden: wat ze over literaire teksten schreven was zo esotherisch en werkelijkheidsvreemd dat de modale lezer er geen houvast aan had. In minder dan geen tijd werd het door de lezer afgedaan als een saai gedoe dat liet betreuren dat Lodewijk van Deyssel, Menno Ter Braak, Edgar Du Perron, Julien Weverbergh, Hedwig Speliers en anderen geen vinnige personalistische kritiek meer schreven (waar was de tijd van Weverbergh die Hubert Lampo portretteerde als de schrijvelaar van spookgidsen uit Grobbendonk?)

Uiteindelijk was de hele oorlog tegen de bij het grote publiek weinig populaire ergocentrische methode vooral een kwestie om de saaie schoolboeken over literatuur te vervangen door andere waarin er opnieuw plaats kon zijn voor biografisme. Hiermee werd de oude *Forum* discussie "vorm/vent" weer van onder het stof gehaald. Tussen de jaren 1980 en 1990 verscheen een nieuwe schare critici op het toneel rond Carel Peeters, Ad Nuis, *Revisor*, Cyrille Offermans, Jacq Firmin Vogelaar, *Raster*, Jaap Goedegebuure, enzovoort. Het woord was nu aan de **atopische kritiek** waarbij én de vorm én de vent centraal stonden. Het waren de laatste stuiptrekkingen van de echte literatuurcritici, alvorens de platte commercie van het steeds meer geconcentreerde uitgeverswereldje hen de laan zou uitsturen en vervangen door de kleur- en geurloze **burgerjournalistiek** waaraan eerst Herman Stevens (°1955) zich zozeer ergerde in het NRC Handelsblad (2007), daarna P.F. Thomése (°1958) in zijn fameuze Albert Verwey-lezing in Amsterdam (2011).

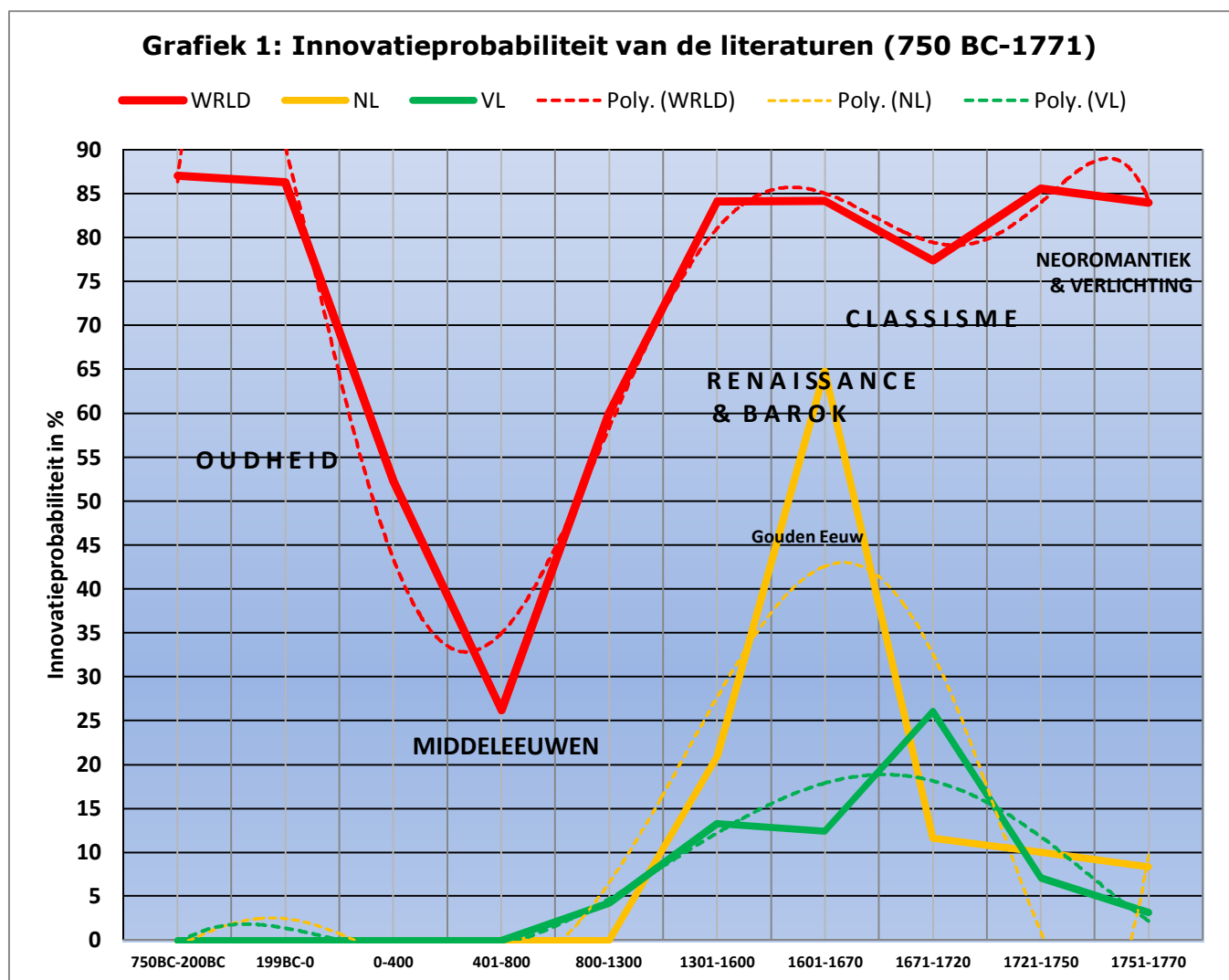
6. Overzichtsresultaten van de lettrometrie in de praktijk

In wat volgt publiceert ik het eindresultaat van meer dan veertig jaar zwoegen met lettrometrie. In dit hoofdstuk beperk ik mij tot drie overzichtstabellen: (1) een overzicht van ALLE innovatieprobabiliteiten van literaire teksten geschreven tussen ± 750 BC-1771; (2) de 500 meest innoverende teksten uit de wereldliteratuur; (3) de 250 meest innoverende teksten uit de Lage Landen. Meer details, maar dan per decade, over de wereldliteratuur, de Nederlandse letteren, de Vlaamse letteren en de Friese letteren, alles van 1771 tot nu, volgen over 8 verschillende tabellen in Hoofdstuk 4.

6.1. Alle resultaten voor de "oude letteren" van vóór 1771.

1. De resultaten voor de oud-Griekse en Romeinse literaire teksten zijn onbetrouwbaar omdat er een andere methode van decodering en deconstructie werd gebruikt dan voor alle andere teksten.

2. Grafiek 1 leert dat van 750 BC tot het jaar nul de innovatieprobabiliteit tijdens de eerste fase van de Oudheid hoog was om dan de 400 laatste jaar serieus terug te vallen van 86.30 tot 52.31. Tijdens de eerste helft van de Middeleeuwen zakt het innoverend gehalte van de Wereldliteratuur verder, van 52.31 tot 26.30, om tijdens de vijfhonderd jaar terug te stijgen tot 60.03. Tijdens de Renaissance, later tijdens de Barok stijgt het niveau van 60.03 naar 84.09 en 84.19. Het Classicisme is een duidelijke verarming voor de letteren vermits tussen 1671 en 1720 het niveau daalt tot 77.39. Tijdens drie subcodes van het Classicisme, van 1721 tot 1771 stijgt het niveau weer tot 85.54 (1721-1750) om 83.95 te bereiken tijdens de periode 1751-1771.

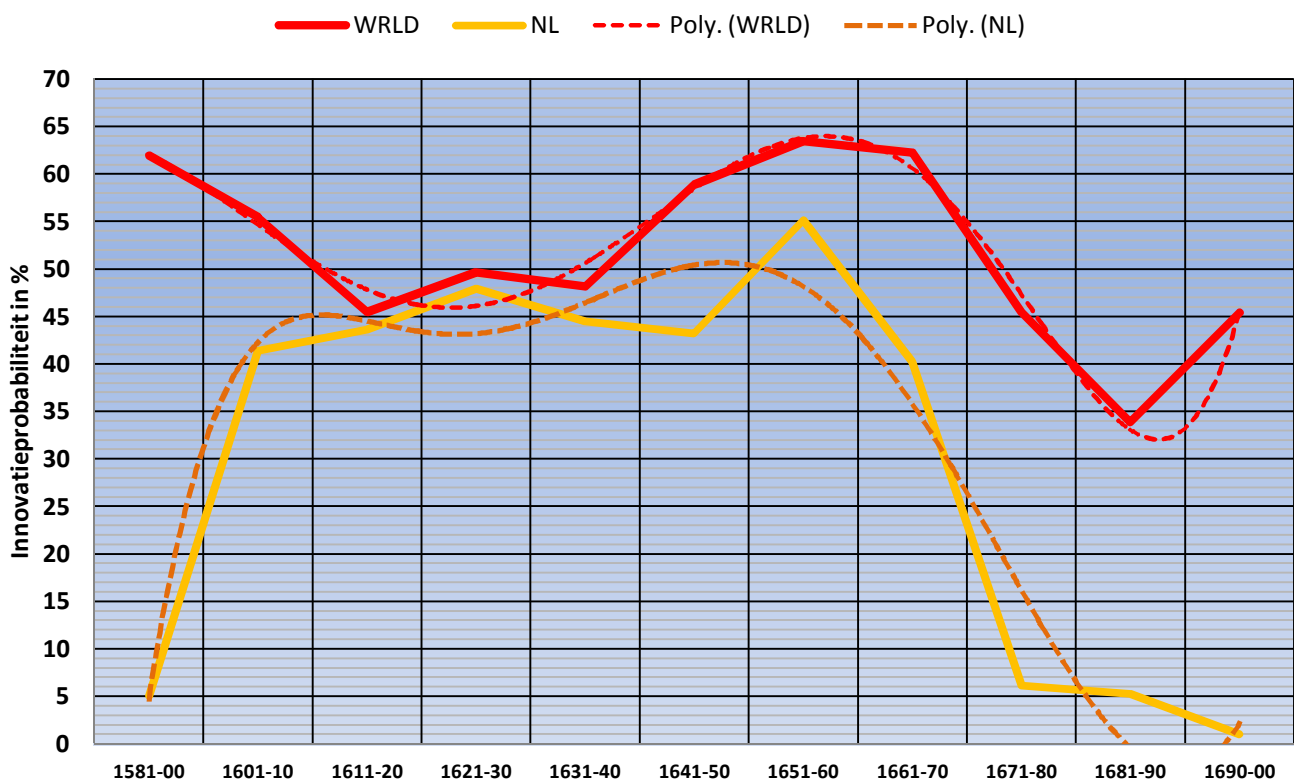

Voor de becijferingen werd er gewerkt met het hoogste kwartiel van de scores per periode (met een minimum van tien teksten). Voor de Nederlandse en Vlaamse letteren werd gewerkt met het hoogste kwartiel en minimum vijf teksten per periode (waar mogelijk).

3. Tijdens de **Gouden Eeuw** bereiken de letteren in Nederland een nooit eerder geziene hoogte. Beperken we ons tot het kwart best scorende letteren dan bereikt de literatuur van Bredero, Hooft, Vondel & Cie tussen 1601 en 1670 een gemiddeld niveau van **64.82** tegen **84.19** voor de wereldliteratuur, dat is 77 % van het wereldniveau. In Vlaanderen gaat het niveau van de letteren wel vooruit, maar veel minder spectaculair. Na de Gouden Eeuw stort het niveau van de Nederlandse letteren gewoon in met voor de periode 1671-1720 nog slechts een gemiddelde van **11.60**, voor de periode 1721-1750 tot een gemiddelde van **10.03** en zelfs amper **8.33** voor de periode 1751-1771. Vlaanderen bereikt slechts een gemiddelde van **12.39** tijdens de Gouden Eeuw – niveau dat tijdens de periode 1671-1720 zelfs even stijgt tot **26.09** om daarna snel af te kalven tot nog amper **3.16** voor de periode 1751-1771.

4. De vooruitgang van de Nederlandse letteren tussen 1600 en 1670 is zelfs nog meer spectaculair indien we niet enkel het kwart meest innoverende teksten beschouwen, maar alle gedecodeerde en teksten, en dan wel van decade tot decade. Dan blijkt dat de Nederlandse letteren werkelijk aanschurkten tegen die van de wereldliteratuur, zeker in de periode 1611-1640 (zie Grafiek 2). Tijdens de Gouden Eeuw bereikt de Republiek, mede dankzij de *thalassocratie*, het hoogtepunt van macht in Europa. De kleine Staat met een machtige vloot is in Europa een vooraanstaande speler geworden, die zijn economische macht niet enkel op schepen maar ook op slavenhandel heeft gestoeld.

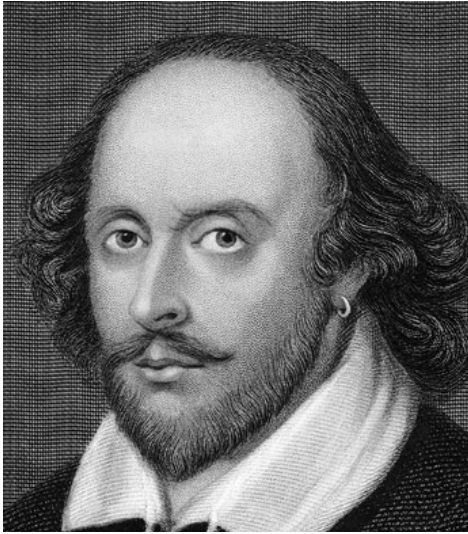
Grafiek 2: Innovatieprobabiliteit van de Nederlandse letteren vergeleken met de wereldliteratuur tijdens de Gouden Eeuw

5. Tussen de 794 teksten zijn er amper 16 geschreven door elf verschillende vrouwen: van zulke schrijfsters als Christine de Pisan (12), Sappho van Lesbos (33), Claudine Guérin de Tensin (291 en 420), Madame de Lafayette (355 en 430), Anne-Louise Élie de Beaumont (376, 539 en 637), Madeleine de Scudéry (465), Marie de France (496 en 717), Marquise Marie de Sévigné (689), Anna Bijns (725), Marquise Madeleine de Sablé (752) en Hadewijch (789). De gemiddelde innovatieprobabiliteit van die 16 teksten bedraagt 40.60 (met een standaardafwijking van 26.71) tegen 50.50 voor de teksten geschreven door mannen (met

een standaardafwijking van 27.41). Bekijkt men enkel het kwart hoogst scorende teksten, dan laten de dames een gemiddelde van **76.27** met een standaardafwijking van 16.88, tegen **84.44** met een standaardafwijking van 4.04). Conclusies hierover in Hoofdstuk 6.

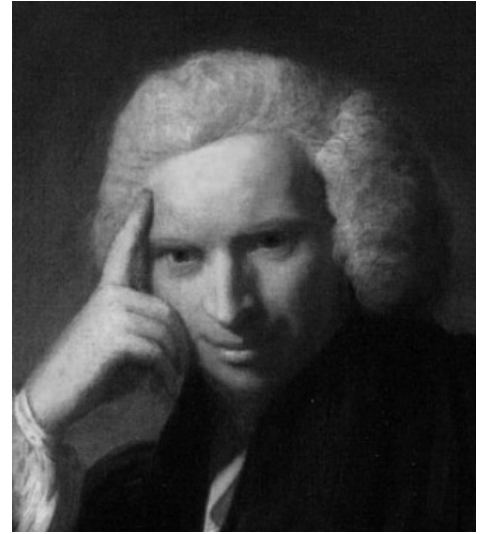
DE NEGEN MEEST INNOVERENDE AUTEURS UIT DE PERIODE 750 BC-1771

William Shakespeare (ENG)

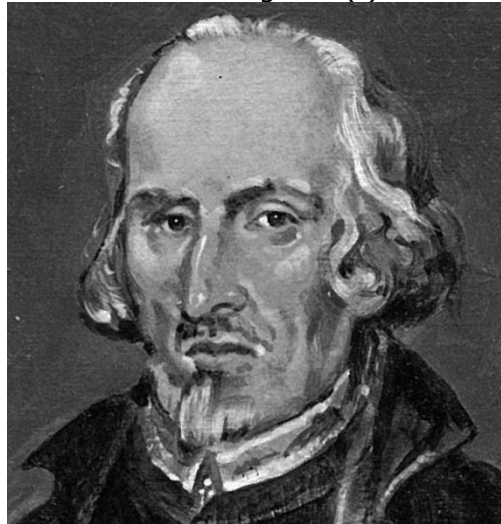
Dante Alighieri (I)

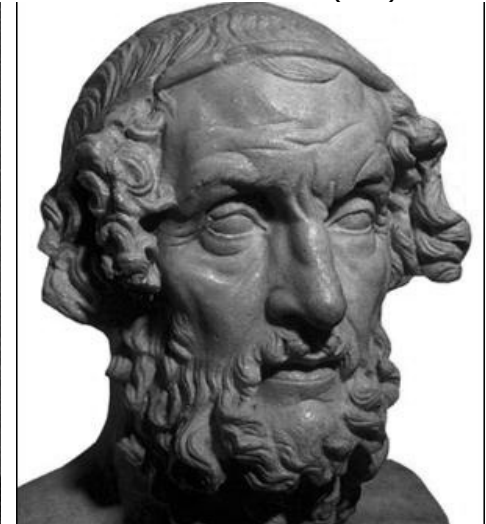
Laurence Sterne (IRL)

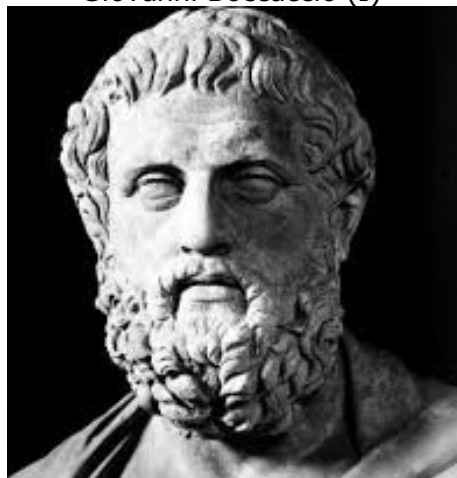
Giovanni Boccaccio (I)

Pedro Calderón de la Barca (E)

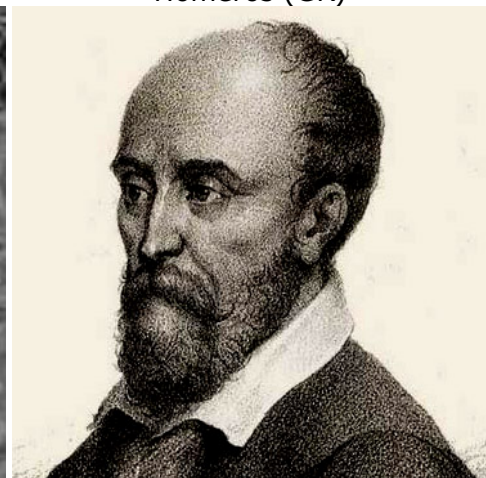
Homeros (GR)

Sophokles (GR)

Christine de Pisan (I)

Pierre de Ronsard (F)

TABEL 6: INNOVATIEPROBABILITEITEN VAN DE GESELECTEERDE TEKSTEN VOOR MIJN WERELDBIBLIOTHEEK VAN DE OUDE LETTEREN (±750 BC-1771)

1	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1594	<i>The tragedy of Titus Andronicus</i> (toneel)*	94,62
2	Dante Alighieri	1265-1321	I	1309	<i>La divina comedia –Inferno</i> (1309) (Tr. fr. A.Pezard, 1965)	93,88
3	Laurence Sterne	1713-1768	IRL	1767	<i>Life and opinions of Tristram Shandy</i> (roman, 9 delen)*	93,64
4	Giovanni Boccaccio	1313-1375	I	1353	<i>Decamerone</i> (Tr. <i>Décameron</i> Sabatier de Castres, 1804)*	93,56
5	Pedro Calderón de la Barca	1600-1681	E	1635	<i>La Vida es sueño</i> (Tr. <i>Life is a dream</i>)*	93,48
6	Homeros	±800-±750 BC	GR	±750 BC	<i>Illias</i> (Ἰλιάς) (Tr. Een tekstgetrouwe weergave Frans van Oldenburg Ermke, 1959)	92,98
7	Sophokles	496-405 BC	GR	429 BC	<i>Oidipous Tyrannos</i> (Οἰδῖπους Τύραννος) (Tr. <i>Oidipus the king</i> , Anthony Burgess, proza en vers, 1972)	92,66
8	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1596	<i>A Midsummer Night's Dream</i> (blijspel)*	92,37
9	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1595	<i>The tragedy of Romeo and Juliet</i> (toneel)*	91,45
10	Dante Alighieri	1265-1321	I	1318	<i>La divina comedia – Paradiso</i> (1318) (Tr. fr. A.Pezard, 1965)	91,44
11	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1604	<i>The Tragedy of Othello, The Moor of Venice</i> (toneel)*	91,26
12	Christine de Pisan	1364-1430	I	1404	<i>La cité des dames</i>	90,99
13	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1597	<i>The Merchant of Venice</i> (blijspel)*	90,90
14	Pierre de Ronsard	1524-1585	F	1578	<i>Sur la mort de Marie</i> *	90,84
15	Euripides	480-406 BC	GR	414 BC	<i>Iphigeneia en Taurois</i> (Ἰφιγένεια ἐν Ταύροις) (Tr. <i>Iphigenia</i> , Gilbert Murray, complete tekst, vers, 1910)	90,69
16	Publius Vergilius Maro	70-19 BC	ROM	19 BC	<i>Aeneis</i> (Tr. eng. T.C. Williams, 1910) (poëzie)*	90,65
17	Titus Macchius Plautus	254-184 BC	ROM	195 BC	<i>Aulularia</i> (Tr. <i>The pot of gold</i> , E.F. Watling, 1964)*	90,64
18	Jean Racine	1639-1699	F	1669	<i>Britannicus</i> (toneel)*	90,42
19	François Villon	1431-1463	F	1462	<i>Ballade des pendus</i> *	90,28
20	Jean Racine	1639-1699	F	1667	<i>Andromaque</i> (toneel)*	90,24
21	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1595	<i>Edward III</i> (hist. drama)*	90,18
22	François Darles de Montigny	17...-1750	F	1748	<i>Thérèse philosophe</i>	90,17
23	Homeros	±800-±750 BC	GR	±750 BC	<i>Odyssee</i> (Tr. Een tekstgetrouwe weergave Frans van Oldenburg Ermke, 1959)	90,16
24	Pedro Calderón de la Barca	1600-1681	E	1625	<i>El sitio de Breda</i> (Tr. <i>The siege of Breda</i>)(hist. drama)*	90,16
25	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1605	<i>The Tragedy of King Lear</i> (toneel) *	90,07
26	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1606	<i>The Tragedy of Macbeth</i> (toneel)	89,76
27	François Villon	1431-1463	F	1457	<i>La ballade des contradictions</i>	89,69
28	Miguel de Cervantes	1547-1616	E	1617	<i>Los trabajos de Persiles y Sigismunda, historia septentrional</i> (Tr. <i>Les Travaux de Persille et Sigismonde</i>)*	89,67
29	Pierre Beaumarchais	1732-1799	F	1764	<i>Eugénie</i> (drama)*	89,67
30	François Rabelais	1483-1553	F	1534	<i>Gargantua</i> *	89,61
31	Miguel de Cervantes	1547-1616	E	1605	<i>El Ingenioso Hidalgo Don Quijote de la Mancha</i> –dl 1 (<i>L'ingénieux hidalgo Don Quichotte de la Manche</i> –dl 1)	89,61
32	Miguel de Cervantes	1547-1616	E	1584	<i>La Galatea</i> (Tr. <i>La Galatée</i>)*	89,60
33	Sappho van Lesbos	±630-±570 BC	GR	±600	<i>The poems of Sappho</i> (Tr. E.M. Cox, Griekse tekst plus vertaling, 1925)	89,56
34	Molière	1622-1673	F	1664	<i>Tartuffe</i> (toneel)*	89,50
35	Jonathan Swift	1667-1745	IRL	1726	<i>Gulliver's travels</i> (satirische roman)*	89,43
36	(Pierre Carlet de) Marivaux	1688-1763	F	1737	<i>La vie de Marianne</i> (roman)(van deel 1 tot deel 8)	89,28
37	Daniel Defoe	1660-1731	ENG	1722	<i>Moll Flanders</i> (pikareske novelle)*	89,08
38	Euripides	480-406 BC	GR	425 BC	<i>Andromache</i> (Ἀνδρομάχη) (Tr. <i>Andromache</i> , John F. Nimms, vers, 1958)	88,59
39	Lope de Vega	1562-1635	E	1631	<i>El perro del hortelano</i> (Tr. <i>Le chien du jardinier</i>)*	88,54
40	Pedro Calderón de la Barca	1600-1681	E	1651	<i>El alcalde de Zalamea</i> (Tr. <i>The mayor of Zalamea</i>)* (toneel)	88,39
41	Pierre Corneille	1606-1684	F	1636	<i>Le Cid</i> (toneel)*	88,09
42	Joost van den Vondel	1587-1679	NL	1654	<i>Lucifer</i> * (drama)	87,90
43	Francisco de Quevedo	1580-1645	E	1608	<i>Historia de la vida del Buscón</i> (Tr. <i>El Buscón, la Vie de l'Aventurier Don Pablos de Ségovie</i>) (roman)*	87,77
44	Publius Ovidius Naso	43 BC -18	ROM	1	<i>Metamorphoseon libri</i> (tr. <i>Les Métamorphoses livres I-V</i> , G. Lafaye, 1925)*	87,76
45	François Rabelais	1483-1553	F	1532	<i>Pantagruel</i> *	87,39
46	Pedro Calderón de la Barca	1600-1681	E	1629	<i>La dama duende</i> (Tr. <i>The phantom lady</i>)* (toneel)	87,35
47	Publius Ovidius Naso	43 BC -18	ROM	8	<i>Metamorphoseon libri</i> (tr. <i>Les Métamorphoses livres XI-XV</i> , G. Lafaye, 1930)*	87,18
48	Lope de Vega	1562-1635	E	1613	<i>La dama boba</i> (Tr. <i>La peite niaise</i>)*	87,17

49	Claudine Guérin de Tensin	1682-1749	F	1747	<i>Les malheurs de l'amour</i> (roman)*	87,16
50	(Pierre Carlet de) Marivaux	1688-1763	F	1725	<i>L'isle des esclavages</i> (komedie)*	86,96
51	Miguel de Cervantes	1547-1616	E	1615	<i>El Ingenioso Hidalgo Don Quijote de la Mancha</i> –dl 2 (<i>L'ingénieux hidalgo Don Quichotte de la Manche</i> –dl 2)*	86,90
52	Titus Petronius Niger	14-66	ROM	60 BC	<i>Satiricon</i> (roman) (Tr. <i>Satyricon</i> , R. Tailhade, 1910)*	86,87
53	Marcus Tullius Cicero	106-43 BC	ROM	43 BC	<i>Philippiques</i> (Tr. <i>Les Philippiques</i> , M. Nissard, 1869)	86,74
54	Molière	1622-1673	F	1666	<i>Le misanthrope</i> (toneel)*	86,73
55	Tirso de Molina	1579-1648	E	1630	<i>El Burlador de Sevilla y convidado de piedra</i> (Tr. <i>The Trickster of Seville and the Stone Guest</i>) (toneel)*	86,44
56	Ludovico Ariosto	1474-1533	I	1532	<i>Orlando furioso</i> *	86,43
57	Molière	1622-1673	F	1673	<i>Le malade imaginaire</i> (toneel)*	86,38
58	(Pierre Carlet de) Marivaux	1688-1763	F	1730	<i>Le jeu de l'amour et du hasard</i> (toneel)*	86,36
59	Molière	1622-1673	F	1668	<i>L'avare</i> (toneel)*	86,33
60	Pierre Corneille	1606-1684	F	1640	<i>Horace</i> (toneel)*	86,29
61	Ayschulos	525-456 BC	GR	458 BC	<i>Oristeia Agamemnon</i> (Ὀρέστεια Αγαμέμνων) (Tr. <i>Agamemnon</i> Hugh Lloyd Jones, 1970, vers)	86,18
62	Tobias Smollett	1721-1771	SCH	1771	<i>The expedition of Humphry Clincker</i> (briefroman)*	85,94
63	Quintus Horatius Flaccus	65-8 BC	ROM	30 BC	<i>Carmina</i> (Tr. <i>Odes</i> , in <i>Œuvres complètes d'Horace</i> , P. Daru, 1887) (poëzie)*	85,92
64	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1591	<i>The Second Part of King Henry the Sixth</i> (hist. drama)	85,91
65	Publius Ovidius Naso	43 BC -18	ROM	5	<i>Metamorphoseon libri</i> (tr. <i>Les Métamorphoses livres VI-X</i> , G. Lafaye, 1928)*	85,59
66	Mikhaïl V. Lomonossov	1711-1765	RUS	1751	<i>Tamire et Séline</i> (Tr. from Russian, 1955) (tragedie)	85,59
67	Luis Vaz de Camões	1524-1580	E	1575	<i>Ines de Castro</i> (treurspel, Tr. Rhijnvis Feith, 1793)*	85,57
68	John Milton	1608-1674	ENG	1667	<i>Paradise lost A poem in ten books</i> (gedecodeerde versie van 1674 in twaalf boeken)	85,43
69	Molière	1622-1673	F	1670	<i>Le bourgeois gentilhomme</i> (toneel)	85,30
70	Titus Lucretius Carus	99-55 BC	ROM	58 BC	<i>De rerum natura</i> (Tr. <i>On the nature of things</i> , R.E. Latham, 1951) (poëzie)*	85,28
71	Pierre Corneille	1606-1684	F	1642	<i>Polyeucte</i> (toneel)*	85,24
72	Jean Racine	1639-1699	F	1673	<i>Mitridathe</i> (toneel)	85,24
73	Daniel Defoe	1660-1731	ENG	1719	<i>Robinson Crusoe</i> (roman)*	85,20
74	Samuel Richardson	1689-1761	ENG	1748	<i>Clarissa or the history of a young lady</i> (briefroman)	85,11
75	Titus Macchius Plautus	254-184 BC	ROM	197 BC	<i>Iles Gloriosus</i> (Tr. <i>The swaggering soldier</i> , H.T. Riley, 1852, 1912)*	84,99
76	Henry Fielding	1707-1754	ENG	1741	<i>An apology for the life of Mrs. Shamela Andrews</i> (roman)*	84,92
77	William Congrave	1670-1729	IRL	1693	<i>The old bachelor</i> (komedie)	84,85
78	Lope de Vega	1562-1635	E	1622	<i>El caballero de Olmedo</i> (Tr. <i>Le chevalier d'Olmedo</i>)*	84,70
79	Ayschulos	525-456 BC	GR	467 BC	<i>Hepta epi Thēbas</i> (Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας) (Tr. <i>Seven against Thebes</i> , Herbert Weir Smith, proza, 1922)	84,68
80	Olivier Goldsmith	1730-1774	IRL	1766	<i>The vicar of Wakefield</i> (roman)	84,67
81	Pierre Corneille	1606-1684	F	1641	<i>Cinna</i> (toneel)*	84,64
82	Dante Alighieri	1265-1321	I	1312	<i>La divina comedia – Purgatorio</i> (1312) (Tr. fr. A.Pezard, 1965)	84,63
83	Jean Racine	1639-1699	F	1674	<i>Iphigénie</i> (toneel)	84,63
84	Giovanni Boccaccio	1313-1375	I	1339	<i>Il filocolo</i>	84,60
85	Pierre Corneille	1606-1684	F	1650	<i>Andromède</i> (toneel)	84,56
86	Gothold Ephraim Lessing	1729-1781	D	1749	<i>Der Freigeist</i> (toneel)	84,52
87	Pedro Calderón de la Barca	1600-1681	E	1635	<i>El mayor encanto, amor</i> (Love, the greatest enchantment)*	84,48
88	Samuel Richardson	1689-1761	ENG	1741	<i>Pamela or virtue rewarded</i> (briefroman)*	84,40
89	Euripides	480-406 BC	GR	415 BC	<i>Trōiades</i> (Τρωάδες)* (Tr. <i>The Trojan women</i> , Edward P. Coleridge, complete tekst, proza, 1891)	84,38
90	Henry Fielding	1707-1754	ENG	1742	<i>The History of the Adventures of Joseph Andrews and his Friend, Mr. Abraham Abrams</i> (roman)*	84,29
91	Cato de Oudere	234-149	ROM	150 BC	<i>Origines</i> (Tr. <i>Origins</i> , William D. Hooper, 1934)	84,19
92	Johann Christoph Gottsched	1700-1766	D	1732	<i>Der sterbende Cato</i> (drama)	84,16
93	Ludvig Holberg	1684-1754	DK	1742	<i>Niels Klims reise til den underjordiske verden</i> (Tr. <i>Niels Klims Reise in die Unterwelt</i>) (roman)	84,16
94	Molière	1622-1673	F	1659	<i>Les précieuses ridicules</i> (toneel)	84,15
95	Henry Fielding	1707-1754	ENG	1731	<i>Grub-street opera</i> (toneel)	84,09
96	(Pierre Carlet de) Marivaux	1688-1763	F	1735	<i>Le paysan parvenu</i>	84,06
97	Torquato Tasso	1544-1595	I	1575	<i>La Gerusalemme liberata</i> (Tr. J.L.L. Ten Kate, <i>Jerusalem verlost</i> , 1856)*	84,04
98	Gothold Ephraim Lessing	1729-1781	D	1767	<i>Minna von Barnhelm oder Das Soldatenglück</i> (toneel)	84,02
99	Pierre Corneille	1606-1684	F	1646	<i>Théodore</i> (toneel)	84,02
100	Henry Fielding	1707-1754	ENG	1731	<i>The tragedy of tragedies or the life and death of Tom</i>	84,02

					<i>Thumb</i> (toneel)	
101	Molière	1622-1673	F	1672	<i>Les femmes savantes</i> (toneel)	84,00
102	Christoph Martin Wieland	1733-1813	D	1767	<i>Geschichte des Agatons</i> (roman)	83,99
103	Tobias Smollett	1721-1771	SCH	1760	<i>The Life and Adventures of Sir Launcelot Greaves</i> (roman)	83,99
104	Edward Young	1683-1765	ENG	1742	<i>The complaint or night thoughts on life, death and immortality</i> (poëzie met blank vers)	83,98
105	Oliver Goldsmith	1730-1774	ENG	1762	<i>Citizen of the world</i>	83,98
106	Jean Racine	1639-1699	F	1667	<i>Alexandre le Grand</i> (toneel)	83,98
107	Pedro Calderón de la Barca	1600-1681	E	1640	<i>El pintor de su deshonra</i> (Tr. <i>The painter of his dishonor</i>)	83,97
108	Jean Racine	1639-1699	F	1677	<i>Phèdre</i> (toneel)	83,97
109	Christoph Martin Wieland	1733-1813	D	1764	<i>Der Sieg der Natur über die Schwärmerey oder die Abentheuer des Don Sylvio von Rosalva</i> (roman)	83,96
110	Gothold Ephraim Lessing	1729-1781	D	1759	<i>Philotas</i> (toneel)	83,96
111	Luis Vaz de Camões	1524-1580	PT	1572	<i>Os Lusíadas</i> (Tr. <i>De luisade, heldendicht in X zangen, 1777</i>)	83,95
112	Ben Jonson	1572-1637	ENG	1606	<i>Volpone</i> (blijspel)*	83,95
113	Friedrich Gottlieb Klopstock	1724-1803	CH	1769	<i>Hermanns Schlacht</i> (toneel)	83,95
114	Nicolas Boileau	1636-1711	F	1668	<i>Satires</i>	83,95
115	Gothold Ephraim Lessing	1729-1781	D	1748	<i>Der junge Gelehrte</i> (toneel)	83,95
116	Marcus Tullius Cicero	106-43 BC	ROM	62 BC	<i>Pro Archia</i> (Tr. <i>Pour Archias</i> , Hachette, 1956)	83,94
117	Ben Jonson	1572-1637	ENG	1596	<i>A tale of a tub</i> (blijspel)	83,94
118	Gothold Ephraim Lessing	1729-1781	D	1749	<i>Die Juden</i> (toneel)	83,93
119	Pietro Metastasio	1698-1782	I	1730	<i>Iltrionfo di Clelia</i> (Tr. <i>The triumph of Clelia</i>) (libretto)M	83,93
120	Sophokles	496-405 BC	GR	407 BC	<i>Ēlektra</i> (Ἠλέκτρα) (Tr. Humphrey D.F. Kitto, vers, 1962)	83,92
121	James Thompson	1700-1748	ENG	1726	<i>The seasons</i>	83,92
122	François Fénelon	1651-1715	F	1696	<i>Les Aventures de Télémaque, fils d'Ulysse</i>	83,90
123	Jean Racine	1639-1699	F	1691	<i>Athalie</i> (toneel)	83,88
124	(Pierre Carlet de) Marivaux	1688-1763	F	1729	<i>La nouvelle colonie</i> (toneel)	83,87
125	Jonathan Swift	1667-1745	IRL	1703	<i>A tale to tub</i> (roman)	83,87
126	Euripides	480-406 BC	GR	412 BC	<i>Ēlektra</i> (Ἠλέκτρα) (Tr. <i>Electra</i> , Edward P. Coleridge, complete tekst, proza, 1891)	83,85
127	Juan Ruiz de Alarcón	1581-1639	E	1634	<i>La verdad sospechosa</i> (Tr. <i>The suspect truth</i>)	83,83
128	Jean Racine	1639-1699	F	1689	<i>Esther</i> (toneel)	83,83
129	Giambattista Marino	1569-1625	I	1623	<i>L'Adone</i> (Tr.fr.1846, inclusief <i>Le massacre des Innocents</i>)*	83,81
130	Jean de la Fontaine	1621-1695	F	1668	<i>Fables</i> (livre I-VI)	83,77
131	Marcus Tullius Cicero	106-43 BC	ROM	63 BC	<i>In Catilnam</i> (Tr. <i>Les Catilinaires</i> , M. Nissard, 1869)	83,73
132	Ludvig Holberg	1684-1754	DK	1722	<i>Den politiske Kandestøber</i> (Tr. <i>Der politische Kannen-gie-Ber</i>) (komedie)	83,69
133	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1590	<i>The First Part of King Henry the Sixth</i> (hist. drama)	83,67
134	Molière	1622-1673	F	1661	<i>L'école des maris</i> (toneel)	83,66
135	Miguel de Cervantes	1547-1616	E	1613	<i>Novelas ejemplares</i> (Tr. <i>Les Nouvelles exemplaires</i>)	83,57
136	Pierre Corneille	1606-1684	F	1644	<i>Le menteur</i> (toneel)	83,56
137	Sophokles	496-405 BC	GR	450 BC	<i>Trachiniai</i> (Τραχινιαί) [Tr. <i>Women of Trachis</i> , Ezra Pound(!), vers, 1956]	83,50
138	Joost van den Vondel	1587-1679	NL	1664	<i>Adam in ballingschap of aller treurspelen treurspel</i> (drama)	83,48
139	Pierre Corneille	1606-1684	F	1659	<i>Oedipe</i> (toneel)	83,23
140	Quintus Horatius Flaccus	65-8 BC	ROM	41-30 BC	<i>Epodae</i> (Tr. <i>Les Épodes</i> , in <i>Œuvres complètes d'Horace</i> , P. Daru, 1887) (poëzie)	83,16
141	Jean Racine	1639-1699	F	1664	<i>Laes thébaïdes ou les frères ennemis</i> (toneel)	83,13
142	Henry Fielding	1707-1754	ENG	1730	<i>Rape upon rape</i> (toneel)	82,99
143	Lope de Vega	1562-1635	E	1610	<i>El acero de Madrid</i> (Tr. Bergounioux, J.Lemartinel, 1971)	82,98
144	Friedrich Gottlieb Klopstock	1724-1803	CH	1753	<i>Der Tod Adams</i> (toneel)	82,87
145	Olivier Goldsmith	1730-1774	IRL	1768	<i>The goodnatur'd man</i> (toneel)	82,84
146	Pedro Calderón de la Barca	1600-1681	E	1637	<i>El mágico prodigioso</i> (Tr. <i>The mighty magician</i>) (toneel)	82,26
147	Molière	1622-1673	F	1665	<i>Don Juan</i> (toneel)	82,25
148	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1595	<i>The Tragedy of King Richard the Second</i> (hist. drama)	82,16
149	Francisco de Quevedo	1580-1645	E	1628	<i>La hora de todos y la fortuna con seso</i> (Tr. <i>L'Heure de tous et la fortune raisonnable</i> , 1980)	82,15
150	Giuseppe Parini	1729-1799	I	1763	<i>Il giorno</i> (Tr. <i>The day</i>) (komisch gedicht)	82,15
151	Gothold Ephraim Lessing	1729-1781	D	1771	<i>Emilia Galotti</i> (toneel)	81,67
152	Madame de Lafayette	1643-1693	F	1678	<i>La princesse de Clèves</i> *	81,58
153	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1611	<i>The Winter's Tale</i> (romance)*	81,28
154	Murasaki, Shikibu	973-1025	JP	1008	<i>Genji-Monogatari</i> (±1008) (Tr. <i>Tales of Genji</i>)	81,27
155	Luis de Argote y Góngora	1561-1627	E	1612	<i>Fábula de Polifemo y Galatea</i> (fragmenten in Engels)	81,26

156	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1591	<i>The Third Part of King Henry the Sixth</i> (hist. drama)	81,20
157	Christoph Martin Wieland	1733-1813	D	1770	<i>Der goldene Spiegel</i> (roman)	81,16
158	Molière	1622-1673	F	1661	<i>Dom Garcie de Navarre ou le prince jaloux</i> (toneel)	81,16
159	Pedro Calderón de la Barca	1600-1681	E	1637	<i>El médico de su honra</i> (Tr. The surgeon of his honor)	80,81
160	Friedrich Gottlieb Klopstock	1724-1803	CH	1764	<i>Salamo</i> (toneel)	80,70
161	Euripides	480-406 BC	GR	428 BC	<i>Hippolytos</i> (Ἰππόλυτος) [Tr. W.S. Barrett (ed) <i>Euripides, Hippolytos</i> , edited with Introduction and Commentary, 1962)	80,54
162	Gothold Ephraim Lessing	1729-1781	D	1749	<i>Der Freigeist</i> (toneel)	80,50
163	Daniel Defoe	1660-1731	ENG	1722	<i>Colonel Jack</i>	80,18
164	Laurence Sterne	1713-1768	IRL	1759	<i>A political romance</i> (satire)	80,17
165	Voltaire	1694-1778	F	1759	<i>Candide</i>	80,09
166	Pierre Corneille	1606-1684	F	1660	<i>La toison d'or</i> (toneel)	80,05
167	Henry Fielding	1707-1754	ENG	1730	<i>The author's farce</i> (toneel)	80,05
168	Aeschylus	525-456 BC	GR	458 BC	<i>Oristeia Choēphoroi</i> (Ὀρέστεια Χοηφόροι) (Tr. <i>The liberation bearers</i> , Herbert Weir Smith, proza, 1922)	79,82
169	Francesco Petrarca	1304-1374	I	1350	<i>Ascent of the Mont Ventoux</i> (1350)	79,65
170	Christoph Martin Wieland	1733-1813	D	1753	<i>Briefe von Verstorbenen</i>	79,36
171	Molière	1622-1673	F	1663	<i>L'impromptu de Versailles</i> (toneel)	79,35
172	(Pierre Carlet de) Marivaux	1688-1763	F	1739	<i>Les sincères</i> (toneel)	79,35
173	Alexander Pope	1688-1744	ENG	1709	<i>Pastorals</i>	79,34
174	Daniel Defoe	1660-1731	ENG	1724	<i>Roxana, the fortunate mistress</i> (roman)	79,32
175	Lope de Vega	1562-1635	E	1623	<i>El major alcalde, el rey</i> (Tr. <i>Le meilleur alcade est roi</i>)	79,22
176	Pierre Corneille	1606-1684	F	1644	<i>La mort de Pompée</i> (toneel)	79,18
177	Giovanni Boccaccio	1313-1375	I	1344	<i>L'Amorosa visione</i>	79,16
178	Molière	1622-1673	F	1668	<i>Amphitryon</i> (toneel)	79,12
179	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1597	<i>The Merry Wives of Windsor</i> (blijspel)	78,68
180	Molière	1622-1673	F	1671	<i>La comtesse d'Escarbagnas</i> (toneel)	78,62
181	John Donne	1572-1631	ENG	1647	<i>Biathanatos</i> (gedecodeerd t.o.v. 1608) (postuum)	78,59
182	Christoph Martin Wieland	1733-1813	D	1758	<i>Lady Johanna Gray</i> (toneel)	78,58
183	Hesiodos	±750-±675 BC	GR	±700 BC	<i>Theogonia</i> (Θεογονία) (Tr. <i>Theogony</i> , Norman O. Brown, 1953)	78,55
184	Samuel Johnson	1709-1784	ENG	1759	<i>The History of Rasselas, Prince of Abissinia</i> (novelle)	78,40
185	Pietro Bembo	1470-1547	I	1505	<i>Gli Asolani</i> (Tr. fr. <i>Les Asolani</i> , Jean Martin, 1545)	78,25
186	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1604	<i>Measure for Measure</i> (blijspel)	78,19
187	Sophokles	496-405 BC	GR	441 BC	<i>Antigone</i> (Ἀντιγόνη) (Tr. <i>Antigone</i> , H.D.F. Kitto, vers, 1962)	78,18
188	Pedro Calderón de la Barca	1600-1681	E	1623	<i>Amor, honor y poder</i> (Tr. <i>Love, Honor and Power</i>)(toneel)	78,16
189	Henry Fielding	1707-1754	ENG	1732	<i>The convent garden tragedy</i> (toneel)	78,16
190	Jean Racine	1639-1699	F	1663	<i>Ode sur la convalescence du roi</i> (toneel)	78,10
191	Henry Fielding	1707-1754	ENG	1749	<i>The History of Tom Jones, a Foundling</i> (roman)*	77,69
192	Michel-Jean Sedaine	1719-1797	F	1768	<i>La Gageure imprévue</i> (komedie)	77,67
193	John Milton	1608-1674	ENG	1671	<i>Samson Agonistes</i> (drama)	77,62
194	Christoph Martin Wieland	1733-1813	D	1753	<i>Der gepryfte Adam</i> (toneel)	77,61
195	Laurence Sterne	1713-1768	IRL	1768	<i>A sentimental journey through France and Italy</i> (roman)*	77,60
196	Henry Fielding	1707-1754	ENG	1734	<i>The intriguing chambermate</i> (toneel)	77,37
197	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1593	<i>The Tragedy of Richard the Third</i> (hist. drama)	77,34
198	Henry Fielding	1707-1754	ENG	1730	<i>The temple beau</i> (toneel)	77,31
199	Pierre Corneille	1606-1684	F	1647	<i>Héraclius</i> (toneel)	77,15
200	Aeschylus	525-456 BC	GR	458 BC	<i>Oristeia Eumenides</i> (Ὀρέστεια Εὐμενίδες) (Tr. <i>Eumenides</i> , Herbert Weir Smith, proza, 1922)	77,05
201	Horace Walpole	1717-1797	ENG	1764	<i>The castle of Otranto</i> (gothische roman)	76,67
202	James Macpherson	1736-1796	SCH	1765	<i>The works of Ossian</i> (Tr. Engl. 1777)	76,62
203	Pedro Calderón de la Barca	1600-1681	E	1636	<i>Los tres mayores prodigios</i> (<i>The three greatest wonders</i>)	76,58
204	Niccolò Machiavelli	1469-1527	I	1518	<i>Comedia di Callimaco</i> : E di Lucretia (toneel)	76,30
205	Molière	1622-1673	F	1656	<i>Le dépit amoureux</i> (toneel)	76,24
206	Daniel Defoe	1660-1731	ENG	1720	<i>Captain Singleton</i> (roman)	76,16
207	<i>onbekend</i>	?	E	1554	<i>La Vida de Lazarillo de Tormes y de sus fortunas y adversidades</i> (Tr. <i>La vie de Lazarillo de Tormes</i> , 1886)	76,11
208	Aeschylus	525-456 BC	GR	472 BC	<i>Persai</i> (Πέρσαι) (Tr. <i>The Persians</i> , Herbert Weir Smith, proza, 1922)	75,84
209	Voltaire	1694-1778	F	1747	<i>Zadig, ou la destinée. Histoire orientale</i>	75,69
210	(Pierre Carlet de) Marivaux	1688-1763	F	1714	<i>La voiture embourbée</i> (roman)	75,63
211	William Congreve	1670-1729	IRL	1697	<i>The mourning bride</i> (komedie)*	75,62

212	Christoph Martin Wieland	1733-1813	D	1765	<i>Komische Erzählungen</i>	75,59
213	Publius Terrentius Afer	195-159 BC	ROM	161 BC	<i>Eunuchus</i> (Tr. <i>The euneuch</i> , H. T. Riley, 1874)	75,57
214	Pedro Calderón de la Barca	1600-1681	E	1629	<i>Casa con dos puertas</i> (Tr. <i>The house with two Doors</i>)	75,51
215	Denis I. Fonwisin	1745-1782	RU	1769	<i>Der Brigadier</i> (Tr. from Russian, 1886)(komedie)	75,49
216	Lope de Vega	1562-1635	E	1589	<i>Las ferias de Madrid</i> (Tr. <i>La foire de Madrid</i>)	75,34
217	Dante Alighieri	1265-1321	I	1295	<i>La vita nuova</i> (1295) (Tr. <i>The new life</i> , D.G. Rosetti, 1899)	75,30
218	Henry Fielding	1707-1754	ENG	1732	<i>The modern husband</i> (toneel)	75,15
219	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1601	<i>The Tragedy of Hamlet, Prince of Denmark</i> (toneel)*	74,82
220	Jean Jacques Rousseau	1712-1778	F	1762	<i>Émile</i> (roman)	74,68
221	Henry Fielding	1707-1754	ENG	1751	<i>Amelia</i> (roman)	74,62
222	William Rowley	1585-1626	ENG	1632	<i>A new wonder</i> (toneel)	74,62
223	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1613	<i>The Famous History of the Life of King Henry the Eighth</i> (hist. drama)	74,61
224	(Pierre Carlet de) Marivaux	1688-1763	F	1737	<i>Les fausses confidances</i> (toneel)	74,61
225	Pietro Metastasio	1698-1782	I	1724	<i>Didone abbandonata</i> (Tr. <i>Didon abandonnee</i>) (libretto)M	74,60
226	Baltasar Gracián	1601-1658	E	1647	<i>Oráculo manual y arte de prudencia</i> (Tr. <i>L'homme de cour</i> Amelot de la Houssaie, 1972)	74,51
227	Lope de Vega	1562-1635	E	1615	<i>Santiago el verde</i> (Tr. Lemartinel, Minguet, 1974)	74,38
228	Jonathan Swift	1667-1745	IRL	1704	<i>The battle of books</i> (essay)	74,31
229	Pierre Corneille	1606-1684	F	1650	<i>Don Sanche d'Aragon</i> (toneel)	74,30
230	Gothold Ephraim Lessing	1729-1781	D	1755	<i>MiB Sara Sampson</i> (toneel)	74,27
231	Baltasar Gracián	1601-1658	E	1637	<i>El hérou</i> (Tr. <i>Le héro</i> , J. de Courbeville, 1973)	74,26
232	Ben Jonson	1572-1637	ENG	1598	<i>The Case is Altered</i> (blijspel)	74,16
233	Pieter Corneliszoon Hooft	1581-1647	NL	1617	<i>Warenar*</i> (blijspel)*	74,15
234	Friedrich von Hagendorn	1708-1757	D	1742	<i>Der Tag der Freude</i> (gedicht)	74,13
235	Molière	1622-1673	F	1669	<i>Georges Dandin ou le mari confondu</i> (toneel)	74,10
236	Jean Jacques Rousseau	1712-1778	F	1766	<i>La nouvelle Héloïse</i> (briefroman)	74,03
237	Jean Racine	1639-1699	F	1663	<i>Le renommé des muses</i> (toneel)	73,69
238	Chikamatsu Monzaemon	1653-1725	JP	1720	<i>The Love Suicides at Amijima</i> (心中天網島)(kabuki theater)	73,65
239	Christopher Marlowe	1564-1593	ENG	1588	<i>Edward II</i> (toneel)	73,63
240	Pierre Corneille	1606-1684	F	1670	<i>Tite et Bérénice</i> (toneel)	73,32
241	Molière	1622-1673	F	1667	<i>Pastorale comique</i> (toneel)	73,20
242	Molière	1622-1673	F	1661	<i>Les fâcheux</i> (toneel)	73,15
243	Daniel Defoe	1660-1731	ENG	1722	<i>A journal of Plague Year</i> (historische novella)	72,90
244	Tobias Smollett	1721-1771	SCH	1748	<i>The adventures of Roderick Random</i> (roman)	72,68
245	Giovanni Boccaccio	1313-1375	I	1342	<i>Ninfale d'Ameto</i>	72,66
246	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1595	<i>Love's Labour's Lost</i> (blijspel)	72,66
247	François Rabelais	1483-1553	F	1552	<i>Le quart livre</i>	72,62
248	Garci Rodríguez de Montalvo	1450-1504	E	1508	<i>Amadis de Gaula</i> (Book I to IV)(Tr. fr. N.de Heberay)	72,58
249	Quintus Horatius Flaccus	65-8 BC	ROM	20-14 BC	<i>Epistulae</i> (Tr. <i>Épîtres</i> , in <i>Œuvres complètes d'Horace</i> , P. Daru, 1887) (poëzie)	72,44
250	Henry Fielding	1707-1754	ENG	1728	<i>Love in several masques</i> (toneel)	72,41
251	Molière	1622-1673	F	1665	<i>L'amour médecin</i> (toneel)	72,39
252	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1611	<i>The Tempest</i> (romance)*	72,32
253	François Rabelais	1483-1553	F	1546	<i>Le tiers livre</i>	72,29
254	Jean Racine	1639-1699	F	1670	<i>Bérénice</i> (toneel)*	71,98
255	Francesco Petrarca	1304-1374	I	1353	<i>Secretum</i> (Tr. W.H. Draper <i>Petrarch's Secret</i> , 1911)	71,92
256	Dante Alighieri	1265-1321	I	1307	<i>Il convivio</i> (1307) (Tr. <i>Dantes Gastmahl</i> , 1965)	71,68
257	John Dryden	1631-1700	ENG	1667	<i>Secret love</i> (blijspel)	71,65
258	Jean de la Fontaine	1621-1695	F	1694	<i>Fables</i> (livre XII)	71,54
259	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1599	<i>The Life of Henry the Fifth</i> (hist. drama)	71,34
260	Christopher Marlowe	1564-1593	ENG	1593	<i>The Massacre at Paris</i> (toneel)	71,32
261	Henry Mackenzie	1745-1831	SCH	1771	<i>The man of feeling</i> (roman)	71,30
262	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1596	<i>The Life and Death of King John</i> (hist. drama)	71,18
263	Abbé Prévost	1697-1763	F	1740	<i>Le Doyen de Killerine</i> (roman)	71,06
264	Joost van den Vondel	1587-1679	NL	1637	<i>Ghysbreght van Aemstel*</i> (drama)*	70,69
265	Pietro Aretino	1492-1566	I	1546	<i>Les horaces</i>	70,37
266	Francesco Petrarca	1304-1374	I	1355	<i>Liber sine nomine</i> (Tr. <i>The book without a name</i>)	70,35
267	Jonathan Swift	1667-1745	IRL	1729	<i>A modest proposal</i> (satire)	70,31
268	Christopher Marlowe	1564-1593	ENG	1604	<i>The Tragical History of the Life and Death of Doctor Faustus</i> (postuum) (toneel)	70,18
269	<i>The thousand nights and a night</i>	< 987	PRZ	987	<i>161j. The two kings</i> (Tr. Richard F. Burton, 1885)	70,15

270	Voltaire	1694-1778	F	1732	<i>Zaire</i> (tragedie)	69,92
271	François Rabelais	1483-1553	F	1555	<i>Le cinquième livre</i> (postuum)	69,83
272	John Dryden	1631-1700	ENG	1664	<i>The Indian queen</i> (drama)	69,69
273	Jean-François de Bastide	1724-1798	F	1764	<i>Le jeune homme</i> (toneel)	69,57
274	Voltaire	1694-1778	F	1760	<i>Tancrède</i> (tragedie)	69,56
275	Molière	1622-1673	F	1663	<i>La critique de l'école des femmes</i> (toneel)	69,54
276	Henry Fielding	1707-1754	ENG	1736	<i>Pasquin</i> (toneel)	69,54
277	Tobias Smollett	1721-1771	SCH	1766	<i>Travels through France and Italy</i> (reisverslag)	69,39
278	Henry Fielding	1707-1754	ENG	1732	<i>The lottery</i> (toneel)	69,34
279	Pedro Calderón de la Barca	1600-1681	E	1661	<i>Eco y Narciso</i> (Tr. <i>Eco and Narcissus</i>) (toneel)	69,25
280	Ayschulos	525-456 BC	GR	463 BC	<i>Hiketides</i> (ἱκέτιδες) (Tr. <i>The suppliants</i> , Herbert Weir Smith, proza, 1922)	69,16
281	Molière	1622-1673	F	1671	<i>Les fourberies de Scapin</i> (toneel)	69,12
282	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1603	<i>All's Well That Ends Well</i> (blijspel)	68,92
283	Christopher Marlowe	1564-1593	ENG	1593	<i>Doctor Faustus</i> (toneel)	68,82
284	Pedro Calderón de la Barca	1600-1681	E	1637	<i>La devoción de la Cruz</i> (Tr. <i>Devotion to the cross</i>) (toneel)	68,67
285	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1607	<i>The Tragedy of Antony and Cleopatra</i> (toneel)	68,61
286	Jean-Baptiste Gresset	1709-1777	F	1747	<i>Le méchant</i> (komedie)	68,52
287	Tobias Smollett	1721-1771	SCH	1751	<i>The adventures of Peregrine Pickle</i> (roman)	68,28
288	John Gay	1685-1732	ENG	1728	<i>The beggar's opera</i> (libretto voor een ballade opera) M	68,23
289	Alexander Pope	1688-1744	ENG	1714	<i>The rape of the lock</i> (satire)	68,19
290	Martin Opitz	1597-1639	D	1624	<i>Buch von der Deutschen Poeterey</i>	68,18
291	Claudine Guérin de Tensin	1682-1749	F	1739	<i>Le siège de Calais, nouvelle historique</i>	68,15
292	<i>The thousand nights and a night</i>	< 987	PRZ	987	13. <i>The wolf and the fox</i> (Tr. Richard F. Burton, 1885)	68,14
293	Molière	1622-1673	F	1664	<i>Le mariage forcé</i> (toneel)	68,13
294	Jean de la Fontaine	1621-1695	F	1665	<i>Contes I</i>	68,13
295	Molière	1622-1673	F	1669	<i>Monsieur de Pourceaugnac</i> (toneel)	68,13
296	Jean de la Fontaine	1621-1695	F	1674	<i>Contes IV</i>	68,10
297	Seneca de Oudere	54 BC-39	ROM	38	<i>Oratorum et rhetorum sententiae, divisiones, colores</i> (Tr. <i>Sentences, divisions et couleurs des orateurs et des rhéteurs</i>).	67,56
298	Pietro Metastasio	1698-1782	I	1734	<i>La clemenza di Tito</i> (Tr. <i>The clemency of Titus</i>) (libretto)M	65,91
299	Ben Jonson	1572-1637	ENG	1601	<i>The Poetaster</i> (blijspel)	65,88
300	Pierre Corneille	1606-1684	F	1631	<i>Médée</i> (toneel)	65,66
301	Aristophanes	446-386 BC	GR	425 BC	<i>Acharnenses</i> (Ἀχαρνείς <i>Akharneis</i> ; Attic Ἀχαρνῆς) (Tr. <i>The Acharnians</i> , Lionel Casson, proza en vers, 1960)	65,55
302	Giovanni Boccaccio	1313-1375	I	1344	<i>Elegia di Madonna Fiammetta</i>	65,51
303	Pierre Corneille	1606-1684	F	1636	<i>L'ullusion comique</i> (toneel)	65,17
304	Molière	1622-1673	F	1670	<i>Les amants magnifiques</i> (toneel)	65,17
305	William Congreve	1670-1729	IRL	1694	<i>The double dealer</i> (komedie)	65,12
306	Jean de la Fontaine	1621-1695	F	1678	<i>Fables</i> (livre VII-XI)	65,10
307	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1598	<i>The Second Part of Henry the Fourth</i> (hist. drama)	64,87
308	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1604	<i>The Honest Whore, Part 1</i> (blijspel)	64,62
309	Joost van den Vondel	1587-1679	NL	1648	<i>Salomon</i> (drama)	64,58
310	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1605	<i>A Yorkshire Tragedy</i> (drama)	64,43
311	John Barclay	1582-1621	ENG	1621	<i>Argenis</i>	64,32
312	<i>The thousand nights and a night</i>	< 987	PRZ	987	155. <i>Hassan of Bassorah</i> (Tr. Richard F. Burton, 1885)	64,30
313	Pietro Metastasio	1698-1782	I	1770	<i>Betulia liberata</i> (Tr. <i>The liberation of Bethulia</i>) (libretto)M	64,25
314	Publius Vergilius Maro	70-19 BC	ROM	37 BC	<i>Bucolica</i> (Tr. <i>Les bucoliques</i> , Victor Hugo, 1816) (poëzie)*	63,94
315	Publius Cornelius Tacitus	56-117	ROM	109	<i>Historiae</i> (Tr. <i>The histories</i> , W. Hamilton Fyfe, 1912)	63,73
316	Christopher Marlowe	1564-1593	ENG	1589	<i>The Jew of Malta</i> (toneel)	63,46
317	Joost van den Vondel	1587-1679	NL	1625	<i>Palamedes oft vermoorde onnooselheijd</i> * (drama)	63,37
318	Christopher Marlowe	1564-1593	ENG	1587	<i>Tamburlaine part 2</i> (toneel)	62,84
319	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1610	<i>The Tragedy of Cymbeline</i> (romance)	62,60
320	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1597	<i>The First Part of King Henry the Fourth</i> (hist. drama)	62,57
321	Samuel Richardson	1689-1761	ENG	1754	<i>The history of sir Charles Grandison</i> (roman)	62,30
322	Titus Macchius Plautus	254-184 BC	ROM	180 BC	<i>Casina</i> (Tr. eng. H.T. Riley, 1852, 1912)	62,29
323	Aristophanes	446-386 BC	GR	421 BC	<i>Eirēnē</i> (Εἰρήνη,) (Tr. <i>Peace</i> , William J. Hickie, proza, complete tekst, 1853)	62,18
324	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1606	<i>The Revenger's Tragedy</i> (blijspel)	62,05
325	Titus Macchius Plautus	254-184 BC	ROM	189 BC	<i>Bacchides</i> (Tr. <i>The bacchises</i> , H.T. Riley, 1852,1912)	61,81
326	Pietro Metastasio	1698-1782	I	1733	<i>L'Olimpiade</i> (Tr. <i>L'Olympiande</i>) (opera libretto)	61,73
327	Molière	1622-1673	F	1662	<i>L'école des femmes</i> (toneel)	61,53

328	Matsuo Bashō	1644-1694	JP	1691	<i>Sarumino</i> (猿蓑) (Tr. Monkey's Raincoat Meda Cana, 1973)	61,40
329	Denis Diderot	1713-1784	F	1769	<i>Le rêve d'Alembert</i> (filoseofisch essay)	61,10
330	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1620	<i>Hengist, King of Kent, or The Mayor of Quinboroug</i> (drama)	60,84
331	(Pierre Carlet de) Marivaux	1688-1763	F	1713	<i>Pharsamon ou Les folies romanesques</i> (roman)	60,70
332	Richard Steele	1672-1729	ENG	1704	<i>The lying lover</i>	60,60
333	Ben Jonson	1572-1637	ENG	1600	<i>Cynthia's Revels</i> (blijspel)	60,58
334	Titus Macchius Plautus	254-184 BC	ROM	195 BC	<i>Mercator</i> (Tr. <i>The merchant</i> , H.T. Riley, 1852, 1912)	60,38
335	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1599	<i>Much Ado About Nothing</i> (blijspel)	60,08
336	Ludovico Ariosto	1474-1533	I	1508	<i>Cassaria</i>	60,03
337	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1594	<i>The Taming of the Shrew</i> (blijspel)	59,43
338	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1604	<i>The Phoenix</i> (blijspel)	59,38
339	Thomas Heywood	1572-1641	ENG	1636	<i>A Challenge for Beautie</i> (blijspel)	59,31
340	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1604	<i>Michaelmas Term</i> (blijspel)	59,28
341	Molière	1622-1673	F	1667	<i>Le sicilien ou l'amour peintre</i> (toneel)	59,10
342	Joost van den Vondel	1587-1679	NL	1659	<i>Jeptha of offerbelofte</i> (drama)	59,08
343	Joseph Addison	1672-1719	ENG	1713	<i>Cato</i> (drama)	58,99
344	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1599	<i>As You Like It</i> (blijspel)	58,51
345	Voltaire	1694-1778	F	1743	<i>Mérope</i> (tragedie)	58,24
346	William Davenant	1606-1668	ENG	1656	<i>The siege of Rhodes</i> (drama in operavorm) M	58,17
347	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1605	<i>A Mad World, My Masters</i> (blijspel)	58,16
348	Aristophanes	446-386 BC	GR	417 BC	<i>Nephelai</i> (Νεφέλαι)* (Tr. <i>The Clouds</i> , William Arrowsmith, proza en vers, 1962)	58,12
349	Sophokles	496-405 BC	GR	440 BC	<i>Aias</i> (Αἴας) (Tr. eng. <i>Ajax</i> , 1972)	57,36
350	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1611	<i>The Second Maiden's Tragedy</i> (drama)	57,29
351	Ben Jonson	1572-1637	ENG	1599	<i>Every Man out of His Humour</i> (blijspel)	57,24
352	François Baculard d'Arnaud	1718-1805	F	1768	<i>Euphémie, ou le Triomphe de la religion</i> (drama)	57,16
353	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1602	<i>The History of Troilus and Cressida</i> (hist. drama)	56,80
354	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1608	<i>The Tragedy of Coriolanus</i> (toneel)	56,48
355	Madame de Lafayette	1643-1693	F	1669	<i>Zaïde</i> (deel I)	56,37
356	Niccolò Machiavelli	1469-1527	I	1513	<i>Il principe</i> (Tr. <i>De vorst</i>)	56,28
358	Abbé Prévost	1697-1763	F	1753	<i>Histoire du chevalier Des Grieux et de Manon Lescaut</i>	56,17
359	Ben Jonson	1572-1637	ENG	1598	<i>Every Man in His Humour</i> (blijspel)	55,61
360	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1594	<i>The Two Gentlemen of Verona</i> (blijspel)	55,43
361	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1605	<i>A Trick to Catch the Old One</i> (blijspel)	55,37
362	Nathan Field	1587-1633	ENG	1611	<i>A woman is a weathercock</i> (blijspel)	55,33
363	Titus Macchius Plautus	254-184 BC	ROM	194 BC	<i>Amfitryon</i> (Tr. eng. Lionel Cason, 1971)	55,14
364	Henry Fielding	1707-1754	ENG	1737	<i>The historical register of yaer 1736</i> (toneel)	55,10
364	John Fletcher	1579-1625	ENG	1616	<i>The loyal subject</i> (blijspel)	54,83
365	Christopher Marlowe	1564-1593	ENG	1587	<i>Tamburlaine part 1</i> (toneel)	54,68
366	Joseph Addison	1672-1719	ENG	1716	<i>The drummer</i> (komedie)	54,55
367	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1608	<i>The Life of Timon of Athens</i> (toneel)	54,36
368	Tuoldus (???)	?	F	1090	<i>Chanson de Roland</i> (ca. 1090)	54,20
369	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1613	<i>The Two Noble Kingsmen</i> (romance)	54,04
370	James Macpherson	1736-1796	SCH	1758	<i>The Highlander</i> (heroïsch gedicht)	53,90
371	Ben Jonson	1572-1637	ENG	1603	<i>Eastward Ho</i> (blijspel)	53,57
372	François Baculard d'Arnaud	1718-1805	F	1740	<i>Coligni, ou la St. Barthelemi</i> (tragedie)	53,25
373	Gerbrand Adrieansz Bredero	1585-1618	NL	1617	<i>De Spaanschen Brabander Ierolimo*</i> (blijspel)	52,80
374	John Fletcher	1579-1625	ENG	1617	<i>Valentinian</i> (blijspel)	52,80
375	Nathan Field	1587-1633	ENG	1618	<i>Amends for ladies</i> (blijspel)	52,60
376	Anne-Louise Élie de Beaumont	1729-1783	F	1764	<i>Lettres du marquis de Rozelle</i>	52,58
377	François Baculard d'Arnaud	1718-1805	F	1770	<i>Fayel</i> (drama)	52,55
378	Madeleine de Scudéry	1607-1701	F	1653	<i>Artamène ou le grand Cyrus</i> (enkel deel 1 van de 10)	52,43
379	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1608	<i>Pericles, Prince of Tyre</i> (romance)	52,39
380	Jonathan Swift	1667-1745	IRL	1724	<i>Drapier's letters</i> (essay en pamflet)	52,27
381	Madame de Lafayette	1643-1693	F	1671	<i>Zaïde</i> (deel II)	52,16
382	Ben Jonson	1572-1637	ENG	1610	<i>The Alchemist</i> (blijspel)	52,16
383	Ponce-Denis Écouchard Lebrun	1729-1807	F	1755	<i>Ode sur les désastres de Lisbonne</i> (poëzie)	52,14
384	Ludovico Ariosto	1474-1533	I	1509	<i>I supposti</i>	52,13
385	Joost van den Vondel	1587-1679	NL	1657	<i>Salmoneus</i> (drama)	52,02
386	Pieter Corneliszoon Hooft	1581-1647	NL	1613	<i>Geeraerdt van Velsen*</i> (hist. drama)	51,84
387	Joost van den Vondel	1587-1679	NL	1620	<i>Hiërusalem verwoest</i> (drama)	51,68

388	Nicolas Restif de la Bretonne	1734-1806	F	1767	<i>La famille vertueuse</i>	51,67
389	François Baculard d'Arnaud	1718-1805	F	1764	<i>Les Amans malheureux, ou le Comte de Comminge</i> (drama naar Claudine Guérin de Tensin)	51,60
390	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1606	<i>Timon of Athens</i> (drama)	51,58
391	Thomas Heywood	1572-1641	ENG	1634	<i>The Late Lancashire Witches</i> (toneel)	51,53
392	John Fletcher	1579-1625	ENG	1621	<i>The island princess</i> (blijspel)	51,50
393	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1599	<i>The Tragedy of Julius Caesar</i> (toneel)	51,39
394	Jean-François de Bastide	1724-1798	F	1766	<i>Les Amants opposés</i> (toneel)	51,19
395	Thomas Heywood	1572-1641	ENG	1636	<i>Loves Maistresse or The Queens Masque</i>	50,87
396	Joost van den Vondel	1587-1679	NL	1646	<i>Maria Stuart of gemartelde majesteit</i> (drama)	50,83
397	Titus Livius	59 BC-17	ROM	10	<i>Ab urbe condita libri</i> (boeken I-X) (Tr. <i>The history of Rome</i> , Philemon Holland, 1600)	50,64
398	Pieter Corneliszoon Hooft	1581-1647	NL	1617	<i>Baeto</i> (hist. drama)	50,63
399	<i>The thousand nights and a night</i>	< 987	PRZ	987	<i>31. The sweep and the noble lady</i> (Richard F. Burton, 1885)	50,63
400	Michel de Montaigne	1533-1592	F	1592	<i>Essais</i>	50,31
401	Michel-Jean Sedaine	1719-1797	F	1765	<i>Le Philosophe sans le savoir</i> (komedie)	50,15
402	John Fletcher	1579-1625	ENG	1610	<i>The Faithful Shepheardess</i> (blijspel)	50,08
403	Euripides	480-406 BC	GR	416 BC	<i>Hēraklēs Mainomenos</i> (Ἡρακλῆς μαινόμενος) (Tr. <i>Heracles</i> , E. P. Coleridge, complete tekst, proza, 1891)	50,02
404	Gerbrand Adrieansz Bredero	1585-1618	NL	1616	<i>Treurspel van Rodd'rick ende Alphonsus</i> (drama)	50,02
405	Joost van den Vondel	1587-1679	NL	1640	<i>Joseph in Dothan</i> (drama)	50,01
406	Quintus Horatius Flaccus	65-8 BC	ROM	17 BC	<i>Carmen saeculare</i> (Tr. in <i>Œuvres complètes d'Horace</i> , P. Daru, 1887) (poëzie)	50,00
407	Publius Terrentius Afer	195-159 BC	ROM	163 BC	<i>Heauton Timorumenus</i> (Tr. <i>The self-tormentor</i> , H. T. Riley, 1874)	49,91
408	Joost van den Vondel	1587-1679	NL	1639	<i>Maeghden</i> (drama)	49,66
409	Aristophanes	446-386 BC	GR	414 BC	<i>Ornithes</i> (Ὀρνίθες) (Tr. <i>The birds</i> , Eugène O'Neil jr, complete tekst, proza, 1938)	49,52
410	Thomas Heywood	1572-1641	ENG	1634	<i>A Mayden-Head Well Lost</i> (toneel)	49,40
411	Joost van den Vondel	1587-1679	NL	1661	<i>Adonias of rampsalighe kroonzucht</i> (drama)	49,34
412	Carlo Goldoni	1707-1793	I	1765	<i>Il ventaglio</i> (Tr. L'Éventail) (toneel)	48,98
413	Geoffrey Chaucher	1343-1400	GB	1380	<i>The Canterbury tales</i> (±1380)	48,92
414	Jean-François de Bastide	1724-1798	F	1749	<i>Le désenchantement inespéré</i>	48,84
415	<i>The thousand nights and a night</i>	< 987	PRZ	987	<i>10. The birds and beasts</i> (Richard F. Burton, 1885)	48,81
416	Joost van den Vondel	1587-1679	NL	1667	<i>Noah of ondergang der eerste wereld</i>	48,70
417	Francesco Petrarca	1304-1374	I	1359	<i>Epistolae familiares</i> (Tr. Engl. J.H. Robinson, 1898)	48,68
418	<i>onbekend</i>	?	GR	415 BC	<i>Promētheus Desmōtēs</i> (Προμηθεὺς Δεσμώτης) (Tr. <i>Prometeus bound</i> , Herbert Weir Smith, proza, 1926)	48,60
419	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1611	<i>No Wit, No Help Like a Woman's</i> (drama)	48,40
420	Claudine Guérin de Tensin	1682-1749	F	1735	<i>Mémoires du comte de Comminge</i>	48,36
421	Ben Jonson	1572-1637	ENG	1602	<i>Sejanus His Fall</i> (drama)	48,36
422	Matsuo Bashō	1644-1694	JP	1694	<i>Oku no Hosomichi</i> (Tr. <i>The narrow road to the deep North</i> , 1966)	48,29
423	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1602	<i>Twelfth Night, or What You Will</i> (blijspel)	48,27
425	Jean-François de Bastide	1724-1798	F	1766	<i>Gésoncourt et Clémentine</i> (toneel)	48,13
426	Richard Steele	1672-1729	ENG	1701	<i>The funeral</i> (komedie)	48,13
427	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1606	<i>The Puritan</i> (blijspel)	47,72
428	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1621	<i>Anything for a Quiet Life</i> (blijspel)	47,63
429	Thomas Heywood	1572-1641	ENG	1611	<i>The Golden Age</i> (toneel)	47,35
430	Madame de Lafayette	1643-1693	F	1662	<i>La princesse de Montpensier</i>	47,10
431	Wilhelm Gottfried Leibnitz	1646-1716	D	1704	<i>Nouveaux Essais sur L'entendement humain</i> (essay, origineel in het Frans)	46,66
432	Ben Jonson	1572-1637	ENG	1616	<i>The Devil is an Ass</i> (blijspel)	46,62
433	Christian Fürchtegott Gellert	1715-1769	D	1746	<i>Fabeln I</i>	46,58
434	Christian Fürchtegott Gellert	1715-1769	D	1748	<i>Das Leben der Schwedischen Gräfin von G...</i> (roman, dl.2)	46,34
435	Johann Peter Uz	1720-196	D	1752	<i>Der Sieg des Liebesgottes</i> (lyriek)	45,88
436	Christopher Marlowe	1564-1593	ENG	1586	<i>Dido, Queen of Carthage</i> (toneel)	45,65
437	Sophokles	496-405 BC	GR	406 BC	<i>Oidipous epi Kolōnō</i> (Οἰδῖπους ἐπὶ Κολωνῶ) (Tr. <i>Oidipus at Colonus</i> , Robert Fitzgerald, vers, 1940)	45,52
438	Ludovico Ariosto	1474-1533	I	1520	<i>Il negromante</i>	45,31
439	Titus Macchius Plautus	254-184 BC	ROM	189 BC	<i>Truculentus</i> (Tr. eng. H.T. Riley, 1852, 1912)	45,03
440	Joost van den Vondel	1587-1679	NL	1660	<i>David hersteld</i> (drama)	45,00
441	Joost van den Vondel	1587-1679	NL	1640	<i>Joseph in Egypten</i> (drama)	44,80
442	Marcus Tullius Cicero	106-43 BC	ROM	46 BC	<i>Orator ad Brutum</i> (Tr. <i>L'Orateur</i> , M. Nissard, 1869)	44,69

443	<i>The thousand nights and a night</i>	< 987	PRZ	987	1. <i>Tale of the trader and the Jinni</i> (Richard F. Burton, 1885)	44,62
444	Thomas Dekker	1572-1632	ENG	1559	<i>The shoemaker's holiday, or the gentle craft*</i> (toneel)	44,62
445	Joost van den Vondel	1587-1679	NL	1660	<i>David in ballingschap*</i> (drama)	44,31
446	Gerbrand Adrieansz Bredero	1585-1618	NL	1619	<i>Stommen ridder</i> (drama)	44,04
447	Gerbrand Adrieansz Bredero	1585-1618	NL	1616	<i>Lucelle</i> (drama)	43,74
448	Michiel de Swaen	1654-1707	VL	1700	<i>Mauritius Andronicus</i> (treurspel)	43,59
449	Claude-Prosper de Crébillon	1707-1777	F	1736	<i>Les Égaréments du cœur et de l'esprit ou Mémoires de M. de Meilcour</i> (roman)	43,42
450	Ben Jonson	1572-1637	ENG	1626	<i>The Staple of News</i> (blijspel)	43,39
451	Publius Vergilius Maro	70-19 BC	ROM	29 BC	<i>Georgica</i> (Tr. eng. <i>Georgics</i>)	43,19
452	Jonathan Swift	1667-1745	IRL	1713	<i>The journal to Stella</i> (brieven)	43,02
453	Wolfram von Eschenbach	±1170- ±1220	D	1220	<i>Parzival</i> (±1220) (Tr. Wolfgang Mohr, Göppingen 1977-1979. en Ernest Tonnelat (in Frans), 1977)	42,92
454	Joost van den Vondel	1587-1679	NL	1663	<i>Batavische gebroeders of onderdruckte vryheit</i> (drama)	42,73
455	Sophokles	496-405 BC	GR	409 BC	<i>Philoktētēs</i> (Φιλοκτῆτης) (Tr. <i>Philocletes</i> , Richard C. Jebb, proza, 1904)	42,70
456	Ben Jonson	1572-1637	ENG	1632	<i>The Magnetic Lady, or Humors Reconciled</i> (blijspel)	42,68
457	Pieter Corneliszoon Hooft	1581-1647	NL	1603	<i>Axyles en Polyxena</i> (drama)	42,67
458	Joost van den Vondel	1587-1679	NL	1660	<i>Samson of heilige wraeck</i> (drama)	42,63
459	François Baculard d'Arnaud	1718-1805	F	1756	<i>Le cardinal de Lorraine ou les massacres de la Saint Barthélemy</i> (tragedie)	42,62
460	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1611	<i>The Roaring Girl</i> (blijspel)	42,47
461	Marcus Tullius Cicero	106-43 BC	ROM	70 BC	<i>In Verrem</i> (Tr. <i>Against Verres</i> , C.D. Jonge, 1903)	42,39
462	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1624	<i>A Game at Chess</i> (politieke satire)	42,36
463	Madeleine de Scudéry	1607-1701	F	1667	<i>Mathilde d'Aguilar, histoire espagnole</i>	42,20
464	Gerbrand Adrieansz Bredero	1585-1618	NL	1616	<i>Griane</i> (drama)	41,88
465	Carlo Goldoni	1707-1793	I	1761	<i>La casa nova</i> (Tr. <i>Le nouvel appartement</i>) (toneel)	41,69
466	Hugo Grotius	1583-1645	NL	1601	<i>Adamus excul</i> (drama)	41,37
467	John Webster	1580-1634	ENG	1608	<i>The White Devil: Or the Tragedy of Paolo Giordano Ursini</i>	41,18
468	Wase	1100-1183	NRM	1155	<i>Roman de Brut</i> (1155) in Engelse vertaling van Layamon <i>Brut, edited from the British Museum MS. Cotton Otho C. XIII</i> , by G. L. Brook and R. F. Leslie, 2 vols., Londres/New York, Oxford University Press, 1963-1978.	41,06
469	William Congrave	1670-1729	IRL	1700	<i>The way of the world</i> (komedie)	40,95
470	Colley Cibber	1671-1757	ENG	1696	<i>Love's last shift, or virtue rewarded</i> (komedie)	40,80
471	Wilhelm Gottfried Leibnitz	1646-1716	D	1714	<i>Principes de la nature et de la grâce fondés en raison</i> (essay, origineel in het Frans)	40,73
472	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1613	<i>Wit at Several Weapons</i> (blijspel)	40,67
473	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1623	<i>The Spanish Gypsy</i> (drama)	40,54
474	Ludovico Ariosto	1474-1533	I	1529	<i>La Lena</i>	40,35
475	Euripides	480-406 BC	GR	408 BC	<i>Orestēs</i> (Ὀρέστης) (Tr. <i>Orestes</i> , Edward P. Coleridge, complete tekst, proza, 1891)	40,18
476	Pieter Corneliszoon Hooft	1581-1647	NL	1605	<i>Granida*</i> (herdersspel)	40,04
477	Carlo Goldoni	1707-1793	I	1762	<i>Le baruffe chiozzotte</i> (Tr. <i>Barouf à chioggia</i>) (toneel)	39,82
478	Menandros	342-291 BC	GR	313 BC	<i>Perikeiromene</i> (Περικειρομένη) (Tr. <i>The girl with her hair cut short</i> , 1907)	39,60
479	Michiel de Swaen	1654-1707	VL	1702	<i>Catharina</i> (treurspel)	39,58
480	Jean-François de Bastide	1724-1798	F	1766	<i>La majorité</i> (toneel)	39,25
481	Jorge de Montemayor	1520-1561	E	1559	<i>Los siete libros de la Diana</i> (Tr. fr.)	39,16
482	Richard Steele	1672-1729	ENG	1701	<i>The Christian hero</i>	39,11
483	Wase	1100-1183	NRM	1165	<i>Roman de Rou</i> Éd. A. J. Holden, Paris, A. & J. Picard, 1970.	38,68
484	Joost van den Vondel	1587-1679	NL	1662	<i>Johannes de boetgezent</i> (drama)	38,55
485	Xenophon van Athene	430-355 BC	GR	394 BC	<i>Anábasis</i> (Ανάβασις) (Tr. <i>Anabasis</i> , Edward Spelman, 1853)	38,46
486	<i>The thousand nights and a night</i>	< 987	PRZ	987	165. <i>Ibrahim and Jamilah</i> (Tr. Richard F. Burton, 1885)	38,43
487	Michel-Jean Sedaine	1719-1797	F	1769	<i>Le déserteur</i> (libretto komische opera) M	38,28
488	René Descartes	1596-1650	F	1636	<i>Discours de la méthode</i>	38,24
489	William Rowley	1585-1626	ENG	1633	<i>A match at midnight</i> (toneel)	38,23
490	Dante Alighieri	1265-1321	I	1306	<i>De vulgari eloquentia</i> (1306) (Tr. <i>Über die Volkssprache</i> , K. L. Kannegießer, Leipzig 1845)	38,20
491	Blaise Pascal	1623-1662	F	1669	<i>Pensées</i> (postuum)	38,19
492	Carlo Goldoni	1707-1793	I	1751	<i>Le femmine puntigliose</i> (Tr. <i>Les Femmes pointilleuses</i>) (toneel)	38,16
493	Taliesin	534-599	F	570	<i>Livre de Taliesin</i> (12 gedichten, o.m. <i>Kat Godeu</i>)	37,29
494	Marie de France	1160-1210	F	1195	<i>L'Espurgatoire de saint Patrice</i> (±1195)	37,26
495	Étienne Jodelle	1532-1573	F	1553	<i>Cléopâtre captive</i> (toneel)	37,26

496	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1616	<i>The Witch</i> (drama)	37,26
497	<i>onbekend</i>	?	D	1587	<i>Historia von D. Johann Fausten</i>	37,05
498	Jacques Bénigne Bossuet	1627-1704	F	1680	<i>Exposition de la doctrine de l'Église</i> (redevoering)	36,89
499	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1613	<i>A Chaste Maid in Cheapside</i> (blijspel)	36,68
500	Thomas More (Morus)	1478-1535	ENG	1516	<i>Utopia</i> (<i>De Optimo Rei publicae Statu deque Nova Insula Utopia</i>)	36,37
501	Jonathan Swift	1667-1745	IRL	1711	<i>An argument about abolishing christianity</i> (essay en pamflet)	36,05
502	Jakob Ayrrer	1544-1605	D	1605	<i>Comedia von der Schönen Sidea</i> (Fastnachtsspiel)	35,95
503	Vātsyāyana	5 ^{de} eeuw	IND	450 ?	<i>Kāmasūtra</i> (Tr. Richard F. Burton, 1876)	35,89
504	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1616	<i>The Widow</i> (blijspel)	35,55
505	John Vanbrugh	1664-1726	ENG	1696	<i>The relapse</i> (komedie)	35,55
506	Philip Massinger	1583-1640	ENG	1630	<i>The renegade</i> (toneel)	35,18
507	Dante Alighieri	1265-1321	I	1318	<i>De monarchia</i> (1318) (Tr. fr. Sébastien Rhéal, 1855)	35,06
508	Charles Perrault	1628-1708	F	1687	<i>Le siècle de Louis le Grand</i> Q	34,94
509	Thomas Heywood	1572-1641	ENG	1641	<i>The Life of Merlin surnamed Ambrosius</i>	34,82
510	Carlo Goldoni	1707-1793	I	1762	<i>Il ritorno dalla villeggiatura</i> (Tr. <i>Le retour de la villégiature</i>) (toneel)	34,82
511	William Rowley	1585-1626	ENG	1638	<i>A shoemaker a gentleman</i> (toneel)	34,73
512	Christian Wolff	1679-1754	D	1750	<i>Institutiones Iuris Naturae et Gentium</i> , (Tr. <i>Grundsätze des Natur- und Völkerrechts</i> , 1754) (essay)	34,64
513	Thomas Heywood	1572-1641	ENG	1608	<i>The Tragedy of the Rape of Lucrece</i> (drama)	34,62
514	Euripides	480-406 BC	GR	406 BC	<i>Bakchai</i> (Βάκχαι) (Tr. <i>The bacchantes</i> , Edward P. Coleridge, complete tekst, proza, 1891)	34,58
515	Ben Jonson	1572-1637	ENG	1611	<i>Catiline His Conspiracy</i> (drama)	34,57
516	<i>The thousand nights and a night</i>	< 987	PRZ	987	63. <i>The lovers of the Banu Ozrah</i> (Richard F. Burton, 1885)	34,52
517	Blaise Pascal	1623-1662	F	1656	<i>Lettres provinciales</i>	34,52
518	Pietro Aretino	1492-1566	I	1542	<i>Lo Ipocrito</i> (toneel)	34,35
519	Alexander Pope	1688-1744	ENG	1734	<i>Essay on man</i>	34,22
520	Hugo Grotius	1583-1645	NL	1635	<i>Sophompaneas</i> (treurspel)	34,18
521	Carlo Goldoni	1707-1793	I	1751	<i>Il bugiardo</i> (Tr. <i>Le menteur</i>) (toneel)	34,13
522	John Gay	1865-1932	ENG	1717	<i>Three hours after marriage</i> (komedie)	34,12
523	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1622	<i>The Nice Valour</i> (blijspel)	34,08
524	Nicolas Boileau	1636-1711	F	1674	<i>L'art poétique</i> Q	34,02
525	Ben Jonson	1572-1637	ENG	1609	<i>Epicoene, or the Silent Woman</i> (blijspel)	33,65
526	Charles Perrault	1628-1708	F	1692	<i>Parallèle des Anciens et des Modernes</i> Q	33,33
527	William Congrave	1670-1729	IRL	1695	<i>Love for love</i> (komedie)	33,30
528	Carlo Goldoni	1707-1793	I	1753	<i>La Iocandiera</i> (toneel)	33,15
529	<i>The thousand nights and a night</i>	< 987	PRZ	987	135. <i>The craft and malice of women</i> (Richard F. Burton, 1885)	32,98
530	Desiderius Erasmus	1466-1536	NL	1511	<i>Laus stultitiae</i> (<i>Lof der zotheid</i>)	32,55
531	<i>onbekend</i>	?	E	1556	<i>Amadis de Gaula</i> (Book X,XI,XIII)(Tr. fr. N.de Heberay)	32,55
532	Joost van den Vondel	1587-1679	NL	1626	<i>De Amsterdamsche Hecuba</i> (drama)	32,49
533	Claude-Prosper de Crébillon	1707-1777	F	1742	<i>Sophar</i> (satirische roman)	32,48
534	Ben Jonson	1572-1637	ENG	1614	<i>Bartholomew Fair</i> (blijspel)	32,43
535	Wassili K. Trediakowski	1703-1769	RU	1752	<i>Zur alten, mittleren und neuen russischen Dichtung</i> (О древнем, среднем и новом стихотворении российском)	32,39
536	Ludovico Ariosto	1474-1533	I	1533	<i>I studenti</i>	32,27
537	Thomas Dekker	1572-1632	ENG	1620	<i>The virgin martyr</i> (drama)	32,23
538	Anne-Louise Élie de Beaumont	1729-1783	F	1761	<i>Lettres du marquis de Roselle</i>	32,22
539	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1621	<i>Women Beware Women</i> (drama)	32,19
540	Étienne Jodelle	1532-1573	F	1553	<i>L'Eugène</i> (toneel)	32,18
541	John Gay	1865-1932	ENG	1717	<i>Acis and Galatea</i> (libretto voor pastorale) M	32,16
542	Carlo Goldoni	1707-1793	I	1759	<i>Gl'innamorati</i> (Tr. <i>Les amants</i>) (toneel)	32,15
543	Pietro Aretino	1492-1566	I	1557	<i>Lettere</i> (Tr. <i>Lettres</i> , André Chastel & Nadine Blamoutier)	32,14
544	Jean Jacques Rousseau	1712-1778	F	1762	<i>Le contrat social</i> (essay)	32,10
545	<i>The thousand nights and a night</i>	< 987	PRZ	987	11. <i>The hermits</i> (Tr. Richard F. Burton, 1885)	31,86
546	Bernard de Fontenelle	1657-1757	F	1687	<i>Digression sur les Anciens et les Modernes</i> Q	31,84
547	Euripides	480-406 BC	GR	406 BC	<i>Iphigenia en Aulidi</i> (Ἰφιγένεια ἐν Αὐλίδι) (Tr. <i>Iphigenia in Aulis</i> , Edward P. Coleridge, complete tekst, proza, 1891)	31,81
548	Pierre de Ronsard	1524-1585	F	1568	<i>Réponse aux injures et calomnies...</i>	31,50
549	Marcus Pacuvius	220-130 BC	ROM	172 BC	<i>Antiope</i> (bron vertaling verloren gegaan)	31,15
550	John Fletcher	1579-1625	ENG	1619	<i>The humorous lieutenant</i> (blijspel)	31,15
551	<i>onbekend</i>	?	E	1545	<i>Amadis de Gaula</i> (Book V to VIII)(Tr. fr. N.de Heberay)	30,68

552	Gerbrand Adrieansz Bredero	1585-1618	NL	1615	<i>Moortje</i> (blijspel)	30,48
553	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1619	<i>The Old Law</i> (drama)	30,45
554	Thomas Heywood	1572-1641	ENG	1612	<i>An Apology for Actors, Containing Three Brief Treatises</i>	30,39
555	Thomas Heywood	1572-1641	ENG	1607	<i>The Fayre Maid of the Exchange</i> (toneel)	30,26
556	Quintus Horatius Flaccus	65-8 BC	ROM	35-30 BC	<i>Sermones</i> (Tr. <i>Satires</i> , in <i>Œuvres complètes d'Horace</i> , P. Daru, 1887) (poëzie)	30,15
557	Aristophanes	446-386 BC	GR	404 BC	<i>Bátrachoi</i> (Βάτραχοι) (Tr. <i>The frogs</i> , Gilbert Murray, vers, 1908)	30,14
558	Christian Wolff	1679-1754	D	1720	<i>Vernünfftige Gedanken von Gott, der Welt und der Seele des Menschen, auch allen Dingen überhaupt</i> (essay)	30,13
559	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1614	<i>More Dissemblers Besides Women</i> (blijspel)	30,05
560	Canu Aneurin	525-600	WLS	580	<i>Y Goddodin</i> (vertaling van Thomas Stephens 1888)	29,57
561	Johann Nikolaus Götz	1721-1781	D	1746	<i>Die Oden Anakreons in reimlosen Versen</i>	29,56
562	Publius Terrentius Afer	195-159 BC	ROM	161 BC	<i>Phormio</i> (Tr. <i>Phormeo</i> , H. T. Riley, 1874)	29,35
563	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1622	<i>The Changeling</i> (blijspel)	29,34
564	Antioch D. Kantemir	1708-1744	D	1742	<i>Über die Natur und den Menschen</i> (in: <i>Ein Sammlung der Werke Kantemirs</i> , 1956)	29,28
565	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1616	<i>A Fair Quarrel</i> (drama)	29,15
566	John Webster	1580-1634	ENG	1614	<i>The duchess of Malfi</i> (drama)	29,14
567	Jean-François de Bastide	1724-1798	F	1763	<i>Les caractères de la musique</i> (toneel)	29,12
568	John Ford	1586-1640	ENG	1634	<i>Perkin Warbeck</i> (hist. drama)	28,73
569	Thomas Dekker	1572-1632	ENG	1622	<i>The noble Spanish soldier</i> (drama)	28,67
570	Christian Wolff	1679-1754	D	1721	<i>Vernünfftige Gedanken von dem gesellschaftlichen Leben der Menschen</i>	28,64
571	Thomas More	1478-1535	ENG	1518	<i>History of King Richard III (Historia Richardi Tertii)</i>	28,62
572	Gerbrand Adrieansz Bredero	1585-1618	NL	1612	<i>De klucht van de koe</i> (klucht)	28,61
573	Pietro Aretino	1492-1566	I	1542	<i>La talanta</i> (toneel)	28,38
574	Charles Perrault	1628-1708	F	1697	<i>Histoires ou Contes du Temps passé, les Contes de ma Mère l'Oye</i>	28,24
575	Alexander Pope	1688-1744	ENG	1711	<i>Essay on criticism</i>	28,24
576	Euripides	480-406 BC	GR	412 BC	<i>Helenē</i> (Ἑλένη) (Tr. <i>Helen</i> , Edward P. Coleridge, complete tekst, proza, 1891)	28,18
577	Gerbrand Adrieansz Bredero	1585-1618	NL	1613	<i>De klucht van den molenaar</i> (klucht)	27,77
578	Chrétien de Troyes	1135-1183	F	1183	<i>Perceval ou le conte du Graal</i> (1183) Ch. Potvin, <i>Perceval le Gallois ou le conte du Graal</i> , Mons, Dequesne-Masquillier, 1886	27,67
579	Ben Jonson	1572-1637	ENG	1641	<i>Mortimer his Fall</i> (onvoltooid hist. drama) (postuum)	27,36
580	Thomas Heywood	1572-1641	ENG	1624	<i>The Captives, or The Lost Recovered</i> (blijspel)	27,10
581	Ben Jonson	1572-1637	ENG	1629	<i>The New Inn, or The Light Heart</i> (blijspel)	26,64
582	Maarten Luther	1483-1546	D	1520	<i>An den christlichen Adel deutscher Nation</i>	26,54
583	Jean-François de Bastide	1724-1798	F	1762	<i>L'épreuve de la probité</i>	26,52
584	Titus Macchius Plautus	254-184 BC	ROM	199 BC	<i>Cistellaria</i> (Tr. eng. H.T. Riley, 1852, 1912)	26,11
585	Gaius Sallustius Chrispus	86-35 BC	ROM	41 BC	<i>Bellum Iugurthinum</i> (Tr. <i>Guerre de Jugurtha. Fragments des histoires</i> , Ernout en Hellegouarc'h, 1941)	26,06
586	Niccolò Machiavelli	1469-1527	I	1511	<i>Discorsi sopra la prima deca di Tito Livio</i> (1511)	25,88
587	Émile du Châtelet	1706-1749	F	1740	<i>Analyse de la philosophie de Leibnitz</i>	25,65
588	Geert Grote	1340-1384	NL	1375	<i>Contra turrin Traiectensem</i> (ed. 1968)	25,63
589	Bernard de Fontenelle	1657-1757	F	1684	<i>L'origine des fables</i> (essay)	25,59
590	Carlo Goldoni	1707-1793	I	1745	<i>I due gemelli veneziani</i> (Tr. <i>Les Deux Jumeaux vénitiens</i>) (toneel)	25,56
591	Pietro Aretino	1492-1566	I	1534	<i>La cortigiana</i> (toneel)	25,51
592	Chrétien de Troyes	1135-1183	F	1181	<i>Yvain ou le chevalier au lion</i> (1181) Jean-Pierre Foucher, <i>Yvain, le Chevalier au Lion</i> , Gallimard, 1982 traduction de Chrétien de Troyes	25,50
593	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1621	<i>Measure for Measure</i> (blijspel)	25,31
594	John Fletcher	1579-1625	ENG	1624	<i>Rule a wife and have a wife</i> (blijspel)	25,31
595	Philip Massinger	1583-1640	ENG	1632	<i>A new way to pay old debts</i> (toneel)	25,26
596	Cato de Oudere	234-149	ROM	160 BC	<i>Liber di agri cultura</i> (Tr. <i>On agriculture</i> , William D. Hooper)	25,18
597	Sir William Temple	1628-1699	ENG	1704	<i>Essay upon Ancient and Modern Learning</i> (gedecodeerd t.o.v. 1690) (postuum) Q	24,90
598	Angelus Poliziano	1454-1494	I	1480	<i>La favolo d'Orfeo</i> (toneel) (Tr. <i>Orphée</i>)	24,83
599	Étienne de la Boétie	1530-1563	F	1576	<i>Discours de la servitude volontaire</i> (postuum)	24,68
600	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1616	<i>Macbeth</i> (drama)*	24,68
601	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1609	<i>The Bloody Banquet</i> (blijspel)	24,67
602	Étienne Jodelle	1532-1573	F	1555	<i>Didon se sacrifiant</i> (toneel)	24,64
603	Denis Diderot	1713-1784	F	1770	<i>Entretien d'un père avec ses enfants</i> (essay)	24,63

604	Chrétien de Troyes	1135-1183	F	1176	<i>Cligès ou la Fausse morte</i> (1176)	24,61
605	Hermann Bote	1450-1520	D	1510	<i>Till Eulenspiegel</i>	24,60
606	<i>onbekend</i>	?	F	1210	<i>Le roman de Jaufré</i>	24,36
607	Colley Cibber	1671-1757	ENG	1697	<i>Women's wit</i> (komedie)	24,26
608	Philip Massinger	1583-1640	ENG	1632	<i>The maid of honour</i> (toneel)	24,25
609	Thomas Heywood	1572-1641	ENG	1638	<i>The Wise-Woman of Hogsdon</i> (blijspel)	24,17
610	Ben Jonson	1572-1637	ENG	1637	<i>The Sad Shepherd</i> (pastorale)	24,14
611	Jacques Grévin	1538-1570	F	1561	<i>César</i> (toneel)	24,10
612	Giuseppe Betussi	1515-1575	I	1549	<i>Il Raverta, dialogo di messer Giuseppe Betussi, nelquale si ragiona d'amore, et de gli effetti suoi</i>	23,83
613	Michel-Jean Sedaine	1719-1797	F	1756	<i>Le Diable à quatre ou la double métamorphose</i> (libretto komische opera) M	23,20
614	Pieter Langendijk	1683-1756	NL	1720	<i>Quincampoix of de Windhandelaars</i> (komedie)	23,13
615	Richard Bentley	1662-1742	ENG	1697	<i>Dissertation on the Epistles of Phalaris</i> (essay) Q	22,92
616	Gysbert Japix	1603-1666	FR	1668	<i>Friesche Rymlerye</i> (klankrijke poëzie)	22,88
617	Thomas Heywood	1572-1641	ENG	1637	<i>Pleasant Dialogue, and Dramas Selected Out of Lucian, etc.</i>	22,62
618	Thomas van Aquino	1225-1275	I	1265	<i>Summa Theologiae</i> (Tr. Hoofdzaak van de theologie)	22,58
619	Johannes Gessner	1709-1790	D	1727	<i>Pariser Tagebuch</i>	22,57
620	Leonardo da Vinci	1452-1519	I	1518	<i>Codice Atlantico</i>	22,49
621	Marcus Tullius Cicero	106-43 BC	ROM	55 BC	<i>Dialoge tres de oratore</i> (tr. fr. M. Nisard, 1869)	22,43
622	Philip Massinger	1583-1640	ENG	1632	<i>The emperor of the east</i> (toneel)	22,28
623	Johann Wilhelm Ludwig Gleim	1719-1803	D	1751	<i>Romanzen</i>	22,14
624	John Vanbrugh	1664-1726	ENG	1697	<i>The provoked wife</i> (komedie)	21,97
625	Michiel de Swaen	1654-1707	VL	1688	<i>De gecroonde leerse</i>	21,88
626	Plutarchus	46-120	GR	105	<i>Bíoi Parállēloi</i> (Βίοι Παράλληλοι) (Tr. <i>Parallel lives</i> , B. Perrin & W. Heinemann, deel 1, 1924)	21,81
627	Thomas Heywood	1572-1641	ENG	1618	<i>The Royall King and the Loyall Subject</i> (toneel)	21,70
628	Michel-Jean Sedaine	1719-1797	F	1759	<i>Blaise le savetier</i> (libretto komische opera) M	21,64
629	Abbé Prévost	1697-1763	F	1724	<i>Les Aventures de Pomponius, chevalier romain</i> (roman)	21,62
630	Benvenuto Cellini	1500-1571	I	1567	<i>Vita di Benvenuto Cellini</i> (Tr. <i>Vie de Benvenuto Cellini par lui-même</i> Léopold Leclenché, 1846)	21,58
631	Leonardo da Vinci	1452-1519	I	1490	<i>Codice Trivulziano</i> (Tr. Nando de Toni, 1972)	21,50
632	Thomas Middleton	1580-1627	ENG	1607	<i>Your Five Gallants</i> (blijspel)	21,37
633	Pietro Aretino	1492-1566	I	1533	<i>Il marescalio</i> (toneel)	21,34
634	Christian Fürchtegott Gellert	1715-1769	D	1748	<i>Fabeln II</i>	21,34
635	John Fletcher	1579-1625	ENG	1618	<i>The mad lover</i> (blijspel)	21,16
636	François de la Rochefoucauld	1613-1680	F	1665	<i>Réflexions ou sentences et maximes morales</i>	21,15
637	Anne-Louise Élie de Beaumont	1729-1783	F	1761	<i>Anecdotes de la cour et du règne d'Édouard II, roi d'Angleterre III</i> (roman)	21,11
638	Jean-François Marmontel	1723-1799	F	1751	<i>Acanthe et Céphise</i> – libretto voor pastorale M	21,06
639	Demosthenes	384-322 BC	GR	351 BC	<i>First Phillipic</i> (Tr. J.H. Vince, <i>Demosthenes with English translation</i> , 1930)	20,64
640	Thomas a Kempis	1380-1427	NL	1472	<i>De imitatione Christi</i> (Tr. <i>De navolging van Christus</i>)	20,58
641	Gaius Julius Caesar	100-54 BC	ROM	45 BC	<i>Commentarii de bello Gallico</i> (Tr. <i>Over de Gallische oorlogen</i> , J.J. Doesburg, 1895)	20,53
642	Lucius Apuleius Madaurensis	123-180	ROM	159	<i>Metamorphoses</i> (Tr. <i>De gouden ezel: metamorphosen</i> , M.A. Schwarz, 1970)*	20,53
643	Quintus Ennius	239-169 BC	ROM	198 BC	<i>Annales</i> (Tr. <i>The annals of Quintus Ennius</i> , O. Skutch, 1951)	20,39
644	Christian Fürchtegott Gellert	1715-1769	D	1747	<i>Das Leben der Schwedischen Gräfin von G...</i> (roman, dl.1)	20,20
645	William Rowley	1585-1626	ENG	1633	<i>All's lost by lust</i> (toneel)	20,18
646	<i>onbekend</i>	?	NL	1518	<i>Mariken van Nieumeghen</i> (mirakelspel)	20,16
647	Chrétien de Troyes	1135-1183	F	1170	<i>Érec et Énide</i> (1170) Jean-Pierre Foucher, préface et traduction d' <i>Erec et Enide</i> dans <i>Romans de la Table Ronde</i> , Gallimard, 1974.	20,15
648	Simon Arnauld de Pomponne	1618-1699	F	1671	<i>Relation de mon ambassade en Hollande</i>	20,02
649	Ulrich von Utten	1488-1523	D	1522	<i>Vermahnunge an die Freien und Reichstädt deutscher Nation</i>	19,67
650	Geoffroy de Monmouth	1100-1155	ENG	1138	<i>Historia Regum Britanniae</i> (1135-1138)	19,61
651	Georg Wickram	1505-1562	ENG	1551	<i>Tobias</i> (drama)	19,53
652	Gerbrand Adrieansz Bredero	1585-1618	NL	1619	<i>De Hoochduytschen Quacksalver</i> (klucht)	19,40
653	Étienne Jodelle	1532-1573	F	1561	<i>Contre les ministres de la nouvelle opinion</i> (essay)	19,35
654	John Ford	1586-1640	ENG	1633	<i>Love's sacrifice</i> (toneel)	19,34
655	Jeremy Collier	1650-1727	ENG	1698	<i>Short View of the Immorality and Profaneness of the English Stage</i> (kritish essay over de Restoration comedy)	19,27
656	Carlo Goldoni	1707-1793	I	1745	<i>Arlecchino servitore di due padroni</i> (Tr. <i>Arlequin serviteur</i>)	19,19

					<i>de deux maîtres</i>) (toneel)*	
657	Michel-Jean Sedaine	1719-1797	F	1759	<i>L'Huître et les plaideurs ou le tribunal de la chicane</i> (libretto komische opera) M	19,13
658	John Fletcher	1579-1625	ENG	1624	<i>A wife for a month</i> (blijspel)	19,09
659	Demosthenes	384-322 BC	GR	344 BC	<i>Second Phillipic</i> (Tr. J.H. Vince, <i>Demosthenes with English translation</i> , 1930)	18,88
660	Peter van Diest (?)	1451-1507	VL	1495	<i>Den Spyeghel der Salicheyt van Elckerlijc - Hoe dat elckerlijc mensche wert ghedaecht Gode rekeninghe te doen</i>	18,69
661	Angelus Poliziano	1454-1494	I	1478	<i>Stances</i> (Tr. <i>Stances pour la joute de Julien de Medicis</i>)	18,67
662	Hartmann von Aue	?-1220	D	1220	<i>Der arme Heinrich</i> , mittelhochdeutscher Text und Übertragung, herausgegeben und übersetzt von Helmut de Boor, Frankfurt am Main 1981.	18,65
663	Colley Cibber	1671-1757	ENG	1699	<i>Xerxes</i> (tragedie)	18,64
664	Carlo Goldoni	1707-1793	I	1748	<i>La vedova scaltra</i> (Tr. <i>La veuve rusée</i>) (toneel)	18,25
665	Francis Beaumont	1584-1616	F	1607	<i>The knight of the burning pestle</i> (blijspel)	18,20
666	Robert de Boron	12 ^{de} eeuw	F	1190	<i>Le Roman de l'Estoire dou Graal</i> (1190-1199), éd. W. A. Nitze, Paris, Classiques Français du Moyen Age, 1927	18,15
667	Jacques Grévin	1538-1570	F	1568	<i>Les ébahis</i> (toneel)	18,13
668	Gaius Julius Caesar	100-54 BC	ROM	40 BC	<i>Commentarii de bello civile</i> (Tr. <i>La guerre civile</i> , Pierre Fabre, 1972)	18,10
669	Demosthenes	384-322 BC	GR	341 BC	<i>Third Phillipic</i> (Tr. J.H. Vince, <i>Demosthenes with English translation</i> , 1930)	17,92
670	<i>onbekend</i>	?	D	1598	<i>Die Schiltbürger. Wunderselzame Abendtheurlioche und bißher unbeschriebene Geschichten von Thaten der obgemelten Schiltbuin Misnopotomia hinder Utopia gelegen</i>	17,86
671	Christian Fürchtegott Gellert	1715-1769	D	1747	<i>Die zärtlichen Schwestern</i> (komedie)	17,67
672	Robert Garnier	1545-1590	F	1568	<i>Porcie</i> (toneel)	17,61
673	Francis Beaumont	1584-1616	F	1606	<i>The woman hater</i> (blijspel)	17,50
674	Jakob Ayser	1544-1605	D	1598	<i>Von der schönen Melusina</i> (Fastnachtsspiel)	17,34
675	Thomas Heywood	1572-1641	ENG	1613	<i>The Silver Age</i> (toneel)	17,15
676	Thomas Heywood	1572-1641	ENG	1639	<i>Fortune by Land and Sea</i> (toneel)	17,10
677	Colley Cibber	1671-1757	ENG	1702	<i>The school boy</i> (komedie)	16,94
678	Thomas Heywood	1572-1641	ENG	1613	<i>The Brazen Age</i> (toneel)	16,64
679	John Ford	1586-1640	ENG	1629	<i>The lover's melancholy</i> (toneel)	16,62
680	Pieter Langendijk	1683-1756	NL	1721	<i>Arlequin Actionist</i> (komedie)	16,58
681	Johannes Reuchlin	1455-1522	D	1511	<i>Augenspiegel</i>	16,37
682	John Ford	1586-1640	ENG	1633	<i>The broken hart</i> (toneel)	16,24
683	Jacob Cats	1577-1660	NL	1637	<i>Het Spaans heidinnetje</i>	16,15
684	Cornelis de Bie	1627-1715	VL	1663	<i>D'omghekeerde maet der liefde</i>	16,15
685	Publius Terrentius Afer	195-159 BC	ROM	165 BC	<i>Hecyra</i> (Tr. <i>The mother-in-law</i> , H. T Riley, 1874)	15,95
686	Arrianus van Nicodemia	86-160	GR	135	<i>Alexándrou anábasis</i> (Ἀλεξάνδρου ἀνάβασις) (Tr. <i>The campaigns of Alexander</i> , Aubrey de Sélincourt, 1958)	15,85
687	Titus Macchius Plautus	254-184 BC	ROM	197 BC	<i>Persa</i> (Tr. eng. H.T. Riley, 1852, 1912)	15,84
688	Ulrich von Zatzikhoven	?	D	1193	<i>Lanzelet</i> (1193)	15,68
689	Marquise Marie de Sévigné	1626-1696	F	1676	<i>Lettres de madame de Sévigné de sa famille et de ses amis receuillies et anotées par M. Montmerqué</i> (deel 5)	15,66
690	Matthew Prior	1644-1721	ENG	1700	<i>Carmen Sæculare</i> (lang gedicht)	15,52
691	Robert Garnier	1545-1590	F	1580	<i>Antigone ou la piété</i>	15,32
692	Titus Macchius Plautus	254-184 BC	ROM	200 BC	<i>Stichus</i> (Tr. <i>Stichus or the paradise rebuffed</i> , H.T. Riley, 1852)	15,23
693	Quintus Aurelius Symmachus	345-405	ROM	384	<i>Relatio</i> (Tr. <i>Symmaque: Lettres</i> , Jean P. Callu, 1972)	15,18
694	Aristophanes	446-386 BC	GR	411 BC	<i>Thesmophoriazousai</i> (Θεσμοφοριάζουσαι) (Tr. <i>The poet and the women</i> , Eugène O'Neil jr, complete tekst, proza, 1938)	15,16
695	Michel-Jean Sedaine	1719-1797	F	1761	<i>On ne s'avise jamais de tout</i> (libretto komische opera) M	14,94
696	Georg Wickram	1505-1562	ENG	1555	<i>Rollwagenbüchlein</i>	14,58
697	Georg Wickram	1505-1562	ENG	1540	<i>Der verlorene Sohn</i> (drama)	14,53
698	Chrétien de Troyes	1135-1183	F	1181	<i>Lancelot ou le chevalier de la charrette</i> (1181) <i>Lancelot ou le Chevalier à la charrette</i> , Gallimard-Jeunesse, Collection Folio Junior n°185, 1981	14,36
699	Thomas Heywood	1572-1641	ENG	1624	<i>Gynaikeion or Nine Books of Various History Concerning Women</i>	14,30
700	Cornelis de Bie	1627-1715	VL	1673	<i>Alphonsus en Thebasile ofte herstelde onnooselheyt</i> (drama)	14,24
701	Titus Macchius Plautus	254-184 BC	ROM	197 BC	<i>Mostellaria</i> (Tr. <i>The haunted house</i> , E.F. Watling, 1964)	14,16
702	Jan Vos	1610-1667	NL	1642	<i>De klucht van Oene</i> (klucht)	14,14
703	Carlo Goldoni	1707-1793	I	1750	<i>La famiglia dell'antiquario ossia La Suocera e la nuora</i> (Tr. <i>La Famille de l'antiquaire</i>) (toneel)	13,93
704	Christian Fürchtegott Gellert	1715-1769	D	1746	<i>Das Los in der Lotterie</i> (komedie)	13,85

705	Carlo Goldoni	1707-1793	I	1750	<i>Il padre di famiglia</i> (Tr. <i>Le père de famille</i>) (toneel)	13,84
706	Johann Christoph Gottsched	1700-1766	D	1745	<i>Agis, König zu Sparta</i> (drama)	13,56
707	Niklaus Manuel	1484-1530	CH	1528	<i>Krankheit und Testament der Messe</i> (satire)	13,49
708	Gaius Sallustius Crispus	86-35 BC	ROM	43 BC	<i>De Coniuratione Catilinae</i> (Tr. <i>La conjuration de Catilina</i> , Alfred Ernout en Jean Hellegouarc'h, 1941)	13,26
709	Johann Wilhelm Ludwig Gleim	1719-1803	D	1749	<i>Fabeln</i>	13,18
710	Christian Fürchtegott Gellert	1715-1769	D	1745	<i>Die Betschwester</i> (komedie)	13,10
711	Willem Ogier	1618-1689	VL	1639	<i>De Gulsigheydt</i> (blijspel)	12,97
712	Lukas Schermer	1688-1711	NL	1710	<i>De tempel van Saturnus</i>	12,80
713	Philip Massinger	1583-1640	ENG	1624	<i>The bondman</i>	12,68
714	Thomas Heywood	1572-1641	ENG	1631	<i>The Fair Maid of the West or a Girle Worth Gold</i> (<i>The Fair Maid of the West or a Girle Worth Gold</i>)	12,68
715	Michael van Goens	1748-1810	NL	1766	<i>Vrymoedige bedenkingen over de vergelyking der oude dichteren met de hedendaagschen</i> (essay)	12,64
716	Justus de Harduijn	1582-1636	VL	1635	<i>Goeden Yever tot het Vaderland ter blijde inkomste van den Conincklijcken Prince Ferdinand van Oostenryck</i>	12,62
717	Marie de France	1160-1210	F	1200	<i>Les Isopets</i> (1200 ?) adaptatie van Romeinse fabels	12,20
718	Baldassare Castiglione	1478-1529	I	1528	<i>Il libro del Cortegiano</i> (Tr. <i>Het boek van de Hoveling</i>)	12,09
719	Guillaume Budé	1467-1540	F	1547	<i>De l'institution du prince</i> (postuum)	11,69
720	Johann Fishart	1547-1590	D	1573	<i>Ernstliche Ermanung an die lieben Teutschen</i>	11,69
721	Jan Vos	1610-1667	NL	1667	<i>Medea</i> (treurspel)	11,68
722	Geoffrey Chaucher	1343-1400	ENG	1374	<i>The book of the duchess</i> (1374)	11,64
723	<i>onbekend</i>	?	F	1250	<i>Les merveilles de Rigomer</i> (±1250)	11,59
724	Niklaus Manuel	1484-1530	CH	1521	<i>Vom Papst und Christi Gegensatz</i> (drama)	11,57
725	Georg Wickram	1505-1562	ENG	1537	<i>Das Narrengiessen</i> (Fastnachtsspiel)	11,53
726	Anna Bijns	1493-1575	VL	1528	<i>Schoon ende suverlijc boecxken inhoudende veel constige refereinen</i>	11,52
727	Achilles Tatius	2de eeuw BC	GR	120 BC?	<i>Leucipe kai Cleitofon</i> (τὰ κατὰ Λευκίππην καὶ Κλειτοφώντα) (Tr. <i>Leucippe and Clitopphone</i> , Stephen Gaselee, 1917)	11,29
728	Cornelis de Bie	1627-1715	VL	1673	<i>Den grooten hertoghe van Moskovien</i> (tragikomedie)	11,14
729	Menandros	342-291 BC	GR	316 BC	<i>Dyskolos</i> (δύσκολος) (Tr. <i>Der alte Griesgram</i> , Ernst R. Lehmann-Leander & Wolfgang Tilgner, 1966)	10,92
730	Ulrich von Utten	1488-1523	D	1521	<i>Gesprächbüchlin</i> (eigen Tr. <i>Febris, Vadiscus, Inspicientes</i>)	10,65
731	Publius Terrentius Afer	195-159 BC	ROM	166 BC	<i>Andria</i> (Tr. <i>The girl from Andros</i> , H. T. Riley, 1874)	10,63
732	Geoffrey Chaucher	1343-1400	ENG	1375	<i>Anelida and Arcite</i> (±1375)	10,54
733	Xenophon van Athene	430-355 BC	GR	362 BC	<i>Cyropedia</i> (Κύρου παιδεία) (Tr. <i>La Cyropédie</i> , Bon Joseph Dacier, 1897)	10,34
734	Thomas Heywood	1572-1641	ENG	1632	<i>The Iron Age</i> (toneel)	10,30
735	Hermolao Barbaro	1454-1493	I	1492	<i>Castigationes Pliniana</i>	10,10
736	Chariton van Aphrodisias	3de eeuw BC	GR	200 BC	<i>Kallirrhoe</i> (Τὰ περὶ Χαίρεαν καὶ Καλλιρρόην) (Tr. <i>Chäreas and Kallirrhoe</i> K-C Schmieder, 1807)	10,00
737	Lukas Schermer	1688-1711	NL	1710	<i>Meleager en Atalante</i> (treurspel)	9,94
738	Cornelis de Bie	1627-1715	VL	1676	<i>Den verloren zoon Osias oft bekeerden zondaer</i> (toneel)	9,75
739	Marnix van Sint-Aldegonde	1540-1598	VL	1569	<i>De Byencorff der H. Roomsche Kercke</i>	9,67
740	Geoffrey Chaucher	1343-1400	ENG	1378	<i>Troilus and Criseyde</i> (±1378)	9,64
741	Geoffrey Chaucher	1343-1400	ENG	1377	<i>The house of fame</i> (±1377)	9,43
742	Hans Sachs	1494-1576	D	1551	<i>Das Kälberbrüten</i>	9,34
743	Xenophon van Ephesus	2de-3de BC	GR	200 BC?	<i>Ἑφεσιακά</i> (Tr. <i>Les Éphésiaques ou le Roman d'Habrocomès et d'Anthia</i> , Georges Dalmeyda, 1926)	9,20
744	Johannes Reuchlin	1455-1522	D	1517	<i>Dunkelmännerbriefe</i>	9,18
745	Robert Garnier	1545-1590	F	1573	<i>Hippolyte</i> (toneel)	9,15
746	Hans Sachs	1494-1576	D	1534	<i>Das Narrenschneiden</i> (Fastnachtsspiel)	9,06
747	Robert Garnier	1545-1590	F	1578	<i>Marc Antoine</i> (toneel)	9,02
748	Richard Flecknoe	1600-1678	ENG	1664	<i>Love's Kingdom, with a Discourse of the English Stage</i> (drama)	9,01
749	Heliodorus van Emessa	3de eeuw BC	GR	250 BC?	<i>Aithiopika</i> (Αἰθιοπικά) (Tr. <i>Les Éthiopiennes ou histoire de Théagène et Chariclée</i> , Pierre Grimal, 1958).	8,94
750	Lukas Schermer	1688-1711	NL	1711	<i>Atalante in den hof van Kalidon</i>	8,92
751	Hans Sachs	1494-1576	D	1517	<i>Das Hofgesin der Venus</i> (Fastnachtsspiel)	8,62
752	Marquise Madeleine de Sablé	1599-1678	F	1678	<i>Maximes de Mme de Sablé</i> (postuum)	8,56
753	Karel van Mander	1548-1606	VL	1604	<i>Schilder-boeck</i>	8,55
754	Johann Fishart	1547-1590	D	1584	<i>Ein Verweißliche Auffruckung der Verkehrten, Falschgelehrten und Gernbetrogenen</i>	8,54
755	Robert Garnier	1545-1590	F	1582	<i>Bradamante</i> (toneel)	8,49
756	Geoffrey Chaucher	1343-1400	ENG	1378	<i>The legend of good women</i> (±1378)	8,46
757	Publius Terrentius Afer	195-159 BC	ROM	160 BC	<i>Adelphoe</i> (Tr. <i>The brothers</i> , H. T. Riley, 1874)	8,28

758	Robert Garnier	1545-1590	F	1579	<i>La troade</i> (toneel)	8,18
759	Jan Vos	1610-1667	NL	1641	<i>Aran en Titus of wraak en weerwraak</i> (treurspel)	8,18
760	Guillaume Budé	1467-1540	F	1522	<i>Summaire ou Epitome du livre de Asse</i>	8,15
761	Lucas Rotgans	1653-1710	NL	1736	<i>Eaneas</i> (tragedie)	8,13
762	Païen de Maisières (?)	?	F	1220	<i>La demoiselle à la mule</i>	8,03
763	Georg Wickram	1505-1562	ENG	1538	<i>Der treue Eckart</i> (Fastnachtsspiel)	7,68
764	Raoul de Houdenc	±1170-1230	F	1220	<i>Meraugis de Portlesguez</i> (±1220)	7,67
765	Robert Garnier	1545-1590	F	1583	<i>Les juives</i> (toneel)	7,60
766	Jeremias de Decker	1609-1666	NL	1667	<i>Lof der geldzucht</i> (postuum)	7,19
767	Jan Luyken	1649-1712	NL	1680	<i>Oorsprongk, begin, en vervolgh der Nederlandsche oorlogen</i>	7,02
768	Longus (van Lesbos)	2de eeuw BC	GR	150 BC?	<i>Daphnis kai Chloë</i> (Δάφνις καὶ Χλόη) (Tr. Longus: <i>Daphnis and Chloe</i> , Paul Turner, 1956)	6,69
769	Willem Ogier	1618-1689	VL	1677	<i>De traegheydt</i> (toneel)	6,24
770	Balthazar Huydecoper	1695-1178	NL	1719	<i>Achilles</i>	6,12
771	Macrobius Ambrosius	4 ^{de} -5de	ROM	±420	<i>Saturnalia</i> (Tr. Macrobius: <i>The Saturnalia</i> , Percival Vaughan Davies)	6,11
772	Menandros	342-291 BC	GR	310 BC?	<i>Aspis</i> (Ἀσπίς) (Tr. <i>The shield</i> , W. Geoffrey Arnott, 1976, enkel 420 lijnen bewaard)	5,90
773	Jan van Hout	1542-1609	NL	1596	<i>Loterijspel</i>	5,90
774	Thomas Malory	1405-1471	ENG	1430	<i>Le morte d'Arthur</i>	5,69
775	Rusticello da Pisa	13de eeuw	I	1272	<i>Roman du roi Artus</i> (1272? of 1298)	5,62
776	Pamphilus Gengenbach	1480-1525	D	1517	<i>Der Nolhart</i> (Fastnachtsspiel)	5,51
777	Justus van Effen	1684-1735	NL	1731	<i>Kobus en Agnietje</i> (nouvelle in de <i>Hollandsche Spectator</i>)	5,37
778	Hans Sachs	1494-1576	D	1550	<i>Der fahrende Schüler im Paradeis</i> (Fastnachtsspiel)	5,30
779	Andries Pels	1631-1681	NL	1681	<i>Gebruik en misbruik des toneels</i> (essay)	5,26
780	Hendrik Smeets	1645-1721	NL	1676	<i>Beschryvinge van het matig koninkrijk Krinke Kesmes</i>	5,21
781	Menandros	342-291 BC	GR	309 BC	<i>Samia</i> (Tr. <i>The girl from Samos</i> , gebruikte vertaling niet meer tergeevonden)	5,18
782	Adriaan Poirters	1605-1674	VL	1646	<i>Het masker van de wereldt afgetrocken</i>	5,18
783	Hans Sachs	1494-1576	D	1554	<i>Der Krämerskorb</i> (Fastnachtsspiel)	5,12
784	Pamphilus Gengenbach	1480-1525	D	1521	<i>Die Gouchmatt der Buhler</i> (Fastnachtsspiel)	4,84
785	Niklaus Manuel	1484-1530	CH	1525	<i>Der Ablasskrämer</i> (Fastnachtsspiel)	4,80
786	Jakob Ayrrer	1544-1605	D	1618	<i>Spiegel weiblicher zucht und ehr</i> (Fastnachtsspiel)	4,61
787	Jan Baptist Wellekens	1658-1726	VL	1715	<i>Amintas. Beneven eene verhandeling van het herderdicht</i>	4,39
788	Hans Sachs	1494-1576	D	1545	<i>Der Teufel mit dem alten Weib</i> (Fastnachtsspiel)	4,37
789	Hadewijch van Antwerpen	13de eeuw	VL	1240	<i>Visoenen</i>	4,20
790	Dirk Volkertsz Coornhert	1522-1590	NL	1585	<i>Zedenkunst dat is Wellevenskunste</i>	4,18
791	Richard Verstegen	1550-1640	VL	1618	<i>De gazette van nieuwe-maren, van de gheheele vvereldt. Ghemenght met oude waerheden</i>	4,16
792	Nicolas W. Op den Hooff	1715-1765	NL	1767	<i>Het orakel (blijspel)</i> (postuum)	4,028
793	Jakob Ayrrer	1544-1605	D	1598	<i>Von dreien bösen Weibern</i> (Fastnachtsspiel)	3,84
794	Cornelis de Bie	1627-1715	VL	1669	<i>Cluchte van een mislukt overspel, op den sin</i> (klucht)	3,15
795	Daniel Bellemans	1640-1674	VL	1670	<i>Den lieffelijcken paradijsvogel</i>	2,94
796	Gildas le Sage ²⁷	±500-±570	F	550 ?	<i>De Excidio et Conquestu Britanniae</i> (sermoen)	2,06

²⁷ Met het oog op een lettrometrische interpretatie van de Nederlandse letteren, voor een studie per decade in Grafiek 2, werden achteraf nog twee literaire teksten aan de oorspronkelijke lijst van 794 toegevoegd.

6.2. De 500 meest innoverende teksten uit de wereldliteratuur (750 BC- 2013)

DE NEGEN MEEST INNOVERENDE SCHRIJVERS UIT DE WERELDLITERATUUR

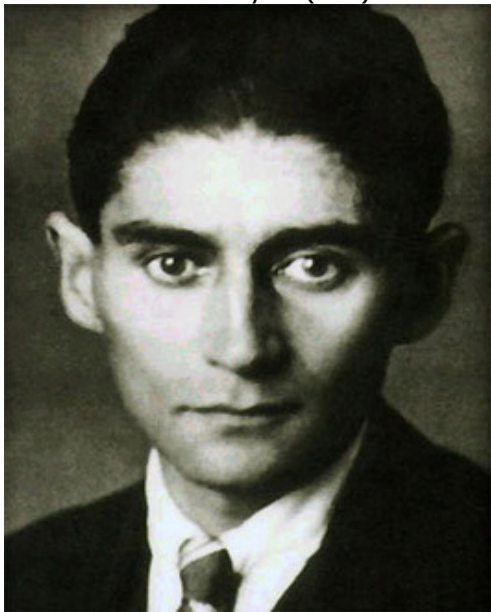
James Joyce (IRL)

Ezra Pound (USA)

Carl Einstein (D)

Franz Kafka (CS)

Fjodor Dostojevski (RU)

Marquis de Sade (F)

Hugo Claus (B)

Johann Wolfgang von Goethe (D)

William Shakespeare (ENG)

DE NEGEN MEEST INNOVERENDE SCHRIJFSTERS UIT DE WERELDLITERATUUR

Virginia Woolf (GB)

Dubravka Ugrešić (CRO)

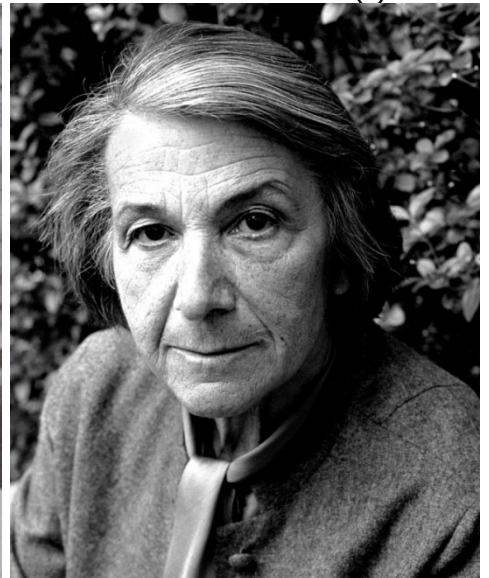
Christine de Pisan (I)

Hella S. Haase (NL)

Marguerite Duras (F)

Nathalie Sarraute (F)

Violette Leduc (F)

Edith Stein (D)

Frances Fanny Burney (ENG)

TABEL 7: DE 500 MEEST INNOVERENDE TEKSTEN UIT DE WERELDLITERATUUR²⁸

1	James Joyce	1882-1941	IRL	1922	<i>Ulysses</i>	99,13
2	Ezra Pound	1885-1972	USA	1922	<i>Cantos</i> (versie van 1969 gedecodeerd)	98,89
3	Carl Einstein	1885-1940	D	1912	<i>Bebuquin oder die Dilettanten des Wunders</i>	97,03
4	Franz Kafka	1883-1924	CS	1925	<i>Der Prozess</i> (postuum)	97,03
5	Fjodor Dostojevski	1821-1881	RU	1866	<i>Schuld en boete</i> (Tr)	96,84
6	Marquis de Sade	1740-1814	F	1791	<i>Justine ou les malheurs de la vertu</i>	95,55
7	James Joyce	1882-1941	IRL	1939	<i>Finnegans wake</i>	95,52
8	Hugo Claus	1929-2008	VL	1962	<i>De verwondering</i>	95,16
9	Ezra Pound	1885-1972	USA	1948	<i>The Pisan Cantos</i>	95,09
10	Johann Wolfgang von Goethe	1749-1832	D	1774	<i>Die Leiden des jungen Werthers</i> (1ste versie)	94,62
11	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1594	<i>The tragedy of Titus Andronicus</i> (toneel)*	94,62
12	Virginia Woolf	1882-1941	GB	1929	<i>The lady in the looking glass</i>	94,61
13	Virginia Woolf	1882-1941	GB	1937	<i>The years</i>	94,60
14	Bertolt Brecht	1898-1956	D	1928	<i>Die Dreigroschenoper</i> (toneel)	94,58
15	Bertolt Brecht	1898-1956	D	1939	<i>Der gute Mensch von Sezuan</i> (toneel)	94,58
16	Virginia Woolf	1882-1941	GB	1928	<i>Orlando</i>	94,54
17	Johann Wolfgang von Goethe	1749-1832	D	1773	<i>Götz von Berlichingen mit der eisernen Hand</i> (drama)	94,53
18	Bertolt Brecht	1898-1956	D	1939	<i>Mutter Courage und ihre Kinder</i> (toneel)	94,52
19	Samuel Beckett*	1906-1989	IRL	1951	<i>Malone meurt</i>	94,48
20	Anton P. Tsjechov	1860-1904	RU	1889	<i>Een trieste geschiedenis</i> (Tr)	94,47
21	Virginia Woolf	1882-1941	GB	1922	<i>Jacob's room</i>	94,20
22	René Crevel	1900-1935	F	1926	<i>La mort difficile</i>	94,08
23	Michael Sjocholov*	1905-1984	RU	1940	<i>De stille Don</i> (Tr)	93,96
24	Gabriel Garcia Marquez*	°1927	COL	1967	<i>Honderd jaar eenzaamheid</i> (Tr <i>Cien años de soledad</i>)	93,95
25	Dante Alighieri	1265-1321	I	1309	<i>La divina comedia –Inferno</i> (1309) (Tr. fr. A.Pezard,'65)	93,88
26	John Steinbeck*	1902-1935	USA	1935	<i>Tortilla Flat</i>	93,82
27	Joris-Karl Huysmans	1848-1907	F	1884	<i>A rebours</i>	93,74
28	Laurence Sterne	1713-1768	IRL	1767	<i>Life and opinions of Tristram Shandy</i> (roman, 9 delen)*	93,64
29	Carl Einstein	1885-1940	D	1921	<i>Die schlimme Botschaft</i> (drama)	93,62
30	Alberto Moravia	1907-1990	I	1937	<i>L'Imbroglia</i> (Tr)	93,62
31	Paul Léautaud	1872-1956	F	1929	<i>Passe-temps I</i>	93,60
32	Jean Cocteau	1889-1963	F	1923	<i>Thomas L'Imposteur</i>	93,59
33	Giovanni Boccaccio	1313-1375	I	1353	<i>Decamerone</i> (Tr. <i>Décameron</i> Sabatier de Castres, 1804)	93,56
34	Fjodor Dostojevski	1821-1881	RU	1880	<i>De gebroeders Karamazov</i> (Tr)	93,53
35	Alain Robbe-Grillet	1922-2008	F	1953	<i>Les gommages</i>	93,49
36	Jorge Luis Borges	1899-1986	ARG	1949	<i>L'Aleph</i> (Tr <i>El Aleph</i>)	93,48
37	Pedro Calderón de la Barca	1600-1681	E	1635	<i>La Vida es sueño</i> (Tr. <i>Life is a dream</i>)*	93,48
38	Thomas Pynchon	°1937	USA	1973	<i>Gravity's rainbow</i>	93,35
39	William Faulkner*	1897-1962	USA	1931	<i>The sanctuary</i>	93,35
40	Johann Wolfgang von Goethe	1749-1832	D	1779	<i>Iphigenie auf Tauris</i> (drama)	93,10
41	Jean Paul Sartre*	1905-1980	F	1939	<i>La nausée</i>	92,99
42	Homer	±800-±750 BC	GR	±750 BC	<i>Illias</i> (Ἰλιάς) (Tr. Een tekstgetrouwe weergave Frans van Oldenburg Ermke, 1959)	92,98
43	Umberto Eco	°1932	I	1988	<i>De slinger van Foucault</i> (Tr <i>Il pendolo di Foucault</i>)	92,95
44	Aldous Huxley	1894-1963	GB	1932	<i>Brave new world</i>	92,95
45	Nikolaj Gogol	1809-1852	RU	1842	<i>De dode zielen</i> (Tr)	92,92
46	Samuel Beckett*	1906-1989	IRL	1961	<i>Happy days</i> (drama)	92,85
47	Eugène Ionesco	1909-1994	ROE	1973	<i>Le solitaire</i>	92,84
48	Philip Roth	°1933	USA	1986	<i>The Counterlife</i>	92,84
49	Henry Miller	1891-1980	USA	1934	<i>Tropic of Cancer</i>	92,71
50	Cormack McCarty	°1933	USA	1977	<i>Suttree</i>	92,67
51	Sophokles	496-405 BC	GR	429 BC	<i>Oidipous Tyrannos</i> (Οἰδίπους Τύραννος) (Tr. <i>Oidipus the king</i> , Anthony Burgess, proza en vers, 1972)	92,66

²⁸ Voor alle literaire teksten van na 1771 werden “wereldliteratuur” enerzijds, en Nederlandse, Vlaamse en Friese letteren gescheiden gehouden. Deze laatste groep werd voor het bepalen van de z-scores genormeerd naar de gemiddelden en standaardafwijkingen van de eerste groep. Pas achteraf werden, voor wat de periode 1771-2013 betreft, de literaire teksten van de Lage Landen aan onderstaande lijst toegevoegd. Omdat er voor geen enkel land zoveel teksten werden gedecodeerd en gedeconstrueerd als voor de Lage Landen (1697 op een totaal van 3.427) zijn ze **oververtegenwoordigd** in Tabel 7. Wanneer de naam van een auteur wordt gevolgd door “*” betreft het een auteur die de Nobelprijs voor Literatuur heeft gewonnen.

52	Gabriele d'Annunzio	1863-1938	I	1900	<i>Het groote vuur</i> (Tr)	92,52
53	Henri Michaux	1899-1984	B	1933	<i>Un barbare en Asie</i>	92,49
54	Lewis Sinclair*	1885-1951	USA	1935	<i>It can't happen here</i>	92,48
55	Robert Musil	1880-1942	A	1930	<i>Der Mann ohne Eigenschaften</i> (deel 1)	92,45
56	Cesare Pavese	1908-1950	I	1949	<i>Avant que le coq chante</i> (Tr <i>Prima che il gallo canti</i>)	92,43
57	Arno Schmidt	1914-1979	D	1949	<i>Leviathan</i>	92,41
58	Ilja Ehrenburg	1891-1967	RU	1933	<i>De tweede scheppingsdag</i> (Tr)	92,38
59	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1596	<i>A Midsummer Night's Dream</i> (blijspel)*	92,37
60	Cesare Pavese	1908-1950	I	1948	<i>La maison sur la colline</i> (Tr <i>Il diavolo sulle colline</i>)	92,22
61	Vladimir Nabokov	1899-1977	USA	1963	<i>The gift</i> (gedecodeerd naar 1938)	92,22
62	Fjodor Dostojevski	1821-1881	RU	1869	<i>De idioot</i> (Tr)	92,21
63	Jorge Luis Borges	1899-1986	ARG	1935	<i>A universal history of infamy</i> (Tr)	92,21
64	Gabriel Garcia Marquez*	°1937	COL	1981	<i>Kroniek van een aangekondigde dood</i> (Tr <i>Crónica de una muerte anunciada</i>)	92,15
65	Lawrence Durrell	1912-1990	IRL	1957	<i>The Alexandria quartet. I: Justine</i>	92,13
66	Samuel Beckett*	1906-1989	IRL	1955	<i>En attendant Godot</i>	92,12
67	Pierre Klossowski	1905-2001	F	1970	<i>La monnaie vivante</i>	92,11
68	Mario Vargas Llosa*	°1936	PER	1969	<i>Gesprek in de kathedraal</i> (Tr <i>Conversación en La Catedral</i>)	92,09
69	Philip Roth	°1933	USA	1977	<i>The professor of desire</i>	92,09
70	Giovanni Papini	1881-1956	I	1912	<i>Un homme fini</i> (Tr)	92,08
71	Jevgeni Zamjatin	1884-1937	RU	1929	<i>Wij</i> (Tr)	92,08
72	Gabriel Garcia Marquez*	°1927	COL	1962	<i>De kolonel krijgt nooit post</i> (Tr <i>El coronel no tiene quien le escriba</i>)	92,08
73	Mario Vargas Llosa*	°1936	PER	1966	<i>Het groene huis</i> (Tr <i>La casa verde</i>)	92,07
74	Cormack McCarthy	°1933	USA	1985	<i>Blood Meridian, or the Evening Redness in the West</i>	92,07
75	John Barth	°1930	USA	1960	<i>The slot-weed factor</i>	92,06
76	Harry Mulisch	1927-2010	NL	1992	<i>De ontdekking van de hemel</i>	92,05
77	Henri de Montherlant	1896-1972	F	1939	<i>Les lépreuses</i>	92,05
78	Arno Schmidt	1914-1979	D	1957	<i>Die Gelehrtenrepublik</i>	92,04
79	Nescio	1882-1961	NL	1955	<i>Het natuurdagboek</i> (postuum 1996)	92,03
80	Hugo Claus	1929-2008	VL	1963	<i>Omtrent Deedee</i>	92,02
81	Jack Kerouac	1922-1966	USA	1951	<i>On the road</i>	91,98
82	Hugo Claus	1929-2008	VL	1983	<i>Het verdriet van België</i>	91,88
83	Richard Aldington	1892-1962	GB	1932	<i>All men are enemies</i>	91,88
84	Eugene O'Neill*	1888-1953	USA	1924	<i>Desire under the clims</i>	91,84
85	Michail Sjocholov*	1905-1984	RU	1940	<i>De stille Don</i> (Tr <i>Тихий Дон</i>) (deel 1) (normering: 1928)	91,83
86	A.F.Th. van der Heijden	°1951	NL	1990	<i>Advocaat van de hanen. De tandeloze tijd 4</i>	91,83
87	Arthur Miller	1915-2005	USA	1949	<i>Death of a salesman</i> (drama)	91,81
88	Dubravka Ugrešić	°1949	CRO	1981	<i>Des Alleinseins müde ...</i> (Tr <i>Štefica Cvek u. raljama života</i>)	91,69
89	Fjodor Sologoeb	1863-1927	RU	1905	<i>Een kleine demon</i> (Tr)	91,58
90	Don de Lillo	°1936	USA	1985	<i>White noise</i>	91,58
91	Ronald Firbank	1886-1926	USA	1919	<i>Valmouth</i>	91,54
92	Paul Valéry	1871-1945	F	1896	<i>La soirée avec M. Edmond Teste</i>	91,51
93	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1595	<i>The tragedy of Romeo and Juliet</i> (toneel)*	91,45
94	Dante Alighieri	1265-1321	I	1318	<i>La divina comedia – Paradiso</i> (1318) (Tr. fr. A.Pezard, 1965)	91,44
95	Friedrich von Schiller	1759-1805	D	1783	<i>Kabale und Liebe</i> (drama)	91,41
96	Thomas Mann*	1875-1955	D	1901	<i>Buddenbrooks, Verfall einer Familie</i>	91,40
97	Hendrik Ibsen	1828-1906	N	1892	<i>Bouwmeester Solness</i> (Tr)	91,27
98	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1604	<i>The Tragedy of Othello, The Moor of Venice</i> (toneel)*	91,26
99	Wittold Gombrowicz	1904-1967	PL	1937	<i>Ferdydurke</i> (Tr)	91,19
100	Friedrich von Schiller	1759-1805	D	1791	<i>Der Geistesher</i>	91,14
101	Henrik Ibsen	1828-1906	DK	1879	<i>Spoken</i> (Tr. <i>Gengangere</i>) (toneel)	91,11
102	Kurt Vonnegut	1922-2007	USA	1971	<i>Slaughterhouse-Five, or the children's crusade</i>	91,04
103	Don de Lillo	°1936	USA	1972	<i>End Zone</i>	91,02
104	John Barth	°1930	USA	1972	<i>Chimera</i>	91,01
105	Christine de Pisan	1364-1430	I	1404	<i>La cité des dames</i>	90,99
106	August Strindberg	1849-1912	S	1879	<i>The red room</i> (nouvelle) (Tr)	90,98
107	Don de Lillo	°1936	USA	1991	<i>Underworld</i>	90,98
108	Harry Mulisch	1927-2010	NL	1982	<i>De aanslag</i>	90,96
109	Jerzy Kosinski	1933-1991	USA	1971	<i>Being there</i>	90,94

110	Lew N. Tolstoj	1828-1910	RU	1877	<i>Anna Karenina</i> (Tr)	90,93
111	Lew N. Tolstoj	1828-1910	RU	1886	<i>De dood van Ivan Iljitsj</i> (Tr)	90,93
112	Italo Calvino	1923-1985	I	1957	<i>The baron in the trees</i> (Tr <i>Il barone rampante</i>)	90,91
113	Peter Handke	°1942	A	1969	<i>Die Angst der Tormans beim Elfmeter</i>	90,91
114	Hella S. Haase	1918-2011	NL	1992	<i>Heren van de thee</i>	90,90
115	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1597	<i>The Merchant of Venice</i> (blijspel)*	90,90
116	Philip Roth	°1933	USA	1997	<i>American pastoral</i>	90,89
117	Thomas Pynchon	°1937	USA	1997	<i>Mason & Dixon</i>	90,87
118	Franz Jung	1888-1963	D	1921	<i>Die rote Woche</i>	90,86
119	Marguerite Duras	1914-1996	F	1950	<i>Un barage contre le Pacifique</i>	90,85
120	Pierre de Ronsard	1524-1585	F	1578	<i>Sur la mort de Marie*</i>	90,84
121	E.L. Doctorow	°1931	USA	1971	<i>The book of Danie l</i>	90,83
122	Nathalie Sarraute	1900-1999	F	1959	<i>Le planétarium</i>	90,82
123	Jerzy Kosinski	1933-1991	USA	1965	<i>The painted bird</i>	90,79
124	Violette Leduc	1907-1972	F	1964	<i>La batarde</i>	90,72
125	Edith Stein	1891-1942	D	1939?	<i>Aus dem Leben einer jüdischen Familie und weitere autobiographische Beiträge</i>	90,71
126	Euripides	480-406 BC	GR	414 BC	<i>Iphigeneia en Taurois</i> (Ἰφίγεια ἐν Ταύροις) (Tr. <i>Iphigenia</i> , Gilbert Murray, complete tekst, vers, 1910)	90,69
127	Friedrich Hölderlin	1770-1843	D	1797	<i>Hyperion oder Der Eremit in Griechenland</i> (briefroman)	90,67
128	Publius Vergilius Maro	70-19 BC	I	19 BC	<i>Aeneis</i> (Tr. eng. T.C. Williams, 1910) (poëzie)*	90,65
129	Marcel Proust	1871-1922	FR	1913	<i>Du côté de chez Swan</i>	90,64
130	Titus Macchius Plautus	254-184 BC	I	195 BC	<i>Aulularia</i> (Tr. <i>The pot of gold</i> , E.F. Watling, 1964)*	90,64
131	James Joyce	1882-1941	IRL	1914	<i>Dubliners</i>	90,62
132	Maxim Gorki	1868-1936	RU	1906	<i>De moeder</i> (Tr)	90,60
133	Philippe Soupault	1897-1990	F	1925	<i>Le bar de l'amour</i>	90,57
134	Arthur Schnitzler	1862-1931	A	1900	<i>Lieutenant Gustl</i>	90,54
135	Fjodor Dostojevski	1821-1881	RU	1861	<i>Herinneringen uit een dodenhuis</i> (Tr)	90,53
136	E.L. Doctorow	°1931	USA	2001	<i>City of God</i>	90,49
137	Philip Roth	°1933	USA	2004	<i>The plot against America</i>	90,47
138	Jean Racine	1639-1699	F	1669	<i>Britannicus</i> (toneel)*	90,42
139	Cormack McCarthy	°1933	USA	1994	<i>The crossing - The border trilogy 2</i>	90,30
140	François Villon	1431-1463	F	1462	<i>Ballade des pendus*</i>	90,28
141	Jean Racine	1639-1699	F	1667	<i>Andromaque</i> (toneel)*	90,24
142	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1595	<i>Edward III</i> (hist. drama)*	90,18
143	François Darles de Montigny	17..-1750	F	1748	<i>Thérèse philosophe</i>	90,17
144	Michel Butor	°1926	F	1966	<i>6.810.000 litres d'eau per seconde</i>	90,16
145	Hans Magnus Enzenberger	°1929	D	1972	<i>Der kurze Sommer der Anarchie, Buenavotura Durrutis Leben und</i>	90,16
146	Homer	±800-±750 BC	GR	±750 BC	<i>Odyssee</i> (Tr. <i>Een tekstgetrouwe weergave Frans van Oldenburg Ermke</i> , 1959)	90,16
147	Pedro Calderón de la Barca	1600-1681	E	1625	<i>El sitio de Breda</i> (Tr. <i>The siege of Breda</i>)(hist. drama)*	90,16
148	Johann Wolfgang von Goethe	1749-1832	D	1796	<i>Wilhelm Meisters Lehrjahre</i>	90,09
149	Oscar Wilde	1854-1900	IRL	1890	<i>The picture of Dorian Grey</i>	90,08
150	Philip Roth	°1933	USA	1998	<i>I married a communist</i>	90,08
151	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1605	<i>The Tragedy of King Lear</i> (toneel) *	90,07
152	E.L. Doctorow	°1931	USA	2008	<i>Wakefield</i>	89,99
153	Don de Lillo	°1936	USA	2010	<i>Point Omega</i>	89,98
154	Johann Wolfgang von Goethe	1749-1832	D	1790	<i>Faust</i> (drama)	89,95
155	Frances (Fanny) Burney	1752-1840	ENG	1778	<i>Evelina or the History of a Young Lady's Entrance into the World*</i>	89,95
156	Jean Paul Sartre*	1905-1980	F	1945	<i>Les chemins de la liberté I - L'âge de raison</i>	89,87
157	Ann Radcliffe	1764-1823	ENG	1794	<i>The mysteries of Udolpho</i> (roman)*	89,85
158	Boris Pasternak*	1890-1960	RU	1957	<i>Dokter Jivago</i> (Tr <i>Доктор Живаго</i>)	89,78
159	Heinrich Böll*	1917-1985	D	1953	<i>Und sagte kein einziges Wort</i>	89,77
160	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1606	<i>The Tragedy of Macbeth</i> (toneel)	89,76
161	Thomas Pynchon	°1937	USA	2006	<i>Against the day</i>	89,72
162	François Villon	1431-1463	F	1457	<i>La ballade des contradictions</i>	89,69
163	Miguel de Cervantes	1547-1616	E	1617	<i>Los trabajos de Persiles y Sigismunda, historia septentrional</i> (Tr. <i>Les Travaux de Persille et Sigismonde</i>)*	89,67
164	Pierre Beaumarchais	1732-1799	F	1764	<i>Eugénie</i> (drama)*	89,67
165	Conrad Aiken	1889-1973	USA	1927	<i>Blue voyage</i>	89,63

166	Julio Cortázar	1914-1984	ARG	1973	<i>Livre de Manuel</i> (Tr <i>Libro de Manuel</i>)	89,63
167	Robert Coover	°1932	USA	1977	<i>The public burning</i>	89,62
168	François Rabelais	1483-1553	F	1534	<i>Gargantua*</i>	89,61
169	Miguel de Cervantes	1547-1616	E	1605	<i>El Ingenioso Hidalgo Don Quijote de la Mancha</i> –dl 1 (<i>L'ingénieux hidalgo Don Quichotte de la Manche</i> –dl 1)	89,61
170	Miguel de Cervantes	1547-1616	E	1584	<i>La Galatea</i> (Tr. <i>La Galatée</i>)*	89,60
171	A.F.Th. van der Heijden	°1951	NL	1985	<i>De gevarendriehoek. De tandeloze tijd 2</i>	89,58
172	Sappho van Lesbos	±630-±570 BC	GR	±600	<i>The poems of Sappho</i> (Tr. E.M. Cox, Griekse tekst plus vertaling, 1925)	89,56
173	John Barth	°1930	USA	1979	<i>LETTERS</i>	89,53
174	Molière	1622-1673	F	1664	<i>Tartuffe</i> (toneel)*	89,50
175	Jonathan Swift	1667-1745	IRL	1726	<i>Gulliver's travels</i> (satirische roman)*	89,43
176	Philip Roth	°1933	USA	1972	<i>The breast</i>	89,28
177	(Pierre Carlet de) Marivaux	1688-1763	F	1737	<i>La vie de Marianne</i> (roman)(van deel 1 tot deel 8)	89,28
178	E.L. Doctorow	°1931	USA	1980	<i>Loon lake</i>	89,24
179	Fjodor Dostojevski	1821-1881	RU	1846	<i>De dubbelganger</i> (Tr)	89,23
180	Charles Palliser	°1947	USA	1989	<i>The Quincunx</i>	89,23
181	Grazia Deledda*	1871-1936	I	1903	<i>Cenere</i> (Tr. <i>Ashes</i>)	89,16
182	Daniel Defoe	1660-1731	ENG	1722	<i>Moll Flanders</i> (pikareske novelle)*	89,08
183	John Barth	°1930	USA	1994	<i>Once upon a time: A floating opera</i>	89,01
184	Vladimir Nabokov	1899-1977	USA	1972	<i>Transparent things</i>	89,01
185	Don de Lillo	°1936	USA	1971	<i>Americana</i>	88,98
186	Willem Frederik Hermans	1921-1995	NL	1966	<i>Nooit meer slapen</i>	88,90
187	Thomas Mann*	1875-1955	D	1913	<i>Der Tod in Venedig</i>	88,86
188	Franz Jung	1888-1963	D	1912	<i>Das Trottelbuch</i>	88,83
189	Octavio Paz*	1914-1998	MEX	1969	<i>Postdata</i> (vervolg op <i>El laberinto de la soledad</i> , 1950) (Tr)	88,81
190	Grazia Deledda*	1871-1936	J	1920	<i>La madre</i> (Tr <i>Mother</i>)	88,80
191	Louis Couperus	1863-1923	NL	1889	<i>Eline Vere, een Haagsche roman</i>	88,76
192	Jorge Luis Borges	1899-1986	ARG	1965	<i>Pour les six cordes</i> (Tr <i>Para las seis cuerdas</i>)	88,72
193	Arno Schmidt	1914-1979	D	1970	<i>Zettelstraum</i>	88,70
194	Hugo Claus	1929-2008	VL	1956	<i>De koele minnaar</i>	88,68
195	Kurt Vonnegut	1922-2007	USA	1979	<i>Jailbird</i>	88,67
196	Claude Simon*	1913-2005	F	1967	<i>Histoire</i>	88,66
197	Milan Kundera	°1929	CS	1980	<i>De ondraaglijke lichtheid van het bestaan</i> (Tr)	88,66
198	Peter Handke	°1942	A	1966	<i>Publikumsbeschimpfung</i>	88,63
199	Euripides	480-406 BC	GR	425 BC	<i>Andromache</i> (Ἀνδρομάχη) (Tr. <i>Andromache</i> , John F. Nimms, vers, 1958)	88,59
200	Alfred Jarry	1873-1907	F	1911	<i>La papesse Jeanne</i> (postuum)	88,55
201	Philip Roth	°1933	USA	2000	<i>The human stain</i>	88,54
202	Lope de Vega	1562-1635	E	1631	<i>El perro del hortelano</i> (Tr. <i>Le chien du jardinier</i>)*	88,54
203	Louis-Paul Boon	1912-1979	VL	1958	<i>De paradijsvogel</i>	88,48
204	Mario Vargas Llosa*	°1936	PER	1981	<i>De oorlog van het einde van de wereld</i> (Tr <i>La guerra del fin del mundo</i>)	88,40
205	Pedro Calderón de la Barca	1600-1681	E	1651	<i>El alcalde de Zalamea</i> (Tr. <i>The mayor of Zalamea</i>)* (toneel)	88,39
206	John Barth	°1930	USA	1987	<i>The Tidewater tales</i>	88,38
207	Willem Brakman	1922-2008	NL	1985	<i>De betekenis van de heer K</i>	88,28
208	Kathy Acker	1947-1997	USA	1984	<i>Blood and guts in high school</i>	88,23
209	Günter Grass*	°1927	D	1959	<i>Die Blechtrommel</i>	88,23
210	Philip Roth	°1933	USA	1984	<i>The Anatomy Lesson</i>	88,20
211	P.F. Thomése	°1958	NL	1990	<i>Zuidland</i>	88,20
212	Italo Calvino	1923-1985	I	1972	<i>Les villes invisibles</i> (Tr <i>La citta invisibili</i>)	88,18
213	Octave Mirbeau	1848-1917	F	1897	<i>Les mauvais bergers</i> (drama)	88,12
214	Kathy Acker	1947-1997	USA	1974	<i>I Dreamt I Was a Nymphomaniac: Imagining</i>	88,10
215	Pierre Corneille	1606-1684	F	1636	<i>Le Cid</i> (toneel)*	88,09
216	Dubravka Ugrešić	°1949	CRO	2002	<i>Keiner zu Hause.</i> (Tr <i>Nikog nema doma</i>)	88,04
217	Don de Lillo	°1936	USA	2007	<i>Falling man</i>	88,02
218	Carl Michael Bellman (S)	1740-1795	S	1790	<i>Fredmans epistlar</i> (Tr. <i>De epistels van Fredman</i>)	88,01
219	E.L. Doctorow	°1931	USA	1982	<i>1982 American Anthem</i>	88,00
220	John Barth	°1930	USA	1982	<i>Sabbatical, a romance</i>	87,97
221	Umberto Eco	°1932	I	1981	<i>In naam van de roos</i> (Tr <i>In nome della rosa</i>)	87,96
222	Thomas Pynchon	°1937	USA	1990	<i>Vineland</i>	87,93
223	Donald Barthelme	1931-1989	USA	1983	<i>Overnight to many distant cities</i>	87,92

224	Joost van den Vondel	1587-1679	NL	1654	<i>Lucifer*</i> (drama)	87,90
225	Michel Houellebecq	°1956	F	2010	<i>La carte et le territoire</i>	87,89
226	Rainer Maria Rilke	1875-1926	D	1910	<i>Die Aufzeichnungen des Malte Laurids Brigge</i>	87,87
227	Philip Roth	°1933	USA	2008	<i>Indignation</i>	87,82
228	Francisco de Quevedo	1580-1645	E	1608	<i>Historia de la vida del Buscón</i> (Tr. <i>El Buscón, la Vie de l'Aventurier Don Pablos de Ségovie</i>) (roman)*	87,77
229	Miguel de Unamuno	1864-1936	E	1917	<i>Abel Sánchez: the history of passion</i> (Tr)	87,76
230	Publius Ovidius Naso	43 BC -18	ROM	1	<i>Metamorphoseon libri</i> (tr. <i>Les Métamorphoses livres I-V</i> , G. Lafaye, 1925)*	87,76
231	A.F.Th. van der Heijden	°1951	NL	1988	<i>Het leven uit één dag</i>	87,75
232	Gerard (van het) Reve	1923-2006	NL	1948	<i>De avonden</i>	87,55
233	Cees Nooteboom	°1933	NL	2009	<i>s Nachts komen de vossen</i>	87,54
234	Cees Nooteboom	°1933	NL	1980	<i>Rituelen</i>	87,53
235	Jerzy Kosinski	1933-1991	USA	1977	<i>Blind date</i>	87,52
236	Arthur Miller	1915-2005	USA	1945	<i>Focus</i>	87,47
237	Tom Lanoye	°1958	VL	2009	<i>Sprakeloos</i>	87,46
238	Iris Murdoch	1922-1966	IRL	1954	<i>Under the net</i>	87,41
239	A.F.Th. van der Heijden	°1951	NL	2011	<i>Tonio. Een requiemroman</i>	87,41
240	Lawrence Durrell	1912-1990	IRL	1960	<i>The Alexandria quartet. IV: Clea</i>	87,39
241	François Rabelais	1483-1553	F	1532	<i>Pantagruel*</i>	87,39
242	August Strindberg	1849-1912	S	1899	<i>Gustavus Vasa</i>	87,38
243	Hugo Claus	1929-2008	VL	1953	<i>Een bruid in de morgen</i> (drama)	87,37
244	Pedro Calderón de la Barca	1600-1681	E	1629	<i>La dama duende</i> (Tr. <i>The phantom lady*</i> (toneel)	87,35
245	Johann Wolfgang von Goethe	1749-1832	D	1776	<i>Wilhelm Meisters theatralische Sendung</i> (<i>Urmeister</i> , versie 1911)	87,34
246	Johann Wolfgang von Goethe	1749-1832	D	1788	<i>Egmont</i> (drama naar versie 1775)	87,33
247	Alberto Moravia	1907-1990	I	1951	<i>Le conformiste</i> (Tr <i>Il conformista</i>)	87,33
248	Albert Camus*	1913-1960	F	1942	<i>L'étranger</i>	87,31
249	Cuzio Malaparte	1898-1957	I	1948	<i>La peau</i> (Tr <i>La pelle</i>)	87,31
250	Philip Roth	°1933	USA	1985	<i>The Prague Orgy</i>	87,31
251	Pierre-A. Choderlos de Laclos	1741-1819	F	1782	<i>Les Liaisons dangereuses</i> (roman)	87,30
252	Claude Simon*	1913-2005	F	1960	<i>La route des Flandres</i>	87,27
253	Graham Greene	1904-1991	GB	1948	<i>The heart of the matter</i>	87,25
254	Hugo Claus	1929-2008	VL	1978	<i>Het verlangen</i>	87,22
255	J.M.A. Biesheuvel	°1939	NL	1984	<i>Reis door mijn kamer</i>	87,21
256	Cormack McCarty	°1933	USA	1998	<i>Cities of the Plain - The border trilogy 3</i>	87,19
257	Günter Grass*	°1927	D	1999	<i>Mein Jahrhundert</i>	87,18
258	Publius Ovidius Naso	43 BC -18	ROM	8	<i>Metamorphoseon libri</i> (tr. <i>Les Métamorphoses livres XI-XV</i> , G. Lafaye, 1930)*	87,18
259	John Barth	°1930	USA	1991	<i>The last Vvyage of somebody the sailor</i>	87,17
260	Cees Nooteboom	°1933	NL	1991	<i>Het volgende verhaal</i>	87,17
261	Lope de Vega	1562-1635	E	1613	<i>La dama boba</i> (Tr. <i>La peite niaise*</i>)	87,17
262	Claudine Guérin de Tensin	1682-1749	F	1747	<i>Les malheurs de l'amour</i> (roman)*	87,16
263	Michel Leiris	1901-1990	F	1992	<i>Operratiques</i> (postuum)	87,16
264	Robert Coover	°1932	USA	1986	<i>Gerald's party</i>	87,15
265	Philip Roth	°1933	USA	1981	<i>Zuckerman Unbound</i>	87,11
266	Alain Robbe-Grillet	1922-2008	FR	1971	<i>Projet pour une révolution à New York</i>	87,10
267	Cees Nooteboom	°1933	NL	1981	<i>Hel lied van schijn en wezen</i>	87,10
268	E.L. Doctorow	°1931	USA	1989	<i>Billy Bathgate</i> (<i>Billy Bathgate</i> , Baarn: Anthos, 1995)	87,06
269	Ishmael Reed	°1938	USA	1974	<i>The last days of Louisiana Red</i>	87,03
270	John Fowles	1926-2005	GB	1977	<i>Daniel Martin</i>	87,00
271	Ishmael Reed	°1938	USA	1989	<i>The terrible threes</i>	86,99
272	Alexandr Sergejevits Poesjkin	1799-1837	RU	1834	<i>Schoppenvrouw</i> (Tr)	86,97
273	Gabriel Garcia Marquez*	°1937	COL	1994	<i>Over liefde en andere diavels</i> (Tr <i>Del amor y otros demonios</i>)	86,97
274	Emile Zola	1840-1902	F	1885	<i>Germinal</i>	86,96
275	(Pierre Carlet de) Marivaux	1688-1763	F	1725	<i>L'île des esclavages</i> (komedie)*	86,96
276	Miguel de Cervantes	1547-1616		1615	<i>El Ingenioso Hidalgo Don Quijote de la Mancha</i> –dl 2 (<i>L'ingénieux hidalgo Don Quichotte de la Manche</i> –dl 2)*	86,90
277	Titus Petronius Niger	14-66	ROM	60 BC	<i>Satiricon</i> (roman) (Tr. <i>Satyricon</i> , R. Tailhade, 1910)*	86,87
278	Stendhal	1783-1842	F	1839	<i>La chartreuse de Parme</i>	86,83
279	Marcus Tullius Cicero	106-43 BC	ROM	43 BC	<i>Philippiques</i> (Tr. <i>Les Philippiques</i> , M. Nissard, 1869)	86,74
280	Molière	1622-1673	F	1666	<i>Le misanthrope</i> (toneel)*	86,73

281	Hugo Claus	1929-2008	VL	1969	<i>Vrijdag</i> (drama)	86,69
282	Donald Barthelme	1931-1989	USA	1975	<i>The death father</i>	86,67
283	Maurice Barrès	1862-1923	F	1891	<i>Culte du Moi, Le Jardin de Bérénice</i>	86,65
284	Ivo Michiels	1923-2012	VL	1958	<i>Journal brut, ikjes sprokkelen</i>	86,64
285	Fjodor Sologoeb	1863-1927	RU	1896	<i>Zware dromen</i> (Tr)	86,62
286	Louis Ferron	1942-2005	NL	1977	<i>De keisnijder van Fichtenwald of de metamorfosen</i>	86,61
287	Dubravka Ugrešić	°1949	CRO	2002	<i>Lesen Verboden. (Tr Zabranjeno čitanj)</i>	86,54
288	Thomas Pynchon	°1937	USA	2009	<i>Inherent vice</i>	86,49
289	Friedrich von Schiller	1759-1805	D	1800	<i>Maria Stuart</i> (drama)	86,44
290	Tirso de Molina	1579-1648	E	1630	<i>El Burlador de Sevilla y convidado de piedra</i> (Tr. The Trickster of Seville and the Stone Guest) (toneel)*	86,44
291	Ludovico Ariosto	1474-1533	I	1532	<i>Orlando furioso</i> *	86,43
292	Umberto Eco	°1932	I	1994	<i>Het eiland van de vorige dag</i> (Tr <i>L'isola del giorno prima</i>)	86,39
293	Molière	1622-1673	F	1673	<i>Le malade imaginaire</i> (toneel)*	86,38
294	Michel Leiris	1901-1990	F	1946	<i>Aurora</i>	86,37
295	(Sidonie-Gabrielle) Colette	1873-1957	F	1913	<i>L'envers du musik-hall</i>	86,36
296	(Pierre Carlet de) Marivaux	1688-1763	F	1730	<i>Le jeu de l'amour et du hasard</i> (toneel)*	86,36
297	Gothold Ephraim Lessing	1729-1781	D	1779	<i>Nathan der Weise</i> (toneel)	86,34
298	Molière	1622-1673	F	1668	<i>L'avare</i> (toneel)*	86,33
299	Natalia Ginzburg	1916-1991	I	1963	<i>Herinneringen - familielrxicon</i> (Tr <i>Lessico familiare</i>)	86,32
300	Harry Mulisch	1927-2010	NL	1959	<i>Het stenen bruidsbed</i>	86,29
301	Pierre Corneille	1606-1684	F	1640	<i>Horace</i> (toneel)*	86,29
302	Raymond Queneau	1903-1976	F	1959	<i>Zazie dans le métro</i>	86,27
303	A.F.Th. van der Heijden	°1951	NL	2003	<i>Engelenplaque</i>	86,24
304	Ayschulos	525-456 BC	GR	458 BC	<i>Oristeia Agamemnon</i> (Ὀρέστεια Ἀγαμέμνων) (Tr. <i>Agamemnon</i> Hugh Lloyd Jones, 1970, vers)	86,18
305	Don de Lillo	°1936	USA	1982	<i>The names</i>	86,15
306	Don de Lillo	°1936	USA	1978	<i>Running Dog</i> (1978)	86,14
307	Michel Leiris	1901-1990	F	1981	<i>Le ruban au coup d'Olympia</i>	86,13
308	Gerhart Hauptman*	1862-1946	D	1888	<i>Bahnwärter Thiel</i>	86,11
309	William Burroughs	1914-1997	USA	1959	<i>The naked lunch</i>	86,11
310	Günter Grass*	°1927	D	1986	<i>Die Rattin</i>	86,11
311	Harold Pinter*	1930-2008	GB	1996	<i>Ashes to Ashes</i> (drama)	86,09
312	Else Lasker-Schuler	1869-1945	D	1919	<i>Der Malik</i>	86,08
313	Bernardin de Saint-Pierre	1737-1814	F	1787	<i>Paul et Virginie</i>	86,02
314	Harry Mulisch	1927-2010	NL	1952	<i>archibald strohalm</i>	86,00
315	August Strindberg	1849-1912	S	1887	<i>The people of Hemsö</i> (novelle) (Tr)	85,98
316	Ishmael Reed	°1938	USA	1972	<i>Mumbo Jumbo</i>	85,97
317	Tobias Smollett	1721-1771	SCH	1771	<i>The expedition of Humphry Clincker</i> (briefroman)*	85,94
318	Bruce Duffy	°1951	USA	1997	<i>Last comes the egg</i>	85,92
319	Quintus Horatius Flaccus	65-8 BC	ROM	30 BC	<i>Carmina</i> (Tr. <i>Odes</i> , in <i>Œuvres complètes d'Horace</i> , P. Daru, 1887) (poëzie)*	85,92
320	Maurice Maeterlinck	1862-1949	B	1892	<i>Pelléas et Mélisande</i> (drama)	85,91
321	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1591	<i>The Second Part of King Henry the Sixth</i> (hist. drama)	85,91
322	Hugo Claus	1929-2008	VL	1958	<i>Suiker</i> (drama)	85,88
323	François-René de Chateaubriand	1768-1848	F	1826	<i>Les Natchez</i>	85,86
324	Friedrich von Schiller	1759-1805	D	1784	<i>Die Verschwörung des Fiesco zu Genua</i> (drama)	85,85
325	Marguerite Duras	1914-1996	F	1944	<i>La Vie tranquille</i>	85,82
326	Georges Bataille	1897-1962	F	1941	<i>Madame Edwarda</i> (onder ps. Pierre Angélique)	85,81
327	Ivo Michiels	1923-2012	VL	1971	<i>Exit</i>	85,79
328	Willem Frederik Hermans	1921-1995	NL	1958	<i>De donkere kamer van Damocles</i>	85,76
329	Albert Ehrenstein	1886-1950	A	1912	<i>Der Selbstmord eines Katers</i>	85,75
330	Gustave Flaubert	1821-1880	F	1857	<i>Madame Bovary</i>	85,74
331	Hugo von Hoffmansthal	1874-1929	D	1899	<i>Reitersgeschichte</i>	85,74
332	Hugo Claus	1929-2008	VL	1958	<i>Mama, kijk zonder handen</i> (drama)	85,73
333	Hugo Claus	1929-2008	VL	1982	<i>De verzoeking</i> (drama)	85,72
334	André Breton	1896-1966	F	1924	<i>Les pas perdus</i>	85,67
335	Jonathan Littell	°1967	F	2006	<i>Les bienveillantes</i>	85,67
336	André Gide*	1869-1951	F	1893	<i>La tentative amoureuse</i>	85,65
337	Arnon Grunberg	°1971	NL	2010	<i>Huid en haar</i>	85,65
338	Cormack McCarty	°1933	USA	1992	<i>All the pretty horses - The border trilogy I</i>	85,62

339	Arno Holz	1863-1929	D	1889	<i>Der erste Schuldag</i>	85,59
340	Publius Ovidius Naso	43 BC -18	ROM	5	<i>Metamorphoseon libri</i> (tr. <i>Les Métamorphoses livres VI-X</i> , G. Lafaye, 1928)*	85,59
341	Mikhaïl V. Lomonossov	1711-1765	RU	1751	<i>Tamire et Séline</i> (Tr. from Russian, 1955) (tragedie)	85,59
342	Daniel Robberechts	1937-1992	VL	1969	<i>De grote schaamlippen</i>	85,58
343	Luis Vaz de Camões	1524-1580	PT	1575	<i>Ines de Castro</i> (treurspel, Tr. Rhijnvis Feith, 1793)*	85,57
344	Cees Nooteboom	°1933	NL	1963	<i>De ridder is gestorven</i>	85,52
345	Louis-Ferdinand Céline	1894-1961	F	1936	<i>Mort à crédit</i>	85,44
346	John Milton	1608-1674	ENG	1667	<i>Paradise lost A poem in ten books</i> (gedecodeerde versie van 1674 in twaalf boeken)	85,43
347	Trinus Riemersma	1938-2011	FR	2009	<i>De acht foar achten trein</i>	85,42
348	Harry Mulisch	1927-2010	NL	1975	<i>Twee vrouwen</i>	85,38
349	Don de Lillo	°1936	USA	1988	<i>Libra</i>	85,37
350	Don de Lillo	°1936	USA	1991	<i>Mao II</i>	85,37
351	Friedrich von Schiller	1759-1805	D	1781	<i>Die Rauber</i> (drama)	85,36
352	Ernest Hemingway*	1899-1961	USA	1929	<i>A farewell to arms</i>	85,36
353	Gabriele d'Annunzio	1863-1938	I	1889	<i>Het kind van de lust</i> (Tr)	85,32
354	Molière	1622-1673	F	1670	<i>Le bourgeois gentilhomme</i> (toneel)	85,30
355	Paul van Ostaijen	1896-1928	VL	1926	<i>Het bordeel van Ika Loch</i>	85,29
356	Titus Lucretius Carus	99-55 BC	ROM	58 BC	<i>De rerum natura</i> (Tr. <i>On the nature of things</i> , R.E. Latham, 1951) (poëzie)*	85,28
357	Ágota Kristóf	1935-2011	CH	1975	<i>L'heure grise ou le dernier client</i>	85,27
358	Willem Frederik Hermans	1921-1995	NL	1973	<i>Het evangelie van O. Dapper Dapper</i>	85,27
359	Gao Xingjian*	°1940	CHN	1991	<i>La montagne de l'âme</i> (Tr)	85,25
360	Pierre Corneille	1606-1684	F	1642	<i>Polyeucte</i> (toneel)*	85,24
361	George Bernard Shaw*	1856-1950	IRL	1919	<i>Heartbreak House</i> (toneel)	85,24
362	George Bernard Shaw*	1856-1950	IRL	1923	<i>Saint Joan</i> (toneel)	85,24
363	Jean Racine	1639-1699	F	1673	<i>Mitridathe</i> (toneel)	85,24
364	Trinus Riemersma	1938-2011	FR	1984	<i>De reade bwarre</i>	85,20
365	Daniel Defoe	1660-1731	ENG	1719	<i>Robinson Crusoe</i> (roman)*	85,20
366	Ivo Michiels	1923-2012	VL	1979	<i>Dixi(t)</i>	85,18
367	Benito Perez Galdós	1843-1920	E	1882	<i>El amigo Manso</i> (Tr en Français)	85,17
368	Guy de Maupassant	1850-1893	F	1885	<i>Bel ami</i>	85,17
369	Michel Leiris	1901-1990	F	2000	<i>Le merveilleux</i> (postuum)	85,13
370	Samuel Richardson	1689-1761		1748	<i>Clarissa or the history of a young lady</i> (briefroman)	85,11
371	Roger Martin du Gard*	1881-1958	F	1923	<i>Les Thibault: La belle saison</i>	85,10
372	François-René de Chateaubriand	1768-1848	F	1801	<i>Atala, ou les amours des deux sauvages dans le désert</i>	85,06
373	Donald Barthelme	1931-1989	USA	1991	<i>The king</i> (postuum)	85,04
374	Lidy van Marissing	°1942	NL	1975	<i>De omgekeerde wereld, leesboek voor de middengroepen</i>	84,99
375	Willem Frederik Hermans	1921-1995	NL	1951	<i>Ik heb altijd gelijk</i>	84,99
376	Titus Macchius Plautus	254-184 BC	ROM	197 BC	<i>Iles Gloriosus</i> (Tr. <i>The swaggering soldier</i> , H.T. Riley, 1852, 1912)*	84,99
377	Roger Martin du Gard*	1881-1958	F	1929	<i>Les Thibault: La mort du père</i>	84,97
378	Hugo Claus	1929-2008	VL	1973	<i>Pas de deux</i> (drama)	84,96
379	Henry Fielding	1707-1754	ENG	1741	<i>An apology for the life of Mrs. Shamela Andrews</i> (roman)*	84,92
380	Hugo Claus	1929-2008	VL	1962	<i>De dans van de reiger</i> (drama)	84,91
381	Kurt Vonnegut	1922-2007	USA	1982	<i>Deadeye Dick</i>	84,87
382	Louis Ferron	1942-2005	NL	1989	<i>Karelische nachten</i>	84,85
383	William Congrave	1670-1729	IRL	1693	<i>The old bachelor</i> (komedie)	84,85
384	Doris Lessing*	°1918	GB	1952	<i>The children of violence</i>	84,83
385	Oek de Jong	°1952	NL	2012	<i>Pier en oceaan</i>	84,82
386	Lewis Sinclair*	1885-1951	USA	1935	<i>It can't happen here</i>	84,80
387	Carry van Bruggen	1881-1932	NL	1927	<i>Eva</i>	84,80
388	Aleksei F. Pisemski	1821-1881	RU	1858	<i>Schetsen van het plattelandsleven</i> (Tr)	84,79
389	Maurice Maeterlinck*	1862-1949	B	1908	<i>L'oiseau bleu</i> (drama)	84,73
390	Lope de Vega	1562-1635	E	1622	<i>El caballero de Olmedo</i> (Tr. <i>Le chevalier d'Olmedo</i>)*	84,70
391	Ayschulos	525-456 BC	GR	467 BC	<i>Hepta epi Thēbas</i> (ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας) (Tr. <i>Seven against Thebes</i> , Herbert Weir Smith, proza, 1922)	84,68
392	Olivier Goldsmith (IRL)	1730-1774	IRL	1766	<i>The vicar of Wakefield</i> (roman)	84,67
393	Gabriel Garcia Marquez*	°1937	COL	1996	<i>Ontvoeringsbericht</i> (Tr <i>Noticia de un secuestro</i>)	84,66
394	William S. Burroughs	1914-1997	USA	1981	<i>Cities of the Red Night</i>	84,64

395	Pierre Corneille	1606-1684	F	1641	<i>Cinna</i> (toneel)*	84,64
396	Dante Alighieri	1265-1321	I	1312	<i>La divina comedia – Purgatorio</i> (1312) (Tr. fr. A.Pezard, 1965)	84,63
397	Jean Racine	1639-1699	F	1674	<i>Iphigénie</i> (toneel)	84,63
398	Giovanni Boccaccio	1313-1375	I	1339	<i>Il filocolo</i>	84,60
399	Friedrich Maximilian Klinger	1752-1831	D	1791	<i>Faust's Leben und Höllenfahrt</i>	84,57
400	Pierre Corneille	1606-1684	F	1650	<i>Andromède</i> (toneel)	84,56
401	George Bernard Shaw*	1856-1950	IRL	1913	<i>Pygmalion</i> (toneel)	84,54
402	Sybren Polet	°1924	NL	1961	<i>Breekwater</i>	84,53
403	Jakob Michael Reinhold Lenz	1751-1792	D	1774	<i>Der Hofmeister</i> (drama)	84,52
404	Gothold Ephraim Lessing	1729-1781	D	1749	<i>Der Freigeist</i> (toneel)	84,52
405	Pedro Calderón de la Barca	1600-1681	E	1635	<i>El mayor encanto, amor</i> (Love, the greatest enchantment)*	84,48
406	Maurice Maeterlinck*	1862-1949	B	1908	<i>La puissance des morts</i> (drama)	84,43
407	Hugo Claus	1929-2008	VL	1971	<i>Oedipus</i> (drama)	84,41
408	Samuel Richardson	1689-1761	ENG	1741	<i>Pamela or virtue rewarded</i> (briefroman)*	84,40
409	Jhumpa Lahiri	°1967	IND	2003	<i>The namesake</i>	84,38
410	Euripides	480-406 BC	GR	415 BC	<i>Trōiades</i> (Τροάδες)* (Tr. <i>The Trojan women</i> , Edward P. Coleridge, complete tekst, proza, 1891)	84,38
411	Hugo Claus	1929-2008	VL	1987	<i>Een zachte vernieling</i>	84,35
412	Alexander Trocchi	1925-1984	GB	1971	<i>What Frank Harris didn't know</i>	84,34
413	Louis-Paul Boon	1912-1979	VL	1953	<i>De Kapellekensbaan</i>	84,34
414	Henry Fielding	1707-1754	ENG	1742	The History of the Adventures of Joseph Andrews and his Friend, Mr. Abraham Abrams (roman)*	84,29
415	André Gide*	1869-1951	F	1926	<i>Les faux-monnayeurs</i>	84,25
416	Susan Choi	°1969	USA	2008	<i>A person of interest</i>	84,24
417	Günter Grass*	°1927	D	1956	<i>Die Plebejer proben den Aufstand</i> (drama)	84,23
418	Cato de Oudere	234-149	ROM	150 BC	<i>Origines</i> (Tr. <i>Origins</i> , William D. Hooper, 1934)	84,19
419	Johann Christoph Gottsched	1700-1766	D	1732	<i>Der sterbende Cato</i> (drama)	84,16
420	Ludvig Holberg	1684-1754	DK	1742	<i>Niels Klims reise til den underjordiske verden</i> (Tr. <i>Niels Klims Reise in die Unterwelt</i>) (roman)	84,16
421	Molière	1622-1673	F	1659	<i>Les précieuses ridicules</i> (toneel)	84,15
422	Alphonse Daudet	1840-1897	F	1876	<i>Jack</i>	84,13
423	Willem Brakman	1922-2008	NL	1986	<i>Het doodgezegde park</i>	84,12
424	John Galsworthy*	1867-1933	GB	1928	<i>The swan song</i> (deel 1)	84,11
425	William Burroughs	1914-1997	USA	1964	<i>Nova express</i>	84,09
426	Henry Fielding	1707-1754	ENG	1731	<i>Grub-street opera</i> (toneel)	84,09
427	Violette Leduc	1907-1972	F	1966	<i>Thérèse et Isabelle</i>	84,07
428	(Pierre Carlet de) Marivaux	1688-1763	F	1735	<i>Le paysan parvenu</i>	84,06
429	Honoré de Balzac	1799-1850	F	1835	<i>Le père Goriot</i> (cyclus <i>La comédie humaine</i>)	84,05
430	Charles Dickens	1812-1870	GB	1850	<i>David Copperfield</i>	84,05
431	George Orwell	1903-1950	GB	1949	<i>1984</i>	84,04
432	Ilja Ehrenburg	1891-1967	RU	1953	<i>The ninth wave</i> [Тр Девятый вал]	84,04
433	Torquato Tasso	1544-1595	I	1575	<i>La Gerusalemme liberata</i> (Tr. J.L.L. Ten Kate, <i>Jerusalem verlost</i> , 1856)*	84,04
434	Willam Golding*	1911-1993	GB	1954	<i>Lord of flies</i>	84,02
435	André Gide*	1869-1951	F	1947	<i>Thésée</i> (Drama)	84,02
436	Gothold Ephraim Lessing	1729-1781	D	1767	<i>Minna von Barnhelm oder Das Soldatenglück</i> (toneel)	84,02
437	Pierre Corneille	1606-1684	F	1646	<i>Théodore</i> (toneel)	84,02
438	Henry Fielding	1707-1754	ENG	1731	<i>The tragedy of tragedies or the life and death of Tom Thumb</i> (toneel)	84,02
439	Anne Charlotte Leffler	1849-1892	S	1887	<i>Een zomernachtsdroom</i> (Tr)	84,02
440	Henrik Ibsen	1828-1906	DK	1879	<i>Een poppenhuis</i> (Tr. <i>Et Dukkehjem</i>)	84,01
441	Jean Genet	1910-1986	F	1949	<i>Journal d'un voleur</i>	84,01
442	Jean Cocteau	1889-1963	F	1941	<i>La fin du Potomak</i>	84,00
443	Molière	1622-1673	F	1672	<i>Les femmes savantes</i> (toneel)	84,00
444	Geerten Meijsing	°1950	NL	1999	<i>Tussen mes en keel</i>	83,99
445	Christoph Martin Wieland	1733-1813	D	1767	<i>Geschichte des Agatons</i> (roman)	83,99
446	Tobias Smollett	1721-1771	SCH	1760	<i>The Life and Adventures of Sir Launcelot Greaves</i> (roman)	83,99
447	Edward Young	1683-1765	ENG	1742	<i>The complaint or night thoughts on life, death and immortality</i> (poëzie met blank vers)	83,98
448	Oliver Goldsmith	1730-1774	ENG	1762	<i>Citizen of the world</i>	83,98
449	Jean Racine	1639-1699	F	1667	<i>Alexandre le Grand</i> (toneel)	83,98
450	Ivo Michiels	1923-2012	VL	1961	<i>Het boek alfa</i>	83,97

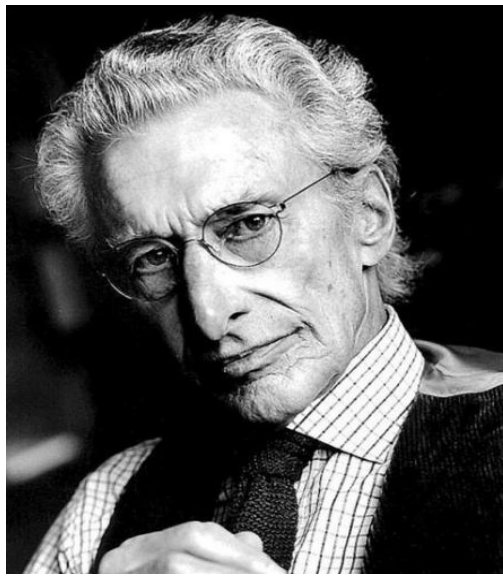
451	Pedro Calderón de la Barca	1600-1681	E	1640	<i>El pintor de su deshonra</i> (Tr. <i>The painter of his dishonor</i>)	83,97
452	Jean Racine	1639-1699	F	1677	<i>Phèdre</i> (toneel)	83,97
453	Christoph Martin Wieland	1733-1813	D	1764	<i>Der Sieg der Natur über die Schwärmerey oder die Abentheuer des Don Sylvio von Rosalva</i> (roman)	83,96
454	Gothold Ephraim Lessing	1729-1781	D	1759	<i>Philotas</i> (toneel)	83,96
455	Luis Vaz de Camões	1524-1580	PT	1572	<i>Os Lusíadas</i> (Tr. <i>De luisade, heldendicht in X zangen</i> , 1777)	83,95
456	Ben Jonson	1572-1637	ENG	1606	<i>Volpone</i> (blijspel)*	83,95
457	Friedrich Gottlieb Klopstock	1724-1803	D	1769	<i>Hermanns Schlacht</i> (toneel)	83,95
458	Nicolas Boileau	1636-1711	F	1668	<i>Satires</i>	83,95
459	Gothold Ephraim Lessing	1729-1781	D	1748	<i>Der junge Gelehrte</i> (toneel)	83,95
460	Friedrich Maximilian Klinger	1752-1831	D	1783	<i>Elfride</i> (drama)	83,94
461	Eugène Ionesco	1909-1994	ROE	1975	<i>L'homme aux valises</i>	83,94
462	Marcus Tullius Cicero	106-43 BC	ROM	62 BC	<i>Pro Archia</i> (Tr. <i>Pour Archias</i> , Hachette, 1956)	83,94
463	Ben Jonson	1572-1637	ENG	1596	<i>A tale of a tub</i> (blijspel)	83,94
464	Gothold Ephraim Lessing	1729-1781	D	1749	<i>Die Juden</i> (toneel)	83,93
465	Pietro Metastasio	1698-1782	I	1730	<i>Iltrionfo di Clelia</i> (Tr. <i>The triumph of Clelia</i>) (libretto)M	83,93
466	Sophokles	496-405 BC	GR	407 BC?	<i>Ēlektra</i> (Ἠλέκτρα) (Tr. Humphrey D.F. Kitto, vers, 1962)	83,92
467	James Thompson	1700-1748	ENG	1726	<i>The seasons</i>	83,92
468	Kenzaburo Oë*	°1935	J	1995	<i>Hikari groet de dingen : kroniek van een genezend gezin</i> (Tr)	83,90
469	François Fénelon	1651-1715	F	1696	<i>Les Aventures de Télémaque, fils d'Ulysse</i>	83,90
470	Laurent Gaudé	°1972	F	2004	<i>Le soleil des Scorta</i>	83,89
471	Jean Racine	1639-1699	F	1691	<i>Athalie</i> (toneel)	83,88
472	(Pierre Carlet de) Marivaux	1688-1763	F	1729	<i>La nouvelle colonie</i> (toneel)	83,87
473	Jonathan Swift	1667-1745	IRL	1703	<i>A tale to tub</i> (roman)	83,87
474	Connie Palmen	°1955	NL	1991	<i>De wetten</i>	83,86
475	Lew N. Tolstoj	1828-1910	RU	1852	<i>De jonge landheer</i> (Tr)	83,86
476	William H. Gass	°1924	USA	2000	<i>Cartesian sonates and other novellas</i>	83,85
477	Euripides	480-406 BC	GR	412 BC	<i>Ēlektra</i> (Ἠλέκτρα) (Tr. <i>Electra</i> , Edward P. Coleridge, complete tekst, proza, 1891)	83,85
478	Nadine Gordimer*	°1923	GB	1994	<i>None to Accompany Me</i>	83,84
479	George Robert Gissing	1857-1903	GB	1880	<i>Workers in the dawn</i>	83,84
480	Bruce Duffy	°1951	USA	1987	<i>The world as I found it</i>	83,83
481	Michel Leiris	1901-1990	F	1992	<i>Un génie sans piedestal</i> (postuum)	83,83
482	Juan Ruiz de Alarcón	1581-1639	E	1634	<i>La verdad sospechosa</i> (Tr. <i>The suspect truth</i>)	83,83
483	Jean Racine	1639-1699	F	1689	<i>Esther</i> (toneel)	83,83
484	Toni Morrison*	°1931	USA	1992	<i>Jazz</i>	83,82
485	John Galsworthy*	1867-1933	GB	1920	<i>In chancery</i>	83,81
486	Giambattista Marino	1569-1625	I	1623	<i>L'Adone</i> (Tr.fr.1846, inclusief <i>Le massacre des Innocents</i>)*	83,81
487	Novalis	1772-1801	D	1802	<i>Heinrich von Ofterdingen</i> (postuum, onvoltooid)	83,79
488	Mo Yan*	°1955	CHN	2006	<i>Life and death are wearing me out</i> (Tr 生死疲劳)	83,77
489	Jean de la Fontaine	1621-1695	F	1668	<i>Fables</i> (livre I-VI)	83,77
490	Fjodor Dostojevski	1821-1881	RU	1859	<i>Oompjes droom</i> (Tr)	83,75
491	Marcus Tullius Cicero	106-43 BC	ROM	63 BC	<i>In Catilnam</i> (Tr. <i>Les Catilinaires</i> , M. Nissard, 1869)	83,73
492	Ludvig Holberg	1684-1754	DK	1722	<i>Den politiske Kandestøber</i> (Tr. <i>Der politische Kannen-gießer</i>) (komedie)	83,69
493	Junot Diaz	°1968	DMR	2007	<i>The brief woundrous life of Oscar Wao</i>	83,68
494	William Shakespeare	1564-1616	ENG	1590	<i>The First Part of King Henry the Sixth</i> (hist. drama)	83,67
495	François Mauriac*	1885-1970	F	1927	<i>Thérèse Desqueyroux</i>	83,66
496	Molière	1622-1673	F	1661	<i>L'école des maris</i> (toneel)	83,66
497	Samuel Bellow*	1915-2005	USA	1975	<i>Humboldt's gift</i>	83,65
498	A.F.Th. van der Heijden	°1951	NL	1994	<i>Asbestemming. Een requiem</i>	83,63
499	Henry James	1843-1916	USA	1895	<i>The altar of the dead</i>	83,62
500	Theodore Dreiser	1871-1945	USA	1925	<i>An American tragedy</i>	83,59

6.3. De 250 meest innoverende teksten van de Lage Landen

DE NEGEN MEEST INNOVERENDE AUTEURS UIT DE LAGE LANDEN

Hugo Claus (VL)

Harry Mulisch (NL)

Nescio (NL)

A.F.Th. van der Heijden (NL)

Hella S. Haase (NL)

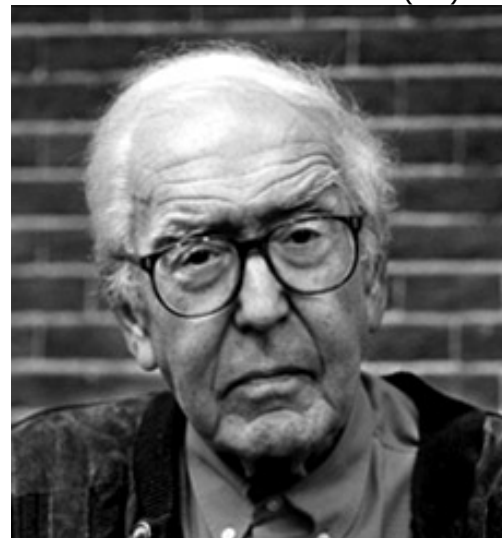
Willem Frederik Hermans (NL)

Louis Couperus (NL)

Louis-Paul Boon (VL)

Willem Brakman (NL)